

SRI GURU TEGH BAHADUR KHALSA COLLEGE

UNIVERSITY OF DELHI

Celebrating 71 Years of Tegh

Sri Guru Tegh Bahadur (1621-1675)

ਭੈ ਕਾਹੂ ਕਉ ਦੇਤ ਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਗਿਆਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨਿ ॥

He, who fears no one, nor makes others afraid; says Nanak, O mind, He alone is wise, who knows his God.

TEGH 2023-2024

Patron: Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal)
Editor in Chief: Dr. Ravinder Kaur Bedi
Associate Editor: Ms. Armeen Kaur Ahuja

Student Editors

Ashlesha Gupta: B.A. (Hons.) English Japneet Kaur Duggal: B.Com (Hons.) Garvit Chawla: B.A. (Hons.) English Japjeet Kaur Riar: B.A. (Hons.) English Naman Taggar: B.Sc. (Hons.) Mathematics Anubhav Dutt Lakhera: B.Com (Hons.) Harman Sobti: B.Sc. (Hons.) Mathematics

Sections

Teacher Editors

Punjabi
Prof. Gurinder Singh
Dr. Gurpreet Kaur
Dr. Kawaljeet Kaur

English Saikat Ghosh Dr. Guntasha K. Tulsi Hindi Prof. Smita Mishra Dr. Kanvaljit Kaur

Student Editors

Punjabi Amanjot Singh Avneet Kaur Harleen Kaur Arshpeet Kaur Sandhu English Vibhor Jain Ganeev Kaur Bhatia Punint K Saggu Hindi Kamendra Chauhan Aniket Mishra Anshu Gupta Piyush Singh

Magazine Core Committee
Ms. Parminder Kaur
Ms. Amarpreet Kaur
Dr. Jasneet Kaur Wadhwa
Dr. Preeti Kaur
Dr. Amarendra Kumar Pandey

REPOSITORY

01	SETTING THE VISION	3
	Messages from the Governing Body Message from the Principal Messages from the Editors Sikh Guru Series Message from the Student Editorial Board Envisioning Viksit Bharat	
02	COLLEGE COMMUNITY: STUDENT AND STAFF SYNERGY Through the Eyes of Students: 'My Khalsa' Meet the Departments Meet the Executive Staff	17
03	MILESTONES Faculty Accomplishments Silver Years: Celebrating 25 years of Service Celebrating Promotions Doctoral journey: Completing PhD	29
04	BIDDING ADIEU	35
	Homage to Prof. Jaswinder Singh Unto the next Innings: Retirements	
05	STUDENT ACHIEVERS	41
	Academic Victors Alumni in UPSC Top Ranks Sports Victors Cadets to Champions: NCC Alumni Alumni Adventures: Life's Victories	
06	YEAR IN REVIEW	53
	Events at Khalsa Making World a Better Place: Social Campaigns and Drives Lashkara: The Annual College Festival Khalsa in News New Initiatives	
07	COLLEGE BODIES: COLLABORATIONS OF INTELLECTUAL AND PRACTICAL PURSUITS	73
	Guru Angad Dev - Malaviya Mission Teacher Training Centre Staff Association Mata Gujri Library Student Union Internal Complaint Committee (ICC) Students Welfare Committee National Cadet Corps (NCC) National Service Scheme (NSS) Lakshaya: The Enabling Unit Gandhi Study Circle ECO Clan: The Eco Club Ignite: The Placement Cell Khalsa Street: The Finance & Investment Cell	
08	COLLEGE SOCIETIES	87
	Academic Societies Art, Cultural and Co-Curricular Societies	
09	LITERARY CONTRIBUTIONS English Section Hindi Section Punjabi Section	117
10	CLOSING THE YEAR WITH A BANG! Stalwarts of Khalsa	18:

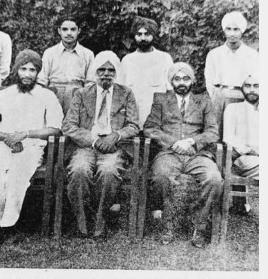

[2023-2024]

MESSAGES FROM THE GOVERNING BODY	5
MESSAGE FROM THE PRINCIPAL	8
MESSAGES FROM THE EDITORS	9
	The state of the s
SIKH GURU SERIES	11
MESSAGE FROM THE STUDENT EDITORIAL BOARD	12
ENVISIONING VIKSIT BHARAT	13
Entriologitation visitori billialiti	

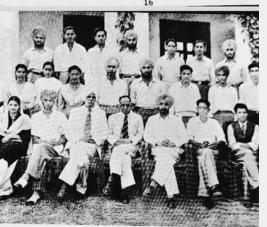
A Scene from 'Pair-Di-Moch' Staged by the College Dramatic Club

(Left to right) : Gian Inder, Nita, Usha

AST (Left to right): Gian Inder, Uma, Nita, Usha, K. Chaddh

ght: Ashok Kumar (Gen. sec.); Miss Jaswant Bhatia (Vice President); S. Sachdev Singh (Principal); Dr. G. S. Mahajani (Vice Chancellor, Uningh (Prof. in charge); Krishna Chaddha (Ex-President); Sudershan

Tegh 1953

Guru Teg Bahadur Sri Khalsa College Delhi

MAGAZINE

November 195

ol. II. No. I.

President's
Message

Established by the Delhi Sikh Gurudwara Management Committee, Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College stands tall as a testament to the enduring ideals of service and self-sacrifice displayed by our revered Ninth Guru, Guru Tegh Bahadur Sahib.

The College has consistently ranked among the top institutions within Delhi University, while fostering a well-rounded learning environment that emphasises upon academic accomplishments alongside excellence in sports and extracurricular activities. We are proud to share that we are whole heartedly striving to ensure the inclusion of Gatka, the Sikh Martial Art, as a competitive event in the Asian Games. The talented Gatka students of the college have time and again brought laurels through various national competitions, including the National Games organised by Indian Olympic Association.

The College regularly organises various national and international seminars, conferences, and professional development programs, enriching the students and faculty beyond routine academics.

The College also offers scholarships to students from economically weaker sections and to those with physical or mental challenges, thereby ensuring an equal platform for all to pursue their educational aspirations.

Moreover, The College remains committed to preserving and uplifting the status of Punjabi language. It actively promotes the Punjabi language by offering 'Punjabi' as a subject in various courses, thereby preserving and promoting the cultural heritage.

With a commitment to the active imparting and cultivation of values such as selflessness, compassion, and resilience, the college aims to instill Guru Tegh Bahadur Ji's principles in its students. As the institution navigates through the vicissitudes that shape the field of higher education, it draws inspiration from the Guru's timeless wisdom to seek truth, overcome challenges, and serve humanity with unwavering dedication.

Living by the Guru's teachings of secularism, Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College has proudly empowered students from various backgrounds to achieve success in their chosen fields. The college resolutely works to provide an inclusive and strong platform for future generations, shaping them into responsible and selfless individuals who contribute meaningfully to society.

S. Harmeet Singh Kalka

PRESIDENT

Delhi Sikh Gurudwara Management Committee

 $General \\ Secretary's \\ Message$

Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College takes great pride in its long-standing heritage of shaping and directing young minds. The college has produced many talented citizens for the society. I believe it is only though the teachings of the Gurus that students of the college emerged as successful and dignified people in the world. The doctrine of 'Sewa' teaches us to put the community first, and that makes our students contribute to the society through humility and honest work, with a very principled mindset.

Additionally, our steadfast commitment to a strong academic foundation, alongside our exceptional faculty and staff, has played a pivotal role in nurturing generations of accomplished alumni. Our educators foster an environment of innovation and critical thinking, empowering students to excel both inside and outside the classroom. The teachings of the Sikh Gurus, coupled with the expertise of our esteemed educators, foster a nurturing atmosphere conducive to both academic and moral growth.

The National Education Policy (NEP) has steered the teaching-learning process towards the issue of 'employability'. The College has actively embraced this transformative initiative as it resonates with Sikhism's pragmatic worldview towards knowledge. 'Kirat Karo' is the master guideline in a Sikh's life, and hence we strive to teach the students the importance of working meaningfully in a society.

The institution also ensures the over-all development through its various societies, wings, and drives. The various collaborative schemes of the college help in constantly contributing to preserving and promoting the Punjabi heritage and the spiritual ethos of Sikhism. With its representation and active participation in the Student Counselling Programmes for the Sikh students, the college has added to the altruistic missions echoing the values of the Gurus.

Looking forward, SGTB Khalsa College aims to empower students to not only excel academically but also to be imaginative, ambitious, and socially-conscious individuals capable of making enduring contributions to society and the world.

We are confident that through our collective endeavors, we will meet the challenges of the 21st century and equip our students with the knowledge, skills, and values necessary to thrive in an interconnected, knowledge-driven society.

S. Jagdeep Singh Kahlon GENERAL SECRETARY Delhi Sikh Gurudwara Management Committee

Chairman's Message

Named in honour of the revered ninth Guru, Sri Guru Tegh Bahadur Sahib, whose martyrdom embodies the holistic ideals of compassion and secularism, Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College stands as a foundation of these guiding principles.

With the resolute motto "পাবাতা বু হ্রাখি" ("March Forward"), the institution was founded to disseminate and instill within its students the essential ideals of service and self-sacrifice championed by the great Guru. The motto of the college consistently empowers the students to stay resolute and loyal to the righteous ideals in difficult times.

Commencing its journey with the alturistic efforts of educating the young Punjabi refugees, the archives of the College proudly record the maiden cohort facing the University of Delhi's examinations in 1952. Since then the college has developed various assets including a rich library, well-equipped laboratories, an impressive auditorium, a sophisticated seminar hall and computer facilities interlinked with the University. Not to be overlooked are the state-of-the-art playgrounds, illuminated by night-play facilities, catering to a myriad of sports and athletics. The institution organises various conferences, symposiums and talks on Sikh Studies in 'Master Tara Singh Auditorium'. The College, with its progressive scholarship is emerging as a vital centre in the academic engagement with Sikhism.

In both Academics and Sports, our College has crafted a distinguished niche, becoming one of the aspired-forinstitutions for the countless curious and hardworking minds seeking holistic development. The College has wholly adapted to a series of reforms in the realm of the education system. These changes are a necessary shift fit for the modern world which seeks multi-talented individuals adept at inter-disciplinary thinking.

Our perennial quest remains the creation of an environment conducive to holistic development—academic, physical, spiritual, and moral—of our students. Six decades of unwavering support from our parent organization, the Delhi Sikh Gurudwara Management Committee, has borne fruit in the form of exemplary Teachers, Scholars, Public Servants, Athletes, and Scientists. Guided by the noble vision of serving humanity with "humility and devotion," the college committee continues to lead us on our collective journey of enlightenment and service, ensuring that our legacy of excellence endures through the coming times.

S. Tarlochan Singh

CHAIRMAN SGTB Khalsa College Former Chairman National Minority Commission & Member of Rajya Sabha

Principal's Message

Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, an institution established in 1951, had an aim to stand strong as a shelter (to the Partition Refugees) and to educate them. Today, the same institution stands a witness to the majestic evolution of India. With a journey spanning over 70 years, the institution achieved significant milestones, from strengthening the roots of education, extending its reach to the farthest corners of the world and to embracing inclusivity for people from all walks of life.

The initiative and the vision expressed through 'Viksit Bharat' resonates deeply with the institution. The College believes in providing quality education to all, adequate infrastructure alongside a healthy mental atmosphere to its students. We wish to participate actively in creating a nation wherein every citizen can realise their full potential and contribute to the society. The implementation of NEP has certainly increased the possibility of job opportunities for the students; with that view SGTB Khalsa College provides maximum possible options for all the courses offered under the NEP. Today, the students have multiple entry & exit options and can even practice the option to complete their degree in a three year or a four year programme format. The college also conducts regular and simultaneous counselling and mentoring sessions for the students after learning from the tragic experiences of the Covid-19 breakout. These sessions include guiding and resolving issues pertaining to the academic challenges and personal difficulties.

In the age of globalisation, the college has been successfully offering certificate and diploma courses in international languages for many years, thereby expanding the cultural exposure and employable skill-set for the students. Many notable alumni have emerged as achievers and leaders in diverse fields, including Sports, Judiciary, Bureaucracy, Armed Forces, and the Corporate Sector. Guided by the esteemed Delhi Sikh Gurudwara Management Committee, the college continues to ascend the ladder of prestige and acclaim. The unwavering dedication of the teaching and non-teaching staff has consistently made me realise how impactful and strong an institution can be. Their tireless support and efforts serve as the bedrock of our institution's success. I consider myself immensely fortunate to be affiliated with one of the most distinguished institutions of Delhi University.

I also take this opportunity to share the launch of "Centre for Gurmukhi Script"-A state-of-the-art literary centre, soon to be established in the college. The centre will aim to preserve, promote and safeguard Gurmukhi Lipi from the risk of vanishing.

Lastly, Let us not forget the immeasurable sacrifices made by our esteemed Gurus and follow the teachings they imparted to us in our lives. Let us continue to honour their legacy and strive for excellence in our endeavours.

Prof. Surinder Kaur OFFICIATING PRINCIPAL Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College

I am deeply convinced that reading magazines should not just be a fleeting activity but rather a cultural practice that fosters intellectual curiosity, creativity, and a deeper connection with communities

77

Editor in Chief's Message

As we embark on the creation of this year's Tegh magazine, encapsulating the academic session 2023-24, I am filled with profound appreciation and admiration for the journey we have collectively traversed. As a proud alumnus of this prestigious college, I am honored and grateful to be part of this magazine. Tegh is constantly striving to promote the creative and editorial abilities of its students, enabling them to express their goals and aspirations effectively. This magazine serves as a platform where students can artistically express their feelings, memories, and other sentiments.

I am deeply convinced that reading magazines should not just be a fleeting activity but rather a cultural practice. It is my earnest hope that through this publication, we inspire a culture where students not only read but actively engage with the stories, ideas, and experiences shared within these pages, sparking conversations and igniting passions.

As the series on the Sikh Gurus remains a tradition in the publishing history of Tegh, this year we focus on the First Sikh Guru, Sri Guru Nanak Dev Ji. His deliberation on the role of knowledge reflects in the verse- "ਵਿਦਿਆ ਵੀਚਾਰੀ ਤਾਂ ਪਰਉਪਕਾਰੀ" meaning, "Delving in the depths of knowledge, one becomes inherently altruistic". In alignment with this profound wisdom, our institution's mission echoes: "Do all the good, by all the means, in all the ways, at all times, to all the people, for as long as you can." Empowering our youth with this ethos, we inspire them to fully harness the transformative power of education.

To maintain the multilingual tradition of our magazine, we have included sections in English, Hindi, and Punjabi. I would like to appreciate the efforts of my editorial team across all sections, who have worked day and night to bring out this magazine. Under the able leadership of our Principal (Officiating) Prof. Surinder Kaur, the college stands at the precipice of new heights of progress and achievement. Prof. Kaur's guidance and vision have been instrumental in steering the college towards excellence, adding further to its illustrious history. Alongside our dedicated student editors, Japneet Kaur Duggal, Ashlesha Gupta, Naman Taggar, Japjeet Kaur Riar, Anubhav Dutt, Harman Sobti and Garvit Chawla, we have poured our hearts and souls into crafting a publication that not only informs but also inspires.

I extend my heartfelt gratitude to the Associate Editor, Ms. Armeen K. Ahuja, whose valuable insights and unwavering support have been the cornerstone of this publication. Special thanks are also due to the convenors of all academic and extracurricular societies whose contributions have enriched the content of this magazine. As readers delve into the pages of this edition, my fervent wish is that they not only relish the content but also find inspiration, nostalgia, and a renewed sense of pride in being part of the vibrant atmoshphere that is Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College. Together, let us celebrate our achievements, honour our traditions, and continue to strive for excellence in all endeavours.

Dr. Ravinder Kaur Bedi

TEGH - Editor in Chief Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College

With the changing times, I understand that literature can not be strictly textual... From being a 'reader' to a 'perceiver' is the emerging journey in the tradition of reading.

Associate Editor's Message

Dear Readers.

We envisioned a magazine wherein the narrative, perspective and voice of the students get a representation. 'My Khalsa' section could only be truthfully produced through presenting the relationship students have with the college and its fraternity. We along with the team of student editors, delved deep into discussions around what makes 'Khalsa' their home and haven. The vibrancy of the college community is captured in the narrative structure of the magazine, its visual design and the video prepared for the purpose of enlivening the text and expanding the horizon of reading.

I consider a college magazine to be possibily the most democratic and inclusive pieces of literature of an institution. Remaining a representation of all, I believe its accessibility should forever foster a reading culture that nurtures intellectual inquisitiveness, sparks creativity, and help form a connection with the world around. But, with the changing times, I understand that literature can not be strictly textual. To better connect with the students and the times, where 'reading' is continuously becoming a multidimensional activity, we have spiritedly included a QR code which directs the readers to a video tour of life in the college. From being a 'reader' to a 'perceiver' is the emerging journey in the tradition of reading.

This not only gave us an opportunity to create a connect with the students through going digital but also gave us an opportunity to expand the multi-lingual expression of the magazine. The students came forth with anecdotes and experiences in English, Hindi and Punjabi, giving a fresh dimension to the magazine, faithfully representing the vibrancy of the college. This approach enabled us to craft a magazine meticulously shaped by the students, capturing not just academic, but also the creative and cultural aspects through youthful visual expressions.

We have also attempted to make the magazine represent all the facets of the college community and not only reflect or document the institutional accolades of the institution. It has been truly pleasing to collate and give shape to all the events and happenings in the academic year of 2023-2024. It has been a journey of reliving and re-discovering the marvels of the student and faculty bodies of the college.

I am also deeply grateful to Prof. Surinder Kaur, Principal (Officiating), for having belief in my abilities and entrusting me with this invaluable task. Remaining a reservoir of strength, her vision and humility has supported me immensely in this journey. Additionally, I am thankful to Dr. Ravinder Kaur Bedi, for her support and mentorship in the journey of making the magazine come to life. Finally, the dedication and spirit of the student editors – Anubhav, Garvit, Japjeet, Japneet, Naman and Harman- have been indispensable in shaping the magazine.

I trust that the readers and students enjoy exploring this edition and cherish the fond memories of the academic year gone by in the times to come.

Armeen Kaur Ahuja

TEGH - Associate Editor Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College

Sri Guru Nanak Dev Ji

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਮਿਟੀ ਧੁੰਧ ਜਗ ਚਾਨਣ ਹੋਆ॥

With the emergence of the true Guru Nanak, the mist cleared and the light scattered all around.

Sri Guru Nanak Dev Ji, the revered founder of Sikhism, was born in 1469 AD in Rai Bhoi di Talwandi, now known as Nankana Sahib, in Pakistan. He was born into the home of Mehta Kalu ji and Mata Tripta ji. He also had an elder sister named Bebe Nanaki Ji.

From a young age, Guru Nanak Ji questioned societal norms and rejected superstitions and false rituals. He emphasised virtuous qualities over material symbols, exemplified by his refusal to wear the sacred thread. His compassion and selflessness were evident when he used the money given by his father to start a business for feeding hungry sadhus, referring to it as "The only True Trade" (Sacha Sauda).

At the core of Sikhism lie the three fundamental principles as advocated by Guru Nanak Dev Ji. The principle of "ਵੰਡ ਛਕੋ" (Sharing with Others) underscores the importance of selflessly sharing with others and extending assistance to those less fortunate. "ਕਿਰਤ ਕਰੋ" (Earn Honestly) emphasises the significance of earning a livelihood through fair and honest way, devoid of exploitation or deceit. "ਨਾਮ ਜਪੋ" (Remembering God) reiterates keeping the spiritual Truth of the world intact in our conscience at all times by chanting God's name regularly.

His teachings also emphasised the acceptance of God's will, encapsulated in the message:

ਹਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ ॥੧॥

This message is a profound teaching that emphasises that everything occurring in our lives happens by the grace of God and we must have faith and trust in God's wisdom, knowing that He knows what is best for us.

Furthermore, He also propagated the message for the dignity and equality of women, recognising their pivotal role in society. He said that women who give birth to kings, warriors, saints, and avatars, should not be dishonoured or belittled.

ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤ ਜੰਮਹਿ ਰਾਜਾਨ॥

The message of Guru Nanak Dev Ji echoes the fundamental principle of Sikhism, which recognizes the inherent worth and dignity of every human being, irrespective of gender.

Guru Nanak Dev Ji's legacy serves as a guiding light for people. His timeless teachings continue to shape Sikh identity and guide followers on their spiritual journey towards truth and enlightenment.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ॥ ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ॥

"Nanak asks for 'Naam' (Name of God) with which comes well being, happiness and positive spirit and with your blessings, Lord may everyone in the world prosper and be in peace"

- Japjeet Kaur Riar

B.A. (Hons.) English, 2nd year

Student Editorial Board

Ashlesha Gupta B.A. (Hons.) English 3rd year

Japjeet Kaur Riar B.A. (Hons.) English 2nd year

As we approach the culmination of another academic year, it is with great pleasure that we, The Student Editorial Team of TEGH present to you the latest edition of the College Magazine. SGTB Khalsa College is more than just a campus; it's a place where creativity, knowledge, and diversity thrive.

Through a variety of experiences and accomplishments, TEGH aims to celebrate the spirit of our our student body, faculty, and staff that uphold the foundation of our institution with their expertise and support.

Japneet Kaur Duggal B.Com (Hons.) 3rd year

Naman Taggar B.Sc. (Hons.) Mathematics 2nd year

Harman Sobti
B.Sc. (Hons.) Mathematics
1st year

From writing content to producing graphics, the Student Editorial Board has worked together to create a publication that reflects our shared dedication. We poured our hearts into this from long days in college classrooms to late nights at home, working diligently from every corner, whether it was the canteen or

Garvit Chawla B.A. (Hons.) English 2nd year

Anubhav Dutt Lakhera B.Com (Hons.) 1st year

staffroom, to make our vision a reality.

We're also immensely grateful to Editor Ravinder Ma'am and Associate Editor Armeen Ma'am for their vital guidance and commitment in shaping this magazine.

In line with the government's 'Viksit Bharat' vision, Student Editorial Board proudly presents SGTB Khalsa College's efforts toward this goal through active participation in events. Explore the initiatives embarked upon by our college to contribute to the vision of a progressive India.

Viksit Bharat 2047 is a vision of the Government of India to make India a developed nation by the centenary of its independence in 2047.

The government's vision for 'Viksit Bharat' is that of a prosperous Bharat. In the purview of Viksit Bharat campaign, the government wishes provide opportunities for all citizens in all states to reach their full potential. Under this initiative

Events embracing the vision of Viksit Bharat 2047

SGTB Khalsa College actively engaged in various events to promote the vision of a developed and empowered India by 2047. To turn this vision into a reality, our college took part in numerous initiatives which contributed to the larger vision of Viksit Bharat. The college prominently displayed standees advocating Viksit Bharat@2047. The campaign commenced with widespread notice circulation through multiple channels, including WhatsApp, the College Website, and other social media platforms. NSS and NCC members played a pivotal role, in setting up a help desk on January 11 to mobilize volunteers across various academic departments and aware them about the campaign. A screening of the '27th National Youth Festival' was also organised, featuring a live speech by Prime Minister Narendra Modi, emphasising youth empowerment and contribution to the campaign.

Later, a Marathon Run was organised on January 20, 2024, by the Department of Mathematics in collaboration with NSS and NCC, symbolising unity and progress towards a brighter future.

On January 25, a campus survey and group discussion on National Voters Day emphasised the importance of active participation in the democratic process. Over 100 students registered and shared their visionary ideas on the campaign portal, envisioning a harmonious, economically vibrant, socially just, sustainable, and transparently governed Bharat by 2047.

On the account of Republic Day, the vision of Viksit Bharat was included in the celebrations on January 26, 2024, featuring flag hoisting, cultural performances, and a pledge ceremony, inspiring students to contribute towards a progressive India by 2047.

After that, the college societies also took great initiatives; The Business Café Society hosted the 'Ink & Impact' Magazine Cover-Making Competition on January 31 and the NSS, a webinar on Navigating Stock Markets on February 4 . A Business Conclave was also organised by the Commerce Society, COMSOC, on February 7, wherein distinguished speakers from various fields spoke on various topics providing insights into Viksit Bharat. In the same month, Enactus Khalsa emerged as the finalist in a Viksit Bharat themed competition representing Project Hifazat, a project catering to waste mismanagement

Students of sports were also on their toes as Sahibzada Zorawar Singh and Sahibzada Fateh Singh Floodlight T20 Tournament, beginning on February 7, promoted sportsmanship and equality. It was followed by the Closing Ceremony on February 29 in the presence of honorary guests Sh. Amrit Mathur (Former manager of Indian Cricket team) and Sh. Sanjay Bhardwaj (Former Ranji player and DDCA member.) A Group Discussion was also organised focusing upon refining and implementing innovative ideas for Viksit Bharat among NSS volunteers on February 7. Aakriti - The Zoological Society of SGTB Khalsa College organised a Talk by professor Gyan Prakash Sharma on 'Intruders in the plant world' along the Slogan-Writing Competition with the objective to make the country

The NSS and NCC also conducted a blood donation camp on February 19, 2024, and successfully collected 62 units of blood from donors with the aim to provide safe and quality blood to save lives.

The NSS hosted a workshop on "Navigating Cancer" on February 29, 2024, for cancer awareness, providing insights into cancer prevention, management strategies, and promoting healthy lifestyle among the youth.

A seminar and case competition on "Diabetes Prevention and Management" organised by the NSS in collaboration with the Diabetes Fighters Trust on March 5, 2024, aimed to raise awareness about diabetes and engage participants in applying problem-solving skills to address the challenges associated with the prevalent disease.

On the same day, the NSS set up a desk to encourage the participation of female students in the Nari Shakti Conclave hosted by the University of Delhi. The female students were informed about the event and the volunteers helped them to register. All the female students were encouraged to attend the event in large numbers. The University of Delhi hosted the Nari Shakti Conclave on March 7, 2024, in honour of International Women's Day at the DU indoor stadium, North Campus. The event was intended to empower women and highlight their remarkable contributions towards India's development. The Chief Guest of the event was Smt. Smriti Zubin Irani, Union Minister for Women, Child Development, and Minority Affairs.

Dastaan, The Department of History of the college, hosted an engaging event themed around "Viksit Bharat" featuring a challenging quiz and captivating literary presentations. Participants explored the nation's past to inform about the future development, emphasising the importance of historical consciousness in shaping a progressive India by 2047.

The college resonated with cultural vibrancy as Manviki, the Humanities and Social Sciences Society, hosted its inaugural event on March 15, 2024, on the eve of the college's annual festival, Lashkara'24. The event consisted of Rapid Fire: Viksit Bharat 2047 Edition & Virasat Ki Khoj: Talent Hunt, which served as a platform for both intellectual stimulation and artistic expression.

The Political Science Department conducted a discussion forum on the topic 'India at 75: Towards Collaborative Federalism'. This session was organised in the view of Government of India's Viksit Bharat@2047 initiative. The lecture by the speakers, Prof. Rekha Saxena, Dept. Political Science, Delhi University and Ms. Rupinder Kaur, former member of 'Delhi Commission for Women', made students learn more on federalism and how the mechanism of our country works, the problems and their solutions.

A three-day workshop on 'Typesetting Indian Languages using LaTeX' was organised from March 21-23 2024, through the ideation of Prof. Satish Verma, SGTB Khalsa College. The workshop was first of its kind and unique in many aspects wherein demonstrations were given to type the content in Devanagari, Sanskrit, Gurmukhi and Malaylam using the LaTeX software along with its common applications for Mathematical typing. Prof. G. S. Tuteja, Zakir Hussain College delivered a talk on LaTeX typing using online software 'Overleaf,' Prof. Venugopalan T. and Dr. Ravinder Kaur from SGTB Khalsa College, respectively took a session on typing of Malayalam and Gurmukhi using LaTeX. The workshop was held in Department Mathematics, University of Delhi under the aegis of 'Viksit Bharat Mission' of Government of India.

In its entirety, the college has demonstrated an enthusiastic and comprehensive commitment to the Viksit Bharat@2047 agenda, engaging students in various activities to contribute to the vision of a developed India.

Viksit Bharat Ambassador Club

[2023-2024]

THROUGH THE EYES OF STUDENTS: MY KHALSA 18 22 **MEET THE DEPARTMENTS** 28 **MEET THE EXECUTIVE STAFF**

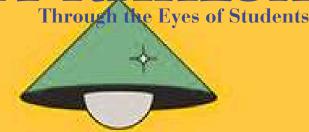

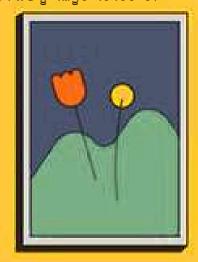

SCRAMBLE FOR THE SNOOZE BUTTON: A STUDENT'S BEDROOM AT DAWN...

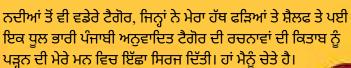
MY KHALSA

ਸੁਣਿਆ ਹੈ! "ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਫੱਬਦੀਆਂ ਨੇ, ਨਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਢ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇਂ।"-ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਰੀਲ ਤੋਂ ਉਚਰਿਆ ਇਹ ਪਰਮ ਵਾਕ, ਜਿੰਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਡੇ ਬੈਠਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਜਮਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਕਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਜਿਸ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ,ਉਹ ਕਾਲਜ ਹੀ ਮੇਰੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸਰੋਤਾਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਭਣੇ ਨੇਂ? ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 6-7 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲੇ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਬੁੱਕ ਸ਼ੈਲਫਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰਲੀ ਖ਼ਵਾਹਿਸ਼, ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਰਾਹ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਭੁੱਲ ਵਿਚ ਮਸ਼ਗੁਲ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ਘਰ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਬੁੱਕ ਸ਼ੈਲਫਾਂ ਦੀ ਸੈਰ ਤੇ ਨਿਕਲਿਆ, ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜਕੇ ਤੇਜ਼ ਬਹਿੰਦੀ ਰਾਵੀ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਨਦੀਆਂ ਕਿੱਥੇ ਮੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਕਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੇ ਬਹੁਤ ਵਡੇਰੇ ਹੋਣ ਨਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਡੇਰੇ ਤੇ ਨਦੀਆਂ ਮਾਣ ਨਾਲ ਠਲਦੀਆਂ ਨੇ. ਤੇ ਇਹ ਸੱਚੀ ਵਡੇਰੇ ਸਨ।

ਕਾਲਜ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਤੋਂ ਇਸ਼ੂ ਕਰਾਈ ਹੋਈ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ, ਜਿਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਟੈਗੋਰ ਅੱਜ ਮੈਂ ਅਪਣੇ ਘਰ ਲਿਜਾਣਾ ਸੀ। ਕਿਤਾਬ ਇਸ਼ੂ ਕਰਵਾਕੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਸੁਰਖ਼ ਰੰਗਤ ਵੇਖ ਕੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਉਹਦੀ ਹੀ ਪਿਛਲੀ ਕੰਦ ਦੇ

ਨਾਲ ਇਕ ਗਲੀ ਨੂਮਾ ਰਾਹ ਤੇ ਚੌਂਕੜਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ, ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦਿਖਦਾ ਹੋਇਆ ਦਰਖ਼ਤ ਤੇ ਉਸ ਖੁਰਦਰੀ ਦੀਵਾਰ ਦੀ ਤਰੇੜ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨ ਇਉਂ ਜਾਪੀ ਜਿੱਦਾਂ ਇਥੋਂ ਹੀ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆਂ ਰਾਵੀ, ਸਪਤ ਸਿੰਧੂ ਨਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਨੇਂ। ਏਥੇ ਪਈਆਂ ਇਹ ਤਰੇੜਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸੁੱਕ ਚੁੱਕੀ ਨਦੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦਿਨ ਜਾਣਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੁਹਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਨਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਉੱਥੇ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਸੁਕਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। -ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬੀ ਏ ਆਨਰਜ਼ (ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਸਾਇੰਸ), ਪਹਿਲਾ ਵਰ੍ਹਾ

NAVIGATING THROUGH RUSH HOUR OF METRO...

A knock on my door, Sachi it's already 10 we're still not "on board"

A sharp shrill hits me and a current runs through,

seeing so many like me grappling seats on lines and streets

Symphony and silence and buzz of streets Seemed like a collision never meant to be Dirt tracks to concrete roads Ofcourse with so many small and big wholes Room no.4, so many pieces of literature sitting

and standing near to read through on board Sensual - strong shore of beach, a creeper born

belonging to thing real like a spring in my daydream potter, merilon a book of magic opens

Which springs up with characters of forlorn dawn

Characters with initials like "g" "h" and "a", topped with the mellowed cherries of today.

Hassle of bees, shrugged in finding keys.

A cups of dreams and my heart goes back to all the voices.

Which runs unknowingly passive and active in life of thee.

To reason with life or to draw lines, Now this 'I' turned to 'We' navigating all the incoherent rationalities once we did not dare to speak.

Prabhleen Kaur B.A. (Hons.) English 2nd Year

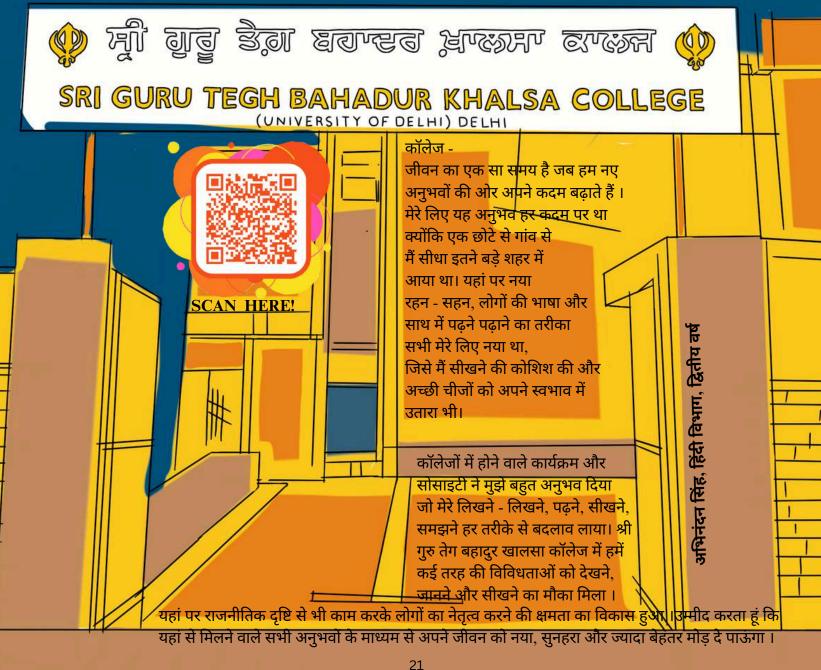

CROSSWALK TO REACH COLLEGE; DODGING CARS AND CHASING DREAMS...

"...ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੰਘਾਂਗੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮੂਹਰੋਂ, कॉलेज एक दरिया है ^ਉਹ ਹਾਸੇ-ਖੇਡੇ जांਦ भाष्ट्रहों जिसमें आशाओं का बहता पानी है ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ ਸਮਾਂ ਤੇ ਉਹ ਖੂਬਸੂਰਤ ਦਿਨ कागज की कश्ती में षार भाष्ट्रेट्रो। ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਟੌਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਕਾਲਜ ਜਾਣਾ, ਕਲਾਸਾਂ ਲਾਉਣ ਤੋਂ अंगिनत् अनजाने मुसाफिर हैं ਬਾਅਦ ਜੰਨਤ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣਾ मिले थे जब हम सभी में वर्च बुँध ਲੱਗਣੀ ਤਾਂ वंदीਨ हिंਚ ਡੇਰਾ ਲਾਉਣਾ कॉलेज का वो दिन था पहला ਯਾਦ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਣਗੇ ਉਹ ਪਲ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਨਹੀਂ घबराहट ले मन मे हिंचे भाष्ट्रहा" चली थी मैं घर से बिछड़ गये स्कूल के दोस्त पुराने पैठहारी हम मेंचे पाउमार स, ई में ही बीज बने कुछ दोस्त नये र्षवा वी बीडा हुत बालम स भाडीटेवीभभ डे गुरुओं का एक नया समा था ਸੈਮੀਨਾਰ ਹਾਲ ਚੇਤੇ ਆਉਣਗੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ एक अलग सा डर मुझमें था ^{ਉਹ मेਹਣੇ} ਦਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਯਾਦ ਆਉਣਗੇ। उसी बीच एक सच्ची गुरु की छिव ਧੰਨਵਾਦ ਮੇਰੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਜਿੰਨੇ ਚੰਗਾ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾਇਆ मेरे मन-मस्तिष्क में समा गई ਸਦਾ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਪਾਠ कर्ण सी कवच कुंडल मिली मुझे ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਾਲਜ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਾਲਜ ਦੀ ਯਾਦ जिन्हें मैं आदर से गुरु माँ बुलाती हूँ भाष्ट्रंगी, हिंਹ भूभं ਭਰ भाष्ट्रेस्गीभां। कविता का पाठ पढ़ाने वाली वो - ਰਾਹੁਲ ਜਈਆ सफर के एक पड़ाव में षी हे प्रेवाराभ, डीमा ह्वा लगा कहीं दूर हो गयी क्लास मानो अनुत्तेजित अवस्था में हो किंतु उन्हें कभी मैं बता न सकी यमे वसु ^{हण} वी मामं स्रवी मँह, ठहीं ठहीं वासम भाषी मी। वासन डे भैं आशा का भाव लिए बुਝ मुपहे डे वीझं हाल मुनीही, भैं ही पूर्वी पूर्वी सारी मी। मेरा मन हर्षित हुआ वालन ही लाष्ट्रिची , जानं हा देला, जब गुरु पुन्ह पढ़ाने आई ਜੰਨਤ ਦੀ ਹਵਾ ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ੀਲਾ ਆਂਟੀ ਦੀ ਚਾਹ, समय बीतने लगा, डर - घबराहट ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੇ ਹੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣਾਈ ਸੀ। मिटने लगा जीवन के किताब का डिंਨ मालां रा मी महत, यह सबसे सुनहरा अध्याय रहा लुइ पानं रा मी माष्, चलों, माधव आज बांध लें समय को वुङ पानं से मी पंते हे वुङ सदा के लिए भिष्मप्याहां सा धिभात, सदा के लिए। ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੇ ਹੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ, सिंਦनी निष्टेरी मिषण्टी मी। निधि शुक्ला ठेंड हिंच भेंठी भेंठी गुंप ला गाएंड हिंच वाविसा बी.ए (ऑनर्स) हिंदी ग्राचीमां हिंच हे. मी हास्रा वभाग में संबंध मिस्रा ਤੇਰੇ ਕਰਕੇ ਛੱਡੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਬਸ ਇਹੀਓ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿਣਾ। **ਅੱਜ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ**, ਕਦ ਇਹ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਲੰਗ ਗਿਆ, ਭੰਗੜੇ ਦਾ ਵੱਜਦਾ ਗਰੁੱਪ ਅੱਜ ਛੱਡਣ ਜੋਗਾ ਹੋ ਗਿਆ, व्ह तहें विभां ते हिंबे भाग्टी जिंचनी हमांहरी मी ਕਿਊਂਕਿ ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਜੀ ਡਿਗਰੀ ਹੁਣ ਮੁੱਕਣ ਹੀ ਵਾਲੀ ਸੀ।

ਅਰਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ षी हे यूंगलभ, जीना ह्लु For me, Khalsa College has played a significant role in shaping my understanding of the adult world, and surprisingly, it hasn't. Instead, it has provided me with a nurturing environment conducive to exploring the harsh and expressing my true self, a luxury I hadn't fully experienced before. It's a place where I feel not only accepted but also deeply connected, evoking a sense of safety and comfort reminiscent of home. Cultural representation on the university level is something that Khalsa does seamlessly. Spaces like the 'Girls Common Room' serve as vital hubs where female students can come together, fostering a strong sense of unity among them. It's a place where we can simply kick back and relax, strengthening our bonds and creating cherished memories together. ~Rubnoor Kaur Oberoi, BA English (H), 1st Year

My journey began in the virtual realm, with interactions confined to the pixels of the Big Blue Button. Yet, the spirit of college life could not be contained within the digital sphere for long. Khalsa College is more than an institution; it is a sanctuary that nurtured us, a place where we could explore, learn, and grow. As a member of 'Enactus' - SGTB Khalsa College, I found myself learning to communicate effortlessly and effectively. The society introduced me to the world of social entrepreneurship, a perfect blend of innovation and service that resonated with my passion for social work. Khalsa College is more than just extracurricular activities, The bonds forged with our professors, The in-depth discussions that transcended the boundaries of a traditional classroom, and the exploration of complex political phenomena - all contribute to a rich academic experience. The batch of 2023' Political Science remained a remarkable group of individuals, and the bonds I shared with them are treasures hold close to my heart. ~ Manay Gupta, BA Political Science (H), 2023 Batch

Meet THE DEPARTMENTS

Representing lifetime bonds.

Department of Botany

(Left to Right)

Sitting: Dr. Rajwant Kaur, Dr. Priyanka
Srivastava, Dr. Gurpreet Kaur,
Dr. Anjana Sagar, Prof. Inderdeep
Kaur, Prof. Surinder Kaur
(Offg.Principal),
Prof. Sukhbir Kaur, Dr. Preeti Kaur,
Dr. Harmeet Kaur, Dr. Gurjeet Kaur.

Standing: (Non-Teaching)S. Amarjeet
Singh, S. Prabhjit Singh, S. Amarjeet
Singh Sodhi, Sh. Shreyas Tripathi,
Mr. Mukesh Giri, S. Balwinder Singh,
Mr. Loknath, S. Avtar Singh.

Department of Chemistry

(Left to Right)

Sitting: Mr. Surinder Pal Singh, Dr. Manpreet Kaur, Dr. Amarpreet Kaur Kalra, Prof. Vimal Rarh, Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal), Prof. Gurmeet Kaur,

Dr. Vandana Sharma (Adhoc). **Standing:** (Non-Teaching)Mr. Daljit Singh, Mr. Hardeep Singh, Mr. Harbhajan Singh, Mr. Manoj Singh, Mr. Karamjeet Singh, Mr. Naveen Kumar, Mr. Kuldeep Singh, Prof. Gurvinder Kaur,

Dr. Satnam Kaur, Dr. Neelam Anand, Dr. Archana Gautam (Adhoc).

Department of Commerce

(Left to Right)

Sitting: S. Gurkirpal Singh, Dr. Abha Kumar, Dr. Rachan Kaur, Prof. Surinder Kaur (Offg.Principal), Ms. Parminder Kaur, Ms. Satvinder Kaur, Ms. Gurvinder Kaur.

Standing: Ms. Mansi Bansal, Ms. Sanchita Dhingra, Dr. Bunny Singh Bhatia, Dr. Ujjwal Mukherjee, Dr. Jasdeep Kaur, Dr. Vidhu Bansal, Dr. Madhu, Dr. Anupreet Kaur Mokha, Prof. Sukhvir Singh, Mr. Amandeep Singh, Ms. Ashween Anand, Dr. Kamaldeep Kaur, Dr. Harshdeep Kaur, Ms. Gurneet Kaur, Dr. Muskan Kaur, Ms. Gurveen Kaur, Prof. Bibhu Prasad Sahoo, Dr. Paramjeet Kaur, Ms. Parveen Kaur Lamba, Prof. T. Venugopalan, Prof. Masha Sandeep.

Department of Computer Science

(Left to Right)
Sitting: Dr. Ishleen Kaur, Mr. Zorawar
Singh, Prof. Surinder Kaur
(Offg.Principal),
Ms. Neelu Sanghi.
Dr. Puneet Singh Lamba.
Standing: Dr. Shefali Gupta, Ms. Sakeena
Shahid, Dr. Jasleen Kaur,
Mr. P.D. Sharma.

Department of Economics

(Left to Right)

Sitting: Ms. Harneet Kaur, Ms. Kanika Talwar, Dr. Jasneet Kaur Wadhwa, Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal), Dr. Kulwinder Kaur, Dr. Deepali Sharma, Dr. Srividya Subramaniam. Standing: Ms. Rupali Sharma, Ms. Gaganpreet Kaur.

Department of Electronics

(Left to Right)
Sitting: Mr. Kanwal Bir Singh
(Non-Teaching)
Dr. Inderpreet Singh, Prof. P. Arun,
Ms. Poonam Bedi, Prof. Surinder Kaur
(Offg. Principal), Dr. Nirupama Kapur,
Dr. Sukhbinder Singh Rait,
Mr. Amarjeet Singh.
Standing: (Non-Teaching)Mr. Gurdeep
Singh, Mr. Radhey Shyam, Mr. Devnath,

Department of English

Mr. Gurdeep Singh.

(Left to Right)

Sitting: Mr. Ritwick Bhatacharjee, Dr. Akhilesh Kumar, Mr. Saikat Ghosh, Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal), Dr. Madhvi Zutshi, Dr. Indulekha P. Roy Burman, Dr. Guntasha Kaur Tulsi.

Standing: Ms. Saheb Kaur, Mr. Ashwin Rajeev, Ms. Armeen Kaur Ahuja, Ms. Inderpreet Kaur (Guest), Ms. Shweta Khilnani.

Department of Hindi

(Left to Right)
Sitting: Dr. Mukesh Kumar,
Prof. Nagesh Nath Das,
Ms. Gagandeep Kaur, Prof. Surinder
Kaur (Offg. Principal), Prof. Smita
Mishra, Dr. Kanvaljit Kaur, Dr. Sumita
Lohia.

Standing: (Left) Dr. Sandhya Kumari, (Right) Dr. Deepti Gaur (Guest), Dr. Alka Mani (Guest), Dr. Amarendra Kumar Pandev.

Others in frame: Department students.

Department of History

(Left to Right)

Sitting: Prof. Pratibha Chawla, Dr. Asad
Ahmed, Prof. Surinder Kaur
(Offg.Principal), Prof. Rajshri Dhali.

Standing: Dr Roopam Jasmeet Kaur,
Dr. Rupali Bhalla Mathur, Mr. Tarun
Kumar, Dr. Bhawna Goel,
Mr. Shivam Shrivastava.

Department of Mathematics

(Left to right)

Sitting: Prof. Charanpreet Kaur, Prof. Dharmendra Kumar, Mr. Virendra Mehra, Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal), Mrs. Daljeet I.P. Singh, Mrs. Amarpreet Kaur Sabherwal, Mrs. Jaswinder Kaur Bhalla. Standing: Mr. Nitin Kumar, Dr. Ruchi Kaur, Mr. Daljeet Singh Bajaj, Prof. Satish Verma, Ms. Sheetal.

Department of Physics

(Left to Right)
Sitting: S. Narinder Singh(Non-Teaching),

Prof. Savinder Kaur, Mr. Sushil Kumar Singh, Prof. Kuldeep Kumar Kapil,

Dr. Anuradha Gupta, Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal), Prof. Mamta, Dr. Nimmi Singh,

Dr. Daljeet Kaur, Dr. Nidhi Sinha,
Prof. Ajay Wadhwa, Prof. Sukanta Datta,
Dr. Hiyong Ramo Chothe,
Dr. Kanwaljeet Singh Channey.

Standing: (Non-Teaching)
S. Bhajwinder Singh,
S. Balwinder Singh,
Mr. Hemchand.

Department of Political Science

(Left to Right)

Mr. Pawandeep Singh, Prof. Bipin K. Thakur, Dr. R. N. Mishra, Dr. Banti. M. Singh, Prof. Surinder Kaur (Offg.Principal),

Dr. Jagir Kaur, Prof. Nachiketa Singh,

Dr. Bishwa Ranjan Mohanty,

Dr. Jagdish Singh,

Prof. Amanpreet Singh.

Department of Punjabi

(Left to Right)
Dr. Karanjeet Komal (Guest),
Dr. Kawaljeet Kaur, Dr. Gurdeep Kaur
Sura, Dr. Ravinder Kaur Bedi, Prof.
Surinder Kaur (Offg. Principal),
Prof. Gurinder Singh, Dr. Gurpreet Kaur,
Dr. Gurpreet Kaur (Guest),
Prof. Harbans Singh, Dr. Paramjit Kaur.

Department of Zoology

(Left to Right)

Sitting: Dr. Kushneet Kaur Sodhi, Dr. Deepali Joon, Mrs. Rigzin Kang, Prof. Manoj Kumar Nimesh, Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal), Dr. Parminder Kaur Narang, Dr. Jeepinder Jeet Kaur, Dr. Radhika Warikoo.

Standing: Dr. Gaganjot Singh, Dr. Harpreet Singh Raina, (Non-Teaching)Mrs. Amarjit Kaur, Mr. Manvinder Singh, Mr. Bharat Bhushan Sharma, Mr. Sunil Kumar, Mr. Deshraj Meena, Mr. Vijay Kumar, Mr. Sundar Singh, Mr. Gurmeet Singh, Mr. Jasdeep Singh, Mr. Sameer Yadav, Mr. Satinder Singh, Mr. Simranjeet Singh, Dr. Parkash Singh, Mrs. Paramjeet Kaur.

Department of Environmental Science

(Left to Right)
Dr. Prateek Saini, Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal), Dr. Lakhvinder Kaur.

Those who keep us going: Boards and Committees

Examination Committee

Art and Culture Committee

Sports Board

Proctorial Board

Garden Committee

Girls Common Room Committee

Meet THE EXECUTIVE STAFF

Administrative Staff

Standing: Mr. Sukhwinder Singh, Mr. Hardeep Singh, Ms. Baldeep Kaur, Mr. Harpreet singh, Mr. Avtar Singh, Mr. Harpreet Singh, Mr. Mukesh Kumar, Mr. Rahul Kumar. Sitting: Mr. Jagdeep Singh, Mr. Anil Kumar, Mr. Bhagwant Singh, Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal), Mr. Bhagwati Prasad, Mr. Sanjeev Kumar, Mr. Vijay Shankar Pal.

(Left to Right)

Mr. Deshraj Meena, Mr. Gurdeep Singh, Mr. Manvendra Singh, Mr. Jaswinder Pal Singh, Prof. Surinder Kaur (Offg.Principal), Mr. Surinder Pal Singh, Mr. Tajinder Singh, Mr. Amarjit Singh, Mr. Bharat Bhushan Sharma.

(Left to Right)

Standing: Mr. Sandeep Kumar, Mr. Sandeep, Mr. Jitender Kumar, Ms. Simi Manoj, Ms. Neha, Mr. Nitish Vishwakarma, Mr. Manish, Mr. Harminder Singh, Mr. Karuna Shankarpal, Mr. Prabhjot Singh, Mr. Gurminder Singh, Mr. Ashok Kumar, Mr. Vijay Shankarpal, Mr. Avtar Singh, Mr. Harpreet Singh, Mr. Anil Kumar, Mr. Bhagwant Singh, Mr. Jaspreet singh, Mr. Manjeet Singh.

Sitting: Mr. Harmeet Singh Ghai, Mr. Chiranji Lal, Prof. Bibhu Prasad Sahoo, Prof. Surinder Kaur (Offg.Principal), Mr. Jarnail Singh, Mr. Amarjit Singh Chahal, Mr. Lakhan Singh.

College Security Staff

(Left to Right)

Mr. Sandeep Kumar, Mr. Anil, Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal), Mr. Ashok Kumar.

COURTESY: PINHOLE - THE PHOTOGRAPHY SOCIETY

[2023-2024]

Faculty Accomplishments Book Publications 2023-24

Ms. Parveen Kaur Lamba

Digital Marketing

Basics of Advertising

Principles of Marketing

Prof. Smita Mishra

Bhartiya Khel Vimarsh

Bhojpuri RamNaval Mishra

75 kavitaye Ramdarash Mishra

Prof. Pratibha Chawla

The Silent Voices
And The Creation
of a New Universe

Financial Markets ar

Dr. Paramjeet Kaur

Ms. Gurveeen Kaur

Business Analytics

Dr. Priyanka Srivastava

Plant Invasions and Global Climate Change

1. **Prof. Vimal Rarh** (Department of Chemistry)

- a. Coordinator, National Resource Centre of Chemistry of MHRD, Govt. of India. Course Coordinator of "Online Refresher Course in Chemistry for Higher Education Faculty" as Annual Refresher Programme in Teaching (ARPIT) Courses on SWAYAM portal of MHRD, Govt of India.
- b. Programme Director of "UGC-Malaviya Mission Teacher Training Centre (UGC-MMTTC; also, Gad-MMTTC" formerly GAD-TLC), a centre of UGC and Ministry of Education. Grant for FY-23-24: Rs 14,35,700.
- c. Since July 2016 to March 2024, she has conducted 560 Events (FIP, FDP, Workshops, Seminars, etc.) with 94,856 participants (teachers, administrators, research scholars & non-teaching staff from Higher Education Institutions as beneficiaries from across the country.

2. **Prof. Nachiketa Singh** (Department of Political Science)

- a. ICSSR, Empowering Women through Capacity Building: Role of Common Service Centersin Rural Odisha [F.No 02/141/GEN/2022-2023/ICSSR/RP/MN; CoPI], 4.75
- 3. **Prof. Sukanta Datta** (Department of Physics)
 - a. Science and Engineering Research Board (SERB), Department of Science and Technology, Govt. of India, Probing New Physics Interactions [Grant No. CRG/2018/004889], 79.6
 - b. Erasmus+ European Union and DU, Resources for internalisation of higher education institutions in India RISHII [609609-EPP-1-2019-1-ES-EPPKA2-CBHE-JP; Co-PI], 79.3
- 4. Prof. Dr. Savinder Kaur and Dr. Sushil Kumar Singh (Department of Physics)
 - a. **Title:** Pattern in Biological Systems, 01, The Science Centre Project, SGTBKC/2682, SGTB Khalsa College, 1 year, {Minor Project}, {Prof. Savinder Kaur and Mr Sushil Kumar Singh}
- 5. Dr. Nidhi Sinha (Department of Physics):
 - a. One-year project on Study on optimization on PMN-PT powder synthesis. Project No.: 115/TS/SPL/CARS-101/2023 Sponsored by SSPL, DRDO. Amount: 10 Lac.
- 6. Dr. Harpreet Singh Raina (Department of Zoology)
 - a.One-year Minor project on Understanding the role of insects as transmitters of antibiotic resistance. Project No.: SGTBKC/2692 Sponsored by Science and Development Cell (S&DC) SGTB Khalsa College, University of Delhi.

Celebrating

SILVER YEARS

of Dedication

Teaching Staff

Dr. Nimmi Singh Jandu Associate Professor Dept. of Physics

Prof. Nachiketa Singh Professor Dept. of Pol. Science

Dr. Hiyong Ramo Chothe Associate Professor Dept. of Physics

Dr. Bhawna Goel Associate Professor Dept. of History

Prof. Harbans Singh Professor Dept. of Punjabi

Prof. Nagesh Nath Das Professor Dept. of Hindi

Prof. Gurinder Singh Professor Dept. of Punjabi

Ms. Satvinder Kaur Associate Professor Dept. of Commerce

Ms. Parveen Kaur Lamba Associate Professor Dept. of Commerce

Dr. Rachan Kaur Associate Professor Dept. of Commerce

Dr. Abha Ajay Kumar Associate Professor Dept. of Commerce

Dr. Asad Ahmed Associate Professor Dept. of History

Ms. Parminder Kaur Associate Professor Dept. of Commerce

Prof. Rajshree Dhali Professor Dept. of History

Prof. Sumanjeet Kaur Professor Dept. of Chemistry

Dr. Nirupama Kapoor Associate Professor Dept. of Electronics

Prof. Smita Mishra Professor Dept. of Hindi

Prof. Mamta Professor Dept. of Physics

Prof. Sukanta Dutta Professor Dept. of Physics

SILVER YEARS

of Dedication

Non-Teaching Staff

Mr. Vijay Kumar Laboratory Assistant Dept. of Zoology

Mr. Amarjeet S. Sodhi Laboratory Assistant Dept. of Botany

Mr. Krishan Lal Laboratory Assistant Dept. of Zoology

Mr. Mukesh Kumar Giri Laboratory Assistant Dept. of Botany

Mr. Ranjit Singh Hira Laboratory Assistant Dept. of Chemistry

Mr. Sandeep Kumar Laboratory Assistant Dept. of Botany

Mr. Anil Kumar Watchman Administration

Mr. Jagdish Singh Office Attendant Administration

Mr. Amarjeet S. Chahal Sr. Assistant Account

Mr. Harmeet Singh Ghai Sr. Assistant Account

Mr. Lakhan Singh Watchman Administration

Mr. Hem Chandra Laboratory Assistant Dept. of Physics

The Professorial Journey Begins

Honouring the Newly Appointed Professors

Sumanjeet Kaur Dept. of Chemistry

Prof. **Sukhbir Kaur** Dept. of Botany

Gurinder Singh Dept. of Punjabi

Nagesh Nath Das Dept. of Hindi

Nachiketa Singh Dept. of Pol. Sc.

Prof. **Bipin Kumar Thakur** Dept. of Pol. Sc.

Prof. **Amanpreet Singh Gill** Dept. of Pol. Sc.

Prof. Kuldeep Kapil Dept. of Physics

Prof. Manoj Nimesh Dept. of Zoology

Celebrating Promotions: Non-Teaching Faculty Members

Mr. Inderjit Singh Bhatia Library Assistant

Congratulating New Permanent Faculty Member

Dr. Inderpreet Kaur Nanda Director, Physical Education

Tossing Caps in Celebration: Marking Ph.D. Milestones

Dr. Parminder Kaur Narang Associate Professor, Department of Zoology Thesis Title: Bioinformatics Studies on Enzymes of Algal Carotenoid Biosynthetic Pathway.

Dr. Jasleen Kaur Assistant Professor, Department of Computer Science Thesis Title: Design and Development of a Mechanism to Secure Data in Fogbased IoT Environment.

[2023-2024]

HOMAGE TO PROF. JASWINDER SINGH 37 UNTO THE NEXT INNINGS: RETIREMENTS 39 TEACHING STAFF NON-TEACHING STAFF

ORCHESTRA EVERY THE

PROF. JASWINDER SINGH

Principal, SGTB Khalsa College

In the annals of Sri Guru Tech Bahadur College Khalsa College, there exists a towering figure whose tenure as Principal has left an indelible mark on the institution's legacy. As we bid farewell to Principal Jaswinder Singh upon his retirement, it is only fitting that we pay homage to his remarkable leadership that has guided us through decades of progress and transformation.

Principal Jaswinder Singh's journey at our college spans over a decade, during which he not only led with wisdom and vision but also nurtured a culture of inclusivity, support, and innovation. His retirement marks the end of an era defined by his unwavering commitment to excellence and his relentless pursuit of academic advancement.

Throughout his tenure, Principal Singh was not just a leader but also mentor to both staff and students alike. His open-mindedness and encouragement fostered an environment where ideas flourished, and aspirations soared. He believed in the potential of every individual and ensured that they felt valued and empowered to contribute to the college's growth and success.

A Legacy of Leadership: Reflections on the tenure of Principal Jaswinder Singh

His rootedness reflected in the type of academic ambitions and projects he undertook; In his stewardship the college frequently organised and participated in various national and international symposiums on the cause of Punjab. His efforts towards uplifting and preserving the Punjabi heritage and knowledge system reflected in the profound academic considerations that guided these initiatives.

Under Principal Jaswinder Singh's stewardship, our college has witnessed remarkable progress and transformation. His visionary leadership saw the establishment of pioneering initiatives such as the Guru Angad Dev Teaching Learning Centre, under Pandit Madan Mohan Malviya National Mission on Teacher and Training (PMMMNMTT), in 2016 by the Ministry of Human Resource Development (MHRD), Govt. of India and establishment of Centre for E-Learning, in 2014 under the UGC E-PG Pathshala Project to develop E-Content for Post graduate courses in Economics, Commerce, Business Economics, Psychology, Chemistry and Forensic Science at Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College. These initiatives reflect his foresight and dedication to modernise education and equipping students with the skills needed to thrive in the digital age.

Principal Singh's unwavering commitment to excellence has been the driving force behind the elevation of academic standards and the promotion of a culture of continuous improvement within our college. His leadership roles in various academic committees include serving as the Co-Convenor of the UGC Committee to draft under-graduate courses for the implementation of Choice Based Credit System, Member of Standing Committee (Students) of Academic Council, University of Delhi, to advise and resolve the academic hardships of the students regarding admissions and examinations. His contribution to the academic discourse of the University and ensuring that our institution remains at the forefront of educational innovation has been commendable.

Innovation has been the hallmark of Principal Jaswinder Singh's tenure. He has consistently introduced tools and aids for hybrid learning, organised career counselling sessions, and facilitated industry interactions to provide students with holistic learning experiences. It is indeed a notable facet that his tenure saw a very pragmatic revival in terms of infrastructural development. Under his able mentorship E-PG Pathshala Project developed the e-content for sixteen papers for Post Graduate courses in Economics, Commerce, Psychology, and business Economics and 6 Massive Open Online Courses (MOOCs) in Economics were hosted on SWAYAM portal of the Ministry of Human Resource Development (MHRD).

Principal Singh's commitment to community engagement has strengthened the bonds between our college and the wider community. Through his efforts, he has instilled in students a sense of social responsibility and civic duty, preparing them to be active contributors to society.

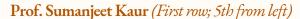
Traversing the journey forth, It is indeed joyous to share that Prof. Jaswinder Singh is now Vice Chancellor of Eternal University, Baru Sahib. SGTB Khalsa College extends heartfelt congratulations on his well-deserved success.

As we reflect on Principal Jaswinder Singh's tenure, we are reminded of the profound impact he has had on our college and the lives of those he has touched. His retirement marks the end of an era, but his legacy will endure as a guiding light for generations to come. We express our deepest gratitude to Principal Singh.

Unto The Next Innings: Retirements

Dr. Harpreet Kaur Narang (4th from left)

rof. Sumanjeet Kaur's journey began at SGTB Khalsa College on September 16, 1996. She joined the Department of Chemistry as Lecturer and rose to the rank of Professor in the year 2023. Prior to joining Khalsa College, she was working as a research associate and Pool officer at IIT Delhi. She has published several scientific articles in journals of national and international repute and has authored a book as well.

Apart from academics, she headed and served as a member of several committees at the Departmental level. A popular face among students, she was a beloved teacher who always reached out to her students in every situation. She remained devoted to her duty even in the wake of personal crisis which is a mark of a good teacher. An ever smiling face, she shared a beautiful association with her colleagues, young and senior alike. Her zeal coupled with her kind nature made her a mentor, friend and philosopher to several of her students and colleagues.

r. Harpreet Kaur Narang joined the Department of Economics in 1999 and took voluntary retirement from service in 2023. An alumni of St. Stephen's College and Delhi School of Economics, she has an excellent academic record. She has a number of research publications in reputed journals to her credit and has published books with world renowned publishing houses such as Oxford University press. Harpreet possesses brilliant kind. teaching skills, soft spoken, compassionate nature, and was very popular amongst students and colleagues alike. During her tenure, she was actively involved in the Department of Economics activities as well as various societies in college such as Divinity Society, Music Society, Art and Culture Society and 'Ecotryst'.

Besides being committed to the academic rigour of the profession, she is a trained classical singer, popularly known among colleagues as the lady with a melodious voice. Everybody looked forward to listening to her Gurbani recitation and classical songs. Throughout her tenure here, she has left an everlasting impression on each and every one.

Unto The Next Innings: Retirements

Prof. Kuldeep Kaur (4th from left)

Professor Kuldeep Kaur Pahwa bade farewell to the academic realm after an illustrious journey spanning decades, we pause to reflect on the profound impact she has made. Joining SGTB Khalsa College in 1996, she carved her path with an unwavering commitment to the rich expanse of Punjabi language and literature.

Beyond her role as an educator, Professor Pahwa was a beacon of cultural heritage, her passion for Punjabi music, poetry, and literature advanced her journey in illuminating the hearts and minds of her students and peers alike. Through her scholarly pursuits and numerous publications, she not only preserved the essence of Punjabi literary tradition but also enriched it for generations to come.

Yet, her contributions extend far beyond academia. Amid life's trials, she exemplified resilience, overcoming challenges with grace and fortitude. Her journey is a testament to her strength as she single-handedly raised her sons, who now flourish in their pursuits, embodying the values instilled by their remarkable mother.

As we all are missing the charm of lovely lady, we do so with gratitude for her wisdom, inspiration, and unwavering dedication. Though her retirement marks the end of an era, her legacy will endure, echoing through the halls of academia and beyond, a testament to a life lived with purpose and passion.

Non-teaching Staff

Mr. Jarnail Singh *Administrative Officer*21/08/1984 – 31/01/2024

Mr. Ranjeet Singh Hira (VRS)

Laboratory Asst., Chemistry
19/01/1998 – 31/03/2024

Mr. Jagmohinder Singh (VRS)

Laboratory Asst., Physics
20/01/1987 – 30/09/2023

Mr. Lakhvir Singh *Section Officer, Administration*01/10/1981 – 31/08/2023

[2023-2024]

ACADEMIC VICTORS	42
ALUMNI IN UPSCTOPRANKS	47
SPORTS VICTORS	48
CADETS TO CHAMPIONS: NCC ALUMNI	50
ALUMNI ADVENTURES: LIFE'S VICTORIES	51

Academics 2023-24

M.Com., M.A., M.Sc. (Final)

UNIVERSITY TOPPER

Sonam

Kashika Parnami

Saurabh Singh

Nooba

Rashi Tiwari

Kashish Nagpal M.Sc. Mathem (Final)

Soumyajit Biswas

Priya

Pragya Jha

Muskan Choudhary M.Sc. Chemistry (Final)

M.Com., M.A., M.Sc.

(Previous)

Simarpreet Singh Arora

M.A. English

Prabhjot Kaur Ryat M. A. Punjabi

Akanksh Agnihotri M.A. Hindi (Prev.)

Abinash Baruah M.A. History (Prev.)

Pooja M.A. Political Science (Prev.)

Jyotsna Sharma

Shrishty Sharma

Anushka M.Sc. Mathematics (Prev.)

Aashukti Maheshwari M.Sc. (Zoology)
(Prev.)

Academics 2023–24

(CBCS Course)

B.A. (Hons.) (Part III)

B.A. (Hons.) English (Part III)

Neha Jha B.A. (Hons.) Hindi

Simran Kaur Arora B.A. (Hons.) Punjabi (Part III)

Vanshika Avasthi B.A. (Hons.) History (Part III)

Prachi B.A. (Hons.) Pol. Science (Part III)

Mehar Nanda B.A. (Hons.) Economics (Part III)

Praapti Bansal B.A. (Hons.) Business Eco. (Part III)

B.A. (Prog.) Part III

B.Com. (Hons.) Part III

Riya Kansal B.A. (Prog.) Final (Part III)

Vanshika Jajodia B. Com. (Hons.) Final (Part III)

B.Com. (Prog.) Part III

B. Com. (Prog.) (1st in Aggregate)

Saloni Joshi B. Com. (Prog.) (2nd in Aggregate)

B. Com. (Prog.) (3rd in Aggregate)

Academics 2023-24

(CBCS Course)

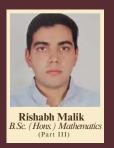
B.Sc. (Hons.) and B.Sc. (Prog.)

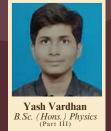

Kirti Arora

Vansh Jaggi

B.Com. (Prog) Part II

B.A. (Prog) Part II

B.Com. (Hons.) Part II

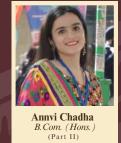

Arin Gupta B.A. (Prog.)

Mansi

B.A. (Hons.) Part II

Bhavneet Kaur B.A. (Hons.) English (Part II)

Shaan Bazaz B.A. (Hons.) History
(Part II)

Academics 2023–24

B.A. (Hons.) Part II

(CBCS Course)

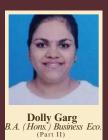
Avineet Grover

Sehajpreet Kaur B.A. (Hons.) Political Science

Ridhi Jain B.A. (Hons.) Economics

B.Sc. (Hons.) Part II

(CBCS Course)

Bhashita Goswami

Goswami Shruti Aggarwal
B.Sc. (Hons.) Botany
(Part II - First in CGPA)

Akansh Choudhary B.Sc. (Hons.) Chemistry (Part II - First in CGPA)

B.Sc. (Hons.) Comp. Sc. (Part II - First in CGPA)

B.Sc. (Hons.) Electronics (Part II - First in CGPA)

Harshpreet
B.Sc. (Hons.) Mathematic.
(Part II - First in CGPA)

Saizalpreet Kaur B.Sc. (Hons.) Physics (Part II - First in CGPA)

Sneha Chopra
B.Sc. (Hons.) Zoology
(Part II - Stood first)

Vishal Kalita B.Sc. (Prog.) Life Sc. (Part II - Stood first)

B.Com. (Prog) Part I (NEP Course)

Parth Bansal B. Com. (Prog.)

B.A. (Prog) Part I (NEP Course)

Sameeksha Srivastava B.A. (Prog.)

B.Com. (Hons.) Part I (NEP Course)

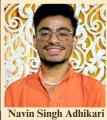

Riddhi Jain B. Com. (Hons.)

Academics 2023-24

(NEP Course)

B.A. (Hons.) Part I

B.A. (Hons.) English (Part I)

Julie Singh B.A. (Hons.) Hindi (Part I)

Avneet Kaur B.A. (Hons.) Punjabi (Part I)

Alok B.A. (Hons.) History
(Part I)

Hridya Bishnoi Abhishek B.A. (Hons.) Political Science (Part I - First in course)

Avleen Kaur Anand B.A. (Hons.) Business Eco. (Part I)

Ishitaa Bhagat B.A. (Hons.) Economics (Part I - First in course)

Disha Goyal

B.Sc. (Hons.) Part I

Shruti Sharma B.Sc. (Hons.) Botany

Komalpreet Kaur B.Sc. (Hons.) Chemistry

Arpita Chauhan B.Sc. (Hons.) Comp. Sc.

Prabhat Mishra B.Sc. (Hons.) Electronics

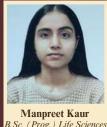
Dipansh Chaudhary B.Sc. (Hons.) Mathematics

Sarthak B.Sc. (Hons.) Physics

B.Sc. (Hons.) Zoology

B.Sc. (Prog.) Life Sciences

Aryan Gupta

Simran Rawat B.Sc. (Prog.) Physical Sciences

Academics 2023-24

Certificate Courses

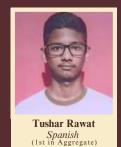
Davneet Kaur French (1st in Aggregate)

Sejal Kohli Chinese (1st in Aggregate)

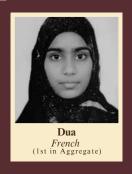
Japanese (1st in Aggregate)

Priya Bansal German (1st in Aggregate)

Special Mention: Delayed Result Release

Diploma Courses

<u>Alumni in UPSC Top Ranks</u>

Nausheen B.A. (Hons.) History 2016-2019

AIR 09

Wardah Khan B. Com. (Hons.) 2017-2020

AIR 18

Romit Bhatt B.A. (Hons.) History 2018-2021

AIR 390

Palak Goel B.A. (Hons.) Political Science 2016-2019

AIR 479

Shreya Shakya B.Sc. (Prog.) Life Sciences 2016 - 2019

AIR 519

Arjun Singh Manral B.Sc. (Hons.) Chemistry 2014-2017

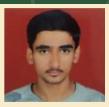
AIR 553

Hall of Fame Sports 2023-24

Athletics

Sharon Abraham
B.A. (Hons.) Pol. Sc. - 1st yr.
Represented DU. 1st in 400m, 1st in 4 × 400m, 1st in 400m & 200m.

Amish Nehra *B.A. (Hons.) Pol. Sc. - 1st yr.*1st in 800m, 1st in 1500m, 1st in 4 × 400m.

 $\begin{array}{c} \textbf{Nipun} \\ B.A.~(Hons.)~Pol.~Sc.~-1st~yr. \\ \text{Represented DU.} \quad 1st~in~200m, \\ 2nd~in~400m,~1st~in~4 \times 400m. \end{array}$

Mayank *B.A.* (*Prog.*) - 1st yr.

1st in 5km, 3rd in 1500m, 1st in 4 × 400m, 2nd in 5km.

Baseball

Harsh
B.A. (Hons.) Hindi - 2nd yr.
1st in Delhi Olympic Games 2023 by
Delhi Olympic Association,
Participated N. Games Champ. Goa.

Cricket

Dhairya SinghB.A. (Hons.) English - 2nd yr.
Represented DU in North Zome
Inter Uni. Championship 2023.

Aditya Bhandari B.A. (Hons.) English - 1st yr. Represented DU in Men's Under-19 for Cooch Behar Trophy 2023.

Amol Chelani
B.A. (Hons.) Pol. Sc. - 3rd yr.
Represented Rajasthan in Under
23 National Championship 2023.

Volleyball

Dhananjay Chaudhary
B.A. (Prog.) - 1st yr.
Represented DU. Participated in
Khelo India Youth National
Games 2023.

Adithya Anil
B. Com. (Hons.) - 1st yr.
3rd in Delhi Olympic Games 2023
organised by Delhi Olympic
Association.

Hockey

Tanuj Sharma

B.Sc. (Hons.) Comp. Sc. - 1st yr

Represented DU in North Zone
Inter Uni. Championship 2023.

Harsh Tewatia
B.A. (Prog.) - 3rd yr.
Represented DU in North Zone
Inter Uni. Championship 2023.

Vipin
B.A. (Prog.) - 2nd yr.
Represented DU in North Zone
Inter Uni. Championship 2023.

Badminton

Manav Chaudhary
B. Com. (Prog.) - 3rd yr.
Represented DU. 1st in XD U-19,
participated in 85th Senior
National Championship 2023.

Aaryan Sapiah
B. Com. (Prog.) - 1st yr.

3rd in Mixed Doubles U-19
(twice), 3rd in Boys Doubles U-19.
3rd in Mixed Doubles All India Jr.

Hall of Fame Sports 2023-24

Basketball

Deshmukh Mathur B.A. (Hons.) Pol. Sc. - Ist yr. Represented DU in North Zone Inter Uni. Championship 2023.

Nitin Hooda
B.A. (Hons.) History - Ist yr.
Represented DU in North Zone
Inter Uni. Championship 2023.

Eklavya Tyagi
B.A. (Prog.) - Ist yr.
2nd in Junior Stat
Championship 2023.

Pranjal Sharma

B.Sc. (Prog.) Phy. Sc. - 1st yr.

1st in Junior State Championship
2023.

Robin Manjhu
B.A. (Prog.) - 1st yr.
tepresented Rajasthan, 2nd in
unior National Championship '2:

Ankit

B. Com. (Prog.) - 1st yr.

3rd in Junior State Championship
2023.

Handball

Nitin Lohchab
B.A. (Prog.) - 3rd yr.
Represented DU. 1st in Delhi
Olympic Games 2023. Participated
in 52nd 5r. N. Championship 23.

Sunny
B.A. (Prog.) - 3rd yr.
Represented DU in North Zone
Inter University Championship 23.

Anshul Pathak

B. Com. (Prog.) - 2nd yr.

Represented DU in North Zone
Inter University Championship 23.

Lal Babu

B.A. (Hons.) Hindi - 1st yr.
Participated in Delhi Olympic
Games 2023.

Janmejay Vats *B.A. (Hons.) Pol. Sc. - 2nd yr.*Represented DU. Participated Del.
Oly. Games, National Champ Goa.

Agastya Tyagi

B.Sc. (Prog.) Phy. Sc. - 1st yr.
Represented DU in North Zone
Inter Championship 2023.

Tennis

Yasvardhan Singh
B.A. (Prog.) - 1st yr.
Represented DU. 1st in Doubles,
Participated Singles AITA
National Ranking Tournament '23.

Gatka

Sukham Kaur
B. Com. (Hons.) - 3rd yr.
2nd in Fari Stick Event, won Fari
Stick Event U-19, secured Bronze
in Fari Stick in 1st federation.

Softball

Abhinandan Singh
B.A. (Hons.) Hindi - 2nd yr.
2nd in Delhi Olympic Games 2023
organised by Delhi Olympic
Association.

Cadets to Champions

RECOMMENDATION FOR AIR FORCE

Former JUO Anurag got recommended from 3 ABSB Gandginagar in his first attempt.

ANURAG KUMAR

RECOMMENDATION FOR NDA

Cadet Deepanshi Sharma got recommended from 20 SSB Bhopal Board for NDA with AIR 15.

DEEPANSHI SHARMA

DOUBLE RECOMMENDATION

Former Cadet Amandeep Singh got recommended twice. First from 14 SSB Allahabad for IMA and second for Air Force.

AMANDEEP SINGH

RECOMMENDATION FOR AIR FORCE

Former Seargent Aanchal got recommended from 2AFSB Mysuru through AFCAT entry.

AANCHAL

CLEARED AFCAT WITH FLYING COLOURS

Former SUO Akshaydeep Rathore got recommended from 2ABSB Mysuru for Air Force Academy.

AKSHAYDEEP RATHORE

RECOMMENDATION FOR AIR FORCE

Former SUO Punya Tyagi got recommended for Flying Branch through LAFSB Dehradun.

PUNYA TYAGI

RECOMMENDATION FOR IMA

Cadet Ankit got recommended for IMA through CDS from 14 SSB Allahabad.

ANKIT

RECOMMENDATION FOR AIR FORCE

Former SUO Bineet Singh Anand cleared AFCAT through 1AFSB Dehradun and will join Air Force.

BINEET SINGH ANAND

RECOMMENDATION FOR AIR FORCE

Former L/Cpl. Anjali got recommended for Air Force through AFCAT Entry from 4AFSB Varanasi.

DOUBLE RECOMMENDATION

Former CSM Amarjot Singh got recommended from both AFCAT entry and NCC Special Entry.

AMARJOT SINGH

DOUBLE RECOMMENDATION

Cadet Shubham Joshi got recommended for Flying Branch through AFCAT and also for IMA through CDS.

> SHUBHAM JOSHI

Alumni Adventures

Winning at Life...

Coming from a government school, I had my own insecurities. In the initial 3 months of college, I didn't even open my mouth to share my thoughts and ideas with my fellow classmates. But eventually this pattern changed as I was blessed to have had amazing teachers in the English Department. They not only helped me change my narrow perception of the world but also guided me to be a better version of myself. And this is one of the reasons why I couldn't go for a nine to five corporate job after completing my MBA. Because the ideologies and unique ideas I had inculcated in my personality over those 3 years, had to be shared among others. When I decided to pursue a career in writing, my aim was clear- to speak and write my mind.

So, here I am, working as a Senior Content Strategist in a digital marketing firm. When I look back to my first week in the classroom, where I couldn't muster the courage to introduce myself, I won't change even a fraction of it. Because overcoming that hesitation has been a part of my transformation journey at not just SGTB Khalsa, but in life as a whole. If given a chance to summarise my life since day one at Khalsa, I would say that from a shy and introvert being, I blossomed into an individual with a mind of her own. So glad and proud to be an alumnus of such a prestigious institution. Can't be grateful enough.

~ Sangeeta Kaundal, Senior Content Strategist

Everything starts with a thought. My journey to become an actor started with a thought in my mind when I was a child. I remember school was a place where I was very fearful and at every point I used to think-what if any teacher would say something to m?'. So rather than being open about who I was, I created a shell of my own. I would say college was the best place where I got to know that we all are meant to be respected and I discovered myself. I got to do what I love the most: Acting. It was never easy to get roles there too, but being in an environment where I can get knowledge about so many things by simply observing was a boon . It helped me in discovering myself, that there is no need to shy away from saying anything. I got to know - No question is a dumb question. Just be vocal about it.

Sharing an incident- once a fellow student was mocking me during the lecture telling the teacher that that she is not from our class, She is from Theatre. This was because I was unable to attend lectures regularly due to theatre practice sessions. Then to my surprise my teacher Dr. Gurdip Kaur replied back to him - 'When Sahejmeen will be in a big show or film, you will all say she is from our class.' Finally! My dream of becoming an actor came true.

Thank you to everyone who were a part of my college journey.

I will end this by wishing all the SGTBIANS best of luck for their future.

~ Sahejmeen Kaur, Actor

Recalling the first time I stepped into SGTB Khalsa as an English Hons. student who was so timid and whose potential wasn't yet discovered by many, I heard a loud banger noise... It was coming from the 'Nukkad' (as we theatre students called it back then), others called it 'Jannat'... when I reached Nukkad, what I saw was nothing less than spectacular. A bunch of Drama Society students were projecting their voices amongst the mass, they called it the 'Orientation Play'. It was a call to the freshers to come join the Dramatics Society and make a difference by raising their voices against the injustices in the society. I was immersed in the glamour that this society had created with mere black kurtas and a dafli. And, I could not have asked for a better start to my college life; it has been over 10 years now, but even now when I visit that Nukkad in my memories, the lines "ANKUR, Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College ki Natya Sanstha prastut karti ..." echos in my head, it is indeed funny how I still get goosebumps...

Back then, theatre was life, from starving before the performances to performing in extreme heat barefoot only to convey a strong message across, from changing metro lines incessantly during the fest season to bagging positions for the best play, from performing in the prestigious "Prithvi Theatre" in Mumbai to sleeping on the footpaths in the IIT Powai campus while waiting for our accommodation, we had the best time of our life.

My professors were nothing short of extraordinary, and not a day goes by where I don't thank the Lord for placing me in SGTB Khalsa College. At present, I am a practicing Advocate in the Delhi High Court and the subordinate Courts. A part of my job is also to visit jails in Delhi and provide legal aid to the accused and convicts. I'd say I perform every day in the Court now. Yes, it is true, all of my wit, my ability to interpret, the art of projection and articulation, storytelling skills and much more has been imparted to me by my professors and to name a few, late Novy Kapadia, Saikat, Madhvi, Geetinder and many more. They have time and again provided me the love and support that a student needs in that transitional period, i.e., the period when your mind is still evolving and learning new perspectives, when you have finally exposed yourself to the real flawed world away from the protective boundaries of the parents and the school.

I have been blessed to have been taught by such enigmatic professors. Grateful to have been a part of this institution, for it introduced me to theatre, some amazing folks, and above all, to my passion for standing against injustice and raising my voice!

Khushboo Nahar, Advocate**

Nobel prize winning physicist, Richard Feynman once said, 'Until I began to learn to draw, I was never much interested in looking at art.'

Something similar actually happened with me also. I enrolled in B.Sc. Physics (Hons) course at the SGTB Khalsa College, University of Delhi, with an aptitude and interest in science. It was during the wonderful years spent in this institution that I was acquainted with the vast spectrum of the world of physics. This is where I started my 'learning to draw'. Once my base for physics was strongly established, there was no stopping.

Today I am working as a scientist at the Polish Academy of Sciences in Poland. A part of the whole credit goes to the amazing faculty of the SGTB Khalsa College.

So, believe me, if you are a part of this institution, just relax because you are in good hands. Don't skip the hard work and do your best! Good luck!

~ Dr. Sahil Upadhyaya, Scientist

[2023-2	2024]
---------	-------

EVENTS AT KHALSA	
MAKING WORLD A BETTER PLACE	: SOCIAL CAMPAIGNS &
DRIVES	
LASHKARA: THE ANNUAL COLLEG	E FESTIVAL
KHALSA IN NEWS	
NEW INITIATIVES	

67 70 72

Orientation Day

August 16, 2023

On August 16, 2023, Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College held its **Orientation Programme**, marking the commencement of the academic journey for the incoming class – the Class of 2026/27. The event was graced by the esteemed presence of Professor Jaswinder Singh, Principal of Khalsa College; Chairman, S. Tarlochan Singh; Vice Principal, Professor Surinder Kaur; Secretary Staff Council, Dr. Nachiketa Singh; Convenor for Admissions, Dr. Gurkirpal Singh; and Convenor for Timetable, Mr. P.D. Sharma. The event introduced the new students and their families to the college's academic programmes, extracurricular activities, and supportive community, fostering excitement and a sense of belonging.

The Principal of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College welcomed new students and parents, highlighting the college's distinguished faculty and the transformative impact of the **National Education Policy**. He emphasised upon active participation in discussions and projects, in perview of the comprehensive **four-year degree program** with internships. Emphasising discipline and academic excellence, he stressed the importance of upholding the college's legacy. His speech was followed by Chairman S. Tarlochan Singh's address, who warmly welcomed the students and underlined the college's rich history and the Sikh community's dedication to education.

Furthermore, Mr. PD Sharma outlined and elucidated the structure of Khalsa College's four-year program, highlighting its flexibility and the opportunity for students to exit with Certificates, Diplomas, or Honours Degrees. He explained the semester system and stressed the importance of time management. Mr. Sharma detailed the course structure for various disciplines, including Honours Programmes and BA Programme in Humanities or Social Sciences. He also explained the credit system and the distribution of Core Courses, Electives, SEC and VAC options. Additionally, he provided information on accessing academic resources and assistance. He concluded by outlining the schedule for certificate verification and ID card generation post-admission. In succession to Mr. PD Sharma's speech, Dr. Nachiketa Singh emphasised the college's commitment to holistic development- beyond academics, listing the available cocurricular activities and urging active participation. He stressed the importance of mental health and encouraged seeking support from faculty, assuring parents of the college's commitment to student welfare. The orientation ended with National Anthem followed by a call to explore the campus and engage with society stalls and familiarise themselves with the surroundings.

Talk on 'Role of Minorities in Nation Building'

September 4, 2023

The Talk on the "Role of Minorities in Nation Building" was held with the aim to remember and honour the various contributions of Sikhs in the political, cultural, and socio-economic facets of the nation.

Anhad - The Divinity Society, commenced the program with kirtan. Then, Ms. Armeen Kaur opened the event by briefing the audience on the revolutionary ideas of the Sikh Gurus, Sikhism as a philosophy, and its outlook, along with the basic principles of Sikhism that urge society to always move towards egalitarian ideals. Dr. Guntasha Tulsi furthered the discourse and highlighted the social constructivism brought forth by Sikh leaders like Maharaja Ranjit Singh, the teaching of Dasvandh, and the martial front created by commanders like Banda Singh Bahadur. Moving on to modern times, she discussed the role of Gurudwaras and Sikh social service bodies like Khalsa Aid and how they proved crucial in resolving the Covid-19 crisis in India.

Professor Harbans Singh convened the event and invited Principal Prof. Jaswinder Singh to address the audience and welcome the Chief Guests along with the Speaker, S. Satnam Singh Sandhu, Chancellor of Chandigarh University, to the college. S. Satnam Singh Sandhu's speech emphasised on the role of an educationist in modern times. He talked about the relevance of the role of minorities in changing the modern society, especially pertaining to academic spaces. He furthered the vision of nation-building based on the tenets of **Aakar** (shaping the idea of the nation), **Kirdar**, and **Vikaar**. He closed the Talk with remarks on the duty of the state towards minorities and the responsibilities of minorities towards the state, he conclusively thanked the college and organisers. The Talk closed with a vote of thanks from Principal Sir Jaswinder Singh.

G-20 Youth Conclave

in collaboration with

Akashvani Delhi

August 24, 2023

Collaborating with All India Radio (AIR/Akashvani), SGTB Khalsa College, University of Delhi, hosted a Youth Conclave on August 24, 2023. Aimed at gathering the talents of SGTB Khalsa College in anticipation of the G-20 Summit, the event featured performances and presentations from various individuals.

The Akashvani team, led by Shri Manohar Singh Rawat, joined numerous performers, including those from SGTB Khalsa College. The college's representation included Principal Prof. Jaswinder Singh, Vice Principal Prof. Surinder Kaur, and the Organising Committee led by Prof. Harbans Singh. Other members of the committee were Dr. Ravinder Kaur Bedi, Dr. Nimmi Singh, Dr. Jagir Kaur, Mr. Amandeep Singh, and Dr. Guntasha Kaur Tulsi.

Anchored by Sh. Munish Jolly, the event commenced with the Lamp Lighting ceremony and a *Shabad* recital by Anhad, the Divinity Society of SGTB Khalsa College. Munish Jolly's presence reflected the magnitude of the event, and how it was filled with stalwarts of the nation. The Lamp Lighting was followed by a captivating performative rendition of the song "Vasudhaiva-Kutumbakam". Then, the Principal, Prof. Jaswinder Singh delivered the Welcome Address commencing the series of various performaces including the cultural programme by Akashvani Rudhraveena Group, led by Sh. Shiv Dutt Pant, Declamation and Anchoring presentations by the college students and a Quiz Competition. The event concluded with the prize distribution ceremony, lauding the talent of the college students.

56

Musical Marathon

in collaboration with

Akashvani Delhi

6th Sep, 2023

Impressed by the talent of students of SGTB Khalsa College, Akashvani Delhi invited them to perform at "Musical Marathon" - a cultural festival organised by them. It was a proud moment for the college as the college's teams were among

the select few from among the various colleges of Delhi University. The national level platform gave the students an opportunity to showcase Punjabi folk dances such as Luddi and the Sikh Martial Art - Gatka. This event served as an extension to the collaboration with Akashvani Delhi during the G-20 Youth Conclave held at the college on August 24, 2023. The series of performances began with renditions of folk songs like Jugni, Challa, and Ratti, followed by the performance of Luddi by Girls' team, culminating in a demonstration of Gatka. The programme concluded with certificate distribution, and a Vote of Thanks delivered by Sh. Balwinder Singh, Program Executive, Akashvani Delhi. The students also received various goodies in theform of a memento as a gesture of appreciation.

Talk by M. Jagdish Kumar

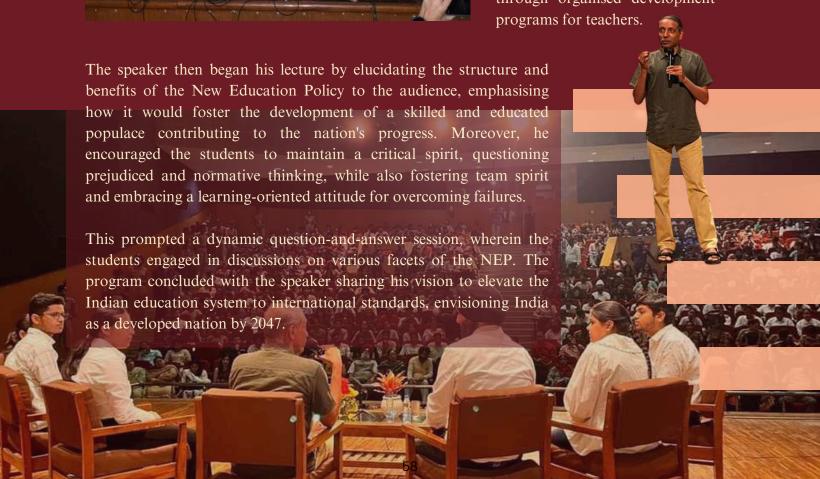
September 27, 2023

SGTB Khalsa College organised a **Meet and lecture** featuring M. Jagdish Kumar, UGC Chairman, on September 27, 2023.

The event took place in Master Tara Singh auditorium of the college, attracting a packed audience of eager students and faculty interested in the lecture on NEP 2020 education structure.

The program commenced with the recital of Gurbani by the students of Anhad, the College's Divinity Society. Following this, Jaswinder Principal Singh welcomed the speaker expressed gratitude for including the college in the Madan Mohan Malviya scheme, aimed enhancing the quality of teaching through organised development

Rana Ranbir: Beyond a Comic in the play 'Master Ji'

October 26, 2023

On October 26, 2023, the Master Tara Singh Auditorium at SGTB Khalsa College hosted a remarkable theatrical performance that left the audience spellbound. "Master Ji," written and directed by renowned Punjabi Film Industry actor Rana Ranbir, captivated the viewers with its poignant script and execution. Sponsored by Abhay Pratap Singh, founder of the APS Judicial Academy, the play marked its 54th performance at SGTB Khalsa College. This event was a collaboration with 'Sukhanlok,' an organisation dedicated to promoting literature and art, led by Prof. Kulvir Gojra, Head, Department of Punjabi, University of Delhi.

Breaking away from traditional elaborate ceremonies, the post-modern play unfolded its complex themes of life in simple lighting, using only two chairs and a suitcase as 'Set'. Rana Ranbir, portraying **Master Gurmukh**, and Rajiv Boparai, as a student, adeptly navigated the dynamics of their relationship while simultaneously addressing the pressing issues such as casteism, moral depravity, and the superficiality often observed in social media. They juxtaposed these flaws with the revolutionary egalitarian philosophy advocated by the Sikh Gurus.

The packed auditorium also included notable figures such as Punjabi singer Jasbir Jassi, Amandeep Sandhu, Dr. Mohinder Singh, Director, Bhai Vir Singh Sahit Sadan, Prof. Ravinder Kumar, Dean and former Head. The event closed with artists expressing gratitude to Officiating Principal, Prof. Surinder Kaur and the college for providing them with the opportunity to perform. The performance left a lasting impact on the young students and the faculty alike, who were left moved by the introspective jabs of the satire.

RAUNAK

Celebration of Inclusivity, Cultural Harmony and Enterprise November 4, 2023

The Students' Union of SGTB Khalsa College, University of Delhi, in collaboration with the NSS (National Service Scheme) society, organised successfully, the first initiative and event of its own kind, titled "Raunak' 23" in the Basketball Court of astute vision of the Officiating Principal, Prof. Surinder Kaur, and the organising team of teachers led by Dr. Inderdeep Kaur and Dr. Ruchi Kaur. The event brought together dynamic initiative and spirit of entrepreneurship. The event comprised of multiple stalls and displays which showcased handcrafted items and individually curated artefacts jewellery and diverse products showcasing the hardwork of the students; the stalls exhibited a unique experience celebrating the vitality of creative energies and budding talent of the youth.

The event was a tie-up between Abhyaas Special School, a multi-disciplinary centre for children with special needs and SGTB Khalsa College. The charitable spirit was evidently visible through the presence of numerous donation drives and game-stalls which were set up through tie-ups with different agencies and organisations. The spirit of entrepreneurship among the students reflected in the numerous start-up-based initiatives and stalls set along those lines. The superlative display of talent, enterprise, and spirit of compassion was followed by student performances on stage which comprised of dance, music, poetry, and cultural performances of various kinds. The participation of members of Lakshaya — the Enabling Unit of SGTB Khalsa College — reflected the spirited and benevolent nature of this initiative. The College feels proud to share that its students created an environment so positive and invigorating that the differently abled children of the Abayas Special School spontaneously participated and presented a Dance Performance on the stage. "Raunak'23" was widely applauded by teachers and students and witnessed an overwhelming participation testifying to the importance of collectivising efforts and mobilising energies through putting together right and meaningful initiatives.

Founder's Day

December 15, 2023

Every year on December 15, The College commemorates Founder's Day in remembrance of Sri Guru Tegh Bahadur Sahib Ji, the Ninth Guru of the Sikhs, who was martyred fighting for the sake of humanity and after whom Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College is named.

The college Gurudwara hosted the celebration. Despite the examinations being in progress, an impressive number of students showed up for the occasion. Renowned Ragi Jathas graced the occasion by reciting melodious **Gurbani Kirtan**, including Bhai Gurdev Singh Ji from Australia and Bhai Bhupinder Singh Ji Anand, Hazoori Ragi of Gurudwara Sis Ganj Sahib, along with students from Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College's Divinity Society, Anhad.

This was followed by enlightening words from Prof. Surinder Kaur, the Officiating Principal of the College, and Prof. Harbans Singh, convener of Anhad – The Divinity Society. The event concluded with the **Gatka performance** by Tegh – The Gatka Society, followed by **Guru Ka Langar.**

T20 Cricket Tournament

February 7 - 29, 2024

The prestigious Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, Delhi University, recently concluded its 10th edition of the highly-anticipated Sahibzada Zorawar Singh and Sahibzada Fateh Singh Floodlight T20 Cricket Tournament.

Held from February 7th to 29th, 2024, the tournament witnessed a display of exceptional cricketing talent and unwavering sportsmanship.

The tournament commenced with a grand inauguration ceremony on February 7th. The college ground was abuzz with excitement as faculty, students, and esteemed guests gathered to witness the momentous occasion. Professor Nachiketa Singh, Convener of the tournament, and Dr. Inderpreet Kaur Nanda, Director of Physical Education, graced the ceremony, setting the tone for a successful competition.

Over the course of three weeks, the college ground transformed into a vibrant hub of cricketing passion. Teams battled it out in a series of electrifying matches, showcasing their skills and determination. The tournament fostered a spirit of camaraderie and healthy competition amongst participants, solidifying the college's commitment to fostering a well-rounded student experience.

The Sahibzada Zorawar Singh and Sahibzada Fateh Singh T20 served as a testament to the college's dedication to promote sportsmanship, fostering healthy competition, and uniting the student body through a shared love for the game. The month-long event undoubtedly served as a highlight of the college calendar, providing students with a much-needed opportunity to unwind, celebrate their athletic prowess, and create lasting memories.

The resounding success of the 10th annual T20 tournament underscores the unwavering commitment of the Department of Physical Education and the college administration to provide students with enriching extracurricular opportunities.

Panel Discussion on "The Long Road Ahead for Gender Equality"

March 8, 2024

Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College (SGTBKC), Delhi University organised a Panel Discussion, titled 'The Long Road Ahead for Gender Equality', to both commemorate the long history of the women's movement for equality as well as deliberate on the possible ways the movement can evolve in the future. The event was organised by the Internal Complaints Committee (ICC) of the college to celebrate the International Women's Day on the 8th of March. The discussants of the event included Prof. Bijaylaxmi Nanda (the Principal of Miranda House, Delhi University), Adv. Kirti Singh, and Dr. Vinita Chandra (Associate Professor in English, Ramjas College, Delhi University) and was chaired by Prof. Surinder Kaur, the Officiating Principal of SGTB Khalsa College.

The discussion began with Dr. Chandra recounting the history of the International Women's Day. Despite the long history of struggle, Dr. Chandra added, women still aren't faring better than what they did before feminism became a force to assert selfhood. Following Dr. Chandra, Ms.Kirti Singh, drawing upon her vast experience as a Supreme Court Advocate, spoke about the history and, subsequently, the shortcomings of constitutional laws to prevent marginalization and dehumanization of women. Citing a couple of famous court cases, Ms. Singh laid bare the primary acts in the Indian judicial system that have sought to safeguard the interests of women in the nation. Finally, Prof. Nanda spoke about her work upon how in different ways the girl child has been historically marginalized and, quite often, killed as a foetus. Like the previous speakers, Prof. Nanda delineated the politics of eugenics that underscore the sustenance and continuation of systemic patriarchal social structures.

The Panel discussion ended with a round of questions from the students present in the audience: ranging through the topics of choice, gender neutrality, and the functions of ICCs in educational institutions. The event was ended by Dr. Rupali Sharma, Assistant Professor of Economics at SGTBKC, and the convener of the event with a personal thank you note to the panelists and the Principal of the college.

"Let's Talk" - An Interactive Session on Mental Health

March 21, 2024

An interactive session on Mental Health was conducted on 21st March, 2024 in the college auditorium of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College. The speaker for the day was Dr. Arushi Dewan, a RCI accredited clinical psychologist. The speaker was welcomed by the Officiating Principal, Prof. Surinder Kaur and the teacher in-charge for the session, Dr. Rupali Sharma. Volunteers and teacher in-charge for the seminar were present there to make all necessary arrangements.

The speaker began the session by asking the audience their idea of mental health and paving a way for discussion. The speaker used a presentation to explain the concepts and make the discussion interesting.

Further into the talk, the stigma and lack of awareness surrounding mental health was also discussed, followed by a roundup of warning signs related to the disorders. The idea of a 'Mental Health First Aid Kit' was introduced, which comprises of strategies that can be incorporated in our daily lives aiming to maintain an equilibrium between physical and mental health.

The various symptoms under Depression and Anxiety were discussed in detail to encourage a better understanding and enable individuals to help each other overcome the hurdles imposed by these disorders. Coping strategies like the 'Mastery and Pleasure Principle', 'Gratitude and Self Esteem Journal', and the 'Three Good Thing Talk' were introduced to help students manage their mental wellbeing at the personal level.

The Talk was then concluded with an elaborate Question-and-Answer round, which was the best part of the discussion and helped the audience gain a closer insight into the specifics into the discussion. Overall, nearly sixty plus students attended the seminar and the seminar was a great success.

PSPB 3rd Baba Deep Singh Hockey (M & W) & Basketball (M & W) Tournament

April 5, 2024

After a span of three years, including the two pandemic years, the 3rd chapter of Baba Deep Singh Hockey & Basketball Tournament was organised by SGTB Khalsa College in association with the Petroleum Sports Promotion Board (PSPB). This tournament is the only one in Delhi where college teams for both men and women play under floodlights. Unlike the previous iterations, this year the tournament included basketball as well. This year's tournament was also dedicated to the Government of India's Viksit Bharat@2047 vision. The desire to have a developed nation, fronting global affairs, is one shared by SGTB Khalsa College.

Beginning on the pleasant Friday afternoon of the 5th of April 2024, the Basketball tournament was inaugurated by S. Harpal Singh, Ex-Olympian Hockey & HR Executive of ONGC; Mr Ashok Rangeen, Honorable Secretary- Delhi Basketball Association (DBA); and Prof. Surinder Kaur, Principal (Offg.) of SGTB Khalsa College. The Hockey tournament was inaugurated in the evening of the same day by Mr. Lalit Watts, Advisor, PSPB. All of them unanimously praised the efforts of Dr. Inderpreet Kaur Nanda for organising the Hockey & Basketball tournament which includes, unlike many others, women's teams and matches under the flood light.

In this tournament, SGTB Khalsa College Basketball alumni and Hockey alumni had also participated as separate teams in both the games. The alumni were a threat for the college teams challenging the players in their early 20's, who had also qualified for the finals in Basketball and Hockey event. The alumni were in the age category of 30-45 years and yet showed a commendable performance. In basketball & Hockey event, SGTB Khalsa College alumni secured 2nd Place in the tournament. Mr Mukesh Bishnoi was awarded Most Valuable Player in Basketball and Mr Ajay Rathi – Best Forward and Mr Vipin Nandal – Best Defender Award.

Colloquy with UGC Secretary and Deputy Secretary

April 6, 2024

On 6th April 2024, Prof. Manish Ratnakar Joshi (Secretary, UGC) and Dr. Nikhil Kumar Sachan (Deputy Secretary, UGC) visited SGTB Khalsa College for a candid **interaction with the teachers and students** of the College. The guests spent around three hours in the college to fulfill their endeavor of learning about the ground realities of the teaching-learning process in higher education institutions.

Making World a Better Place Social Campaigns and Drives 2023 - 2024

Nadi Ko Jano Initiative

Animal Feeding Drive

Anti-Ragging Campaign Week

Cleanliness Drive

Plantation Drive

DUSU Election Drive

Electoral Awareness Drive

Donation Drive

Blood Donation Drive

ANNUAL FEST

Lashkara, the Annual Festival of Sri Guru Tegh Bahadur College, was organised on March 15 and 16, 2024. With its kaleidoscope of colours, Games, Music, Dance, and Food; Lashkara encapsulated the true spirit of Khalsites. It invited participants and spectators alike for an indulgence in a joyous extravaganza.

More than 32 societies at the Departmental and the College level organised more than 50 activities. Around 4500 students registered for various inter and intra-college activities and around 60 teams were declared winners across different categories. These activities included Quizzes, Puzzles, Mysteries, Poster Making, Dance, Drama, Art and other cultural activities. A fun-filled two-day extravaganza was successfully concluded under the guidance and patronage of the (Offg.) Principal, Prof. Surinder Kaur and Student Union Advisor Dr. Jasneet Kaur Wadhwa, along with all teaching and non-teaching staff of the college.

LASHKARA 24

The other members of the Organising Committee included Dr. Nimmi Singh (Physics), Dr. Ruchi Kaur (Mathematics), Dr. Ravinder Kaur Bedi (Punjabi), Dr. Radhika Warikoo (Zoology) and Dr. Guntasha Kaur Tulsi (English). The event was very well organised and managed by the office bearers of the Students' Union. (President: Jaipreet Singh Bedi; Vice President: Bharat Singh Shekhawat; General Secretary: Pavit Singh Gujral; Central Councilor: Saskham Singh Khokar).

The programme concluded with a **Prize Distribution Ceremony** presided over by the members of DSGMC and featured a memorable performance by the renowned artist, **Jordan Sandhu**, resulting in a collective surge of tremendous energy and vibrant atmosphere on the campus.

Khalsa in News

ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਟਕ 'ਮਾਸਟਰ ਜੀ' ਦਾ ਮੰਚਨ

ਨਿੱਜੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੋਰਕ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਅਕਤੂਬਰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤੇ ਲੇਖਕ ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ ਅਤੇ ਰਾਜਵੀਰ ਬੋਪਾਰਾਏ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਨਾਟਕ 'ਮਾਸਟਰ ਜੀ' ਦਾ ਮੰਚਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਖਨ ਲੋਗ ਦੇ ਸੰਚਾਸ਼ਕ ਕਸਦੀਰ ਗੋਜਰਾ ਨੇ ਆਸਟਰ ਜੀ' ਨਾਟਕ ਬਾਰੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਟ

खालसा कालेज में हुआ सैमीनार

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਨਦਾਨ ਪਨਦਾਨ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਸੇਵਾ ਹੈ ਹ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 20 ਫਰਵਰੀ (ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ 2047 ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ

ਨਵੀਂ ਵਿੱਲੀ, 20 ਜ਼ਬਾਰੀ (ਸੁਰਚਾਜ ਨਿੰਘ): ਕਾਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਕੰਧਰ ਕਾਰਤ 2043 ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਨਿੰਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਸੁਨੀ ਦਰਨਿਟੀ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਸ਼ਹਾਦਰਗਾਤਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਐਨ ਲੈਸ ਲੈਸ ਸੁਨਿਟ ਦੇ ਸੋਹਿਰਜ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਿਹਤ ਦੇ 'ਅੰਗੀਰਆ' ਜ਼ਰੂਰਸ ਦੀ ਐਨ ਲੈਸ ਲੈਸ ਸੁਨਿਟ ਦੇ ਸੋਹਿਰਜ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਿਹਤ ਦੇ 'ਅੰਗੀਰਆ' ਅਗਿਆਨ' ਤਹਿਤ ਸੁਨਦਾਨ ਦੀ ਸਪੇ ਦਾ ਆਪੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ਿਲਾ ਸੁਨਦਾਨ ਦੀ ਦੁਸ਼ਿਆਰਗੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਸਤ ਸਦਾਰ ਦੇ ਪੁੱਤ ਜਿਸ ਅਤੇ ਉਰਜ਼ਾਨ ਕਾਲਜ ਦੀ ਦੋਸ਼ਿਆਰਗੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਦੇ ਪੁੱਤ ਜਿਸ ਅਤੇ ਉਰਜ਼ਾਨ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸੁਰਚਾਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਹੂਰਸਾ ਦੀ ਸ਼ਹੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸ਼ਹੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਦੀ ਲੈਸ ਸ਼ਹੂਰਸਾ ਸ਼ਹੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਦੀ ਲੈਸ ਸ਼ਹੂਰਸਾ ਸ਼ਹੂਰਸਾ ਜ਼ਰੂਰਸਾ ਜ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਨੇ 'ਕਲਮ ਤੇ ਰੈਗਾਂ ਦਾ ਹੁਨਰ' ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ वर्गद-भुवायके से ध्वीवरक्षीओं के देश-देश विविध्यों कांक मैबीयव मदी-वर्गसव वर्गयाना मुटासीओं

ਆਬਾਦ ਲੱਖ ਰਵਾਲ ਵਿੱਖ/ਨਵੀਂ ਬਿੱਲੀ, 16 ਮਾਰਵ

फ्रेंडस क्लब की साहिबजादा

जोरावर सिंह फतेह सिंह किकेट कप में शानदार जीत

नई दिल्ली (खे सं.)। मेन ऑफ स

मैच प्रिन्स मेहरा की घातक गेंदबाओं 4

विकेट 17 रन देकर मर्चक मालोश 2/10 अर्थाय बाल्यान 47 ईशान 39 के शानदार खेल की चरीलत पेंदिस क्रिकेट क्रमब ने स्थानमा प्रालेज सहदंह में खेले

जा रहे 10 में साहित्यज्ञात जीरावर सिंह

फलेह सिंह क्रिकेट ट्रनॉमेंट में विद्या कैन

क्रिकेट अफेडमी को 67 रागों से हराकर

शानदार जोत दर्ज भी पराजीत टीम की

और से राइल जागर 42 और 4/22 का

हरफनमोला खेल रहा। फेंद्रस क्लब 162 फॉर 8 इन 20 ओवर अर्लव बाल्यान 47 ईशान 39 राहुल ग्रागर

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਗਾਂਧੀ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਨੇ ਮਨਾਇਆ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ

green file part file part filet, 15 years

खालसा कॉलेज में रौनक 23 आयोजित

नई दिल्ली। श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज की 'राष्ट्रीय सेवा योजना एवं कॉलेज छात्रसंघ के संयुक्त तत्वावधान में 'रौनक 23' का आयोजन किया गया। इसमें विद्यार्थियों ने विभिन्न सांस्कृतिक कार्यक्रमों एवं कलात्मक प्रदर्शनी में बढ चढकर भाग लिया। भारतीय और पाश्चात्य नृत्य शैली के नृत्य का उत्कष्ट प्रदर्शन किया गया। कॉलेज सोसाइटी 'लक्ष्य : द इनेबलिंग युनिट' ने चैरिटी को डोनेशन अभियान चलाया। कार्यक्रम में 'अभ्यास' संस्थान के छात्रों ने दिव्यांगजनों को प्रोत्साहित करने के लिए स्टाल लगाया व सुंदर नृत्य की प्रस्तृति दी। कॉलेज की कार्यवाहक प्राचार्य प्रो. सुरिंदर कौर ने कार्यक्रम आयोजकों का धन्यवाद जापित किया।

तीसरे पीएसपीबी बाबा दीप सिंह बास्केटबॉल और हॉकी ट्रनिमेंट का आयोजन खालसा कॉलेज में शुक्रवार से

नई दिल्ली। तीसरे पीएसपीबी बाबा दीप सिंह बास्केटबॉल और हॉकी टर्नामेंट का आयोजन 5 से 12 अप्रैल तक श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज, दिल्ली यूनिवर्सिटी में किया जाएगा। इसमें दोनों सेलों में पुरुष और महिला वर्ग में मुकाबले होगे। उद्घाटन क्रफेट कप में द्रोणाचार्य क्रिकेट समारोह सालसा कॉलेज परिसर में मुक्रवार को दोपहर 3.30 बजे होगा। इस अवसर पर अर्फ मार्गा को 8 विकट से हराकर पूर्व भारतीय हाँकी ओलम्पियन एस. हरपाल सिंह और दिल्ली बास्केटबॉल एसोसिएयन के सचिव अशोक रंगीन सम्मानित अतिथि होंगे।

ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਵੱਲੋਂ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ 'ਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਗਰਾਮ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਲਿਆ

ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ very fire and fifth a year

'ਰੌਣਕ-23' 'ਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਲਾਈਆਂ ਰੌਣਕਾਂ

सहगल क्रिकेट क्लब की साहिबजादा जोरावर सिंह फतेह सिंह क्रिकेट टर्नामेंट में शानदार जीत

नई दिल्ली (खे सं.)। मेन ऑफ दा मैच विशाल चौधरी 3/10 वरुण सुद 4/8 मोहम्मद सुल्तान अंसारी 2/8 अभीषेक शर्मा 49 नॉट आउट के गानदार खेल की बदौलत सहगल क्रकेट क्लब ने खालसा कालेज प्राउंड में खेले जा रहे 10 वे प्ताहिबजादा जोरावर सिंह फतेह सिंह शानदार जीत दर्ज की पराजीत टीम की ओर से ऑकत नेगी ने 26 रानों की

CRICKET TOURNAMEN

ARY - 29m FEBRUARY 2024

स जीतकर क्षेत्ररक्षण करते हुए खालसा इलेवन वरप्ले के दौरान दमदार गेंदबाजी का प्रदर्शन कर

ए 29 रन पर तीन विकेट चटकाए। रितिक अरोडा

6 रन और आदित्य कुमार के 32 रन के योगदान

ालसा इलेवन ने 20 ओवर में 119/8 का स्कीर

तया। गोल्डन हॉक्स को खालसा इलेवन के गेंदब

शेषकर काव्या पांडे (16 रन पर 3 विकेट) और ह

ਗਰ ਤੰਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ 'ਚ ਸੋਮੀਨਾਰ

ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਭਰਣ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਰੁਝਾਨ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ

L5 रन पर 3 विकेट) से कुछ प्रतिरोध का सामना

धीतर धे्रव तथी शिक्षी, 24 रुपोपर

ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਧੀਨ ਚੱਸਦੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗੁਰੂ ਤੇੜਾ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਮਰਣ ਕਬੂਸਿ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੁੱਖ ਕੁਲਾਹਾ ਡਾ. ਹਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਮਹਣ ਕਥੁਲਿ ਨੂੰ ਉਡਾਵਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਬਣਨ ਹੋ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਕ ਆਪਣੇ ਰੱਕ ਸੰਮਿਤ ਨਾ ਕੁੱਕੇ ਸਗੋਂ ਹਰ ਪਾਸੇ ਕਿਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਂਬਾਉਣ ਦੀ ਤਵੰਬ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਰ ਸੰਗਠਨ ਵੱਲੋਂ ਏਸ਼ੀਆ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਕੂਗੋਲਿਕ ਪ੍ਰਸਿਥਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਖੰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋ ਬੜੇਜ਼ ਜਾ ਰਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁੜੇਤ ਪ੍ਰਦਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਹਾਬ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਸ਼ ਹੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਕਤ ਦੋਨਾ ਸੁਝਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ

मान्य पुराम के जैरा से खालसा एलेवेन की १० वे साहिबजादा जोरावर सेंह एंड साहिबजादा फतेह सिंह टी 20 क्रिकेट टुर्नामेंट में शानदार जीत

मैंन ऑफ़ द मैंच आदित्य कुमार के दार खेल 54 रन समर्थ सेट 35 क अरोरा 35 प्रिंस बङ्गसर 2/12 बीर सिंह 2/23 काव्य परित्य 2/27 बीर सिंह 2/23 काव्य परिवय 2/27 शानदार खेल की बदौलत खालसा बेन ने खालसा कॉलेज प्राउंड में खेले रहे 10 वे साहिबज़ादा जोतस्वर सिंह साहिबज़ादा फ्लोह सिंह टी 20 केट दूर्नामेंट में रसुबीर विक्लोबेस टीम 76 रनो से हराकर शानदार जीत दर्ज रपुबीर जिल्लोबेसे टीम की और मोहमद कैफ ने 39 रनो की पारी

रसा एलेवेन: 188 रन 7 विकेट **खालसा एलेवेन:** 188 रन 7 विकेट ओवर आदित्य कुमार 54 रन, ऋतिक रा 35, समर्थ सेंट 35, रोहन नगर

र्**युवीर व्याडेवेसी**: 112 आलआउट 2/12, यशबीर सिंह 2/23, काव्य पंडिर 19 ओवर मोहमद कैफ 39, प्रिस बहसर 2/27।

70

Khalsa in News

जागरण सि

क्वार्टर फाइनल में पहुंची उदयभान अकादमी

संदीप सूरी मेमोरियल क्रिकेट दुनमिंट में वैभव सूद को मैन आफ द मैच चुना गया

प्रस्ति में भारतियां विकास के अपने क्षेत्र क्षेत्र के अपने क्

Golden Hawks and Khalsa XI Engage in a Thrilling Tie in the Zorrawar Singh & Fateh Singh T20 Cricket Tournament

a captivating clash at Khalsa College, elhi University, the Xth Sahibzada

ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਮੁਹਿਮ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ innuniversity, the Ath Sanibzada Fateh Singh O Cricket Tournament witnessed an ense battle between Golden Hawks icket Club and Khalsa XI, resulting in a re tie during the league matches.

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਰਕਵਾਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖਾਨਸਾ ਕਾਨਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ: ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੇਦੀ

मी तुर डेत काप्टर अफान वास्त दिये भेडररायटरी

र्गिंट में पुरुष वर्ग का खिताब जीत लिया।भारत के पूर्व हॉकी ओलंपियन, अर्जुन अवार्ड, पदाश्री और ध्यान चांद लाइफ टाइ चीवमेंट अवार्ड से सम्मानित श्री हरबिंदर सिंह और पेटोलियम स्पोर्टस प्रमोशन बोर्ड के ज्वाइंट सेक्रेटरी गीतम वडेरा ने पर ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਗਾਂਧੀ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਨੇ ਮਨਾਇਆ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ

बाबा दीप सिंह हॉकी व बास्केटबॉल टूर्नामेंट: खालसा, हंसराज कॉलेज की शानदार जीत

YUVA DEVO BHAVA, LEADERS IN THE MAKING, AKASHVANI DELHI ORGANIZED A SCINTILLATING PROGRAMME

म्। तुतु उता बरास्त असमा वासम दर्ज र तेना वरा परतवर्ता रा

नेतिन सिंह के खेल से रण स्टार क्रिकेट क्लब की साहिबजाट जोरावर सिंह फतेह सिंह क्रिकेट दुर्नामेंट में शानदार जीत

नर्ड **दिल्ली (एसएनबी)।** तीसरे पीएसपीबी बाबा दीप सिंह बास्केटबॉल और हॉकी ट्रनमिंट का आयोजन 5 से 12 अप्रैल तक श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज, दिल्ली यूनिवर्सिटी में किया जाएगा । इसमें दोनों खेलों में पुरुष और महिला वर्ग में मुकाबले होंगे। उद्घाटन समारोह खालसा कॉलेज परिसर में शुक्रवार को दोपहर 3.30 बजे होगा। इस अवसर पर पूर्व भारतीय हॉकी ओलंपियन एस. हरपाल सिंह और दिल्ली बास्केटबॉल एसोसिएशन के सचिव अशोक रंगीन सम्मानित अतिथि होंगे। खालसा कॉलेज की कार्यवाहक प्रिसिपल प्रोफेसर सुरिंदर कौर, स्पोर्ट्स कॉमटी के संयोजक

तीसरा पीएसपीबी बाबा दीप सिंह बास्केटबॉल

और हॉकी दूर्नामेंट खालसा कॉलेज में आज से

प्रोफेसर निचकेता सिंह और कॉलेज की शारीरिक निदेशक खेल, डॉ इंद्रप्रीत कौर नंदा भी मौजद रहेंगे। बास्केटबाल के मुकाबले 5 से 9 अप्रैल तक होंगे। पुरुष वर्ग में आठ और महिला वर्ग में छह टीमें खेलेंगी। हॉकी में पुरुष वर्ग में आठ और महिला वर्ग में पांच टीमें खेलेंगी। पुरुष वर्ग में लीग के बाद दोनों पूलों से दो-दों टीमें सेमीफाइनल के लिए क्वालीफाई करेंगी। महिला वर्ग में राउंड रोबिन लोग होगी और टॉप की दो टीमें फाइनल खेलेंगी।

स्पेर्ट्स एक वा अर्थेश ए मेंच विशेष व मिन क्षेत्र के अर्थेश ए मेंच विशेष व मिन क्षेत्र के अर्थेश को बर्दान्त एक स्वर

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇੜਾ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ 'ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰਚਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰੋ. ਐਮ.ਜਗਦੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ

New Initiatives

Friendly Cricket Match Series

This year's tournament was also dedicated to the Government of India's Viksit Bharat@2047 vision. The desire to have a developed nation, fronting global affairs, is one shared by SGTB Khalsa College. The department of Physical Education had organised 3 matches for college's faculty Cricket team with ZHC (E), Deshbandhu College and DU faculty Cricket teams. After almost 12 years the college team was reformed and many senior players among faculty got a chance to play for the college. The motive was to promote a sense of unity, compassion and physical activity among the faculty members to enhance the mental, emotional and physical health of an individual.

ZHC (E) won by 6 wickets against SGTBKC which was scheduled on 7th October 2023 at SGTBKC Cricket ground. The second match was scheduled for 28th October 2023 with Deshbandhu College and SGTB khalsa College won the match by 65 runs, Neeraj was the Player of the Match with the score of 69 runs for SGTBKC. In the third match against DU faculty team SGTBKC won the match by 4 wickets. Few glimpses of the matches have been shared with the readers.

State-of-the-Art Gurmukhi Script Learning Center: Empowering Through Skill and Education

The Ministry of Minority Affairs on 14th March 2024, launched a comprehensive skill development, leadership and entrepreneurship promotion and education program for the Sikh community. Under this Pradhan Mantri Jan Vikas Karyakram Scheme, Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College has been selected as a Centre for Gurmukhi Script. With a sanction of Rs 25 crore, the College aims to develop a State-of-Art infrastructure to preserve Sikh culture and Gurmukhi script.

ਜ਼ੋਕੇਚੁੰਗਰ ਅਣਉਲ੍ਹਿਕਿਤਾ ਅਧੀਨ ਬਦਸਾ ਦੁ ਸੰਬਰ੍ਹ ਪ੍ਰਬੰ ਪਰਣਾ ਜੋਦੇ ਦੇ ਦੋ ਹੈ ਹਿੱਸਿੰਘ ਸਬੰਧੀ 'ਰੁ ਮਰਾ ਗੁਨਕਰੇਗ ਅਬ੍ਰ ਹੈ 19 ਵਿਜ਼ੇਦ ਧਾਰਗੁਰ ਬੈਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਅੰਸਰ ਹਨ ਕਰੋਗ ਅਬ੍ਰ ਹੈ 19 ਵਿਜ਼ੇਦ ਧਾਰਗੁਰ ਬੈਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਅੰਸਰ ਹਨ ਕਰੋਗ ਜ਼ੁਕਰ ਜ਼ੁਕਰ ਦੇ ਦੋ ਜ਼ੁਕਰ ਦਿ ਜ਼ੁਕਰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਅੰਸਰ ਹਰ ਹਨ ਪੁਰਸ਼ਤ ਆਈ ਹਾੜ੍ਹਾ ਗੁਰ ਦਿ ਜ਼ਾਲਾ ਸਿਲਦ ਦੁ ਸਿੰਦੂ ਪ੍ਰਬੰ ਬਿਸੇਜ਼ ਸਾਈ ਹਾੜ੍ਹਾ ਗੁਰ ਦਿ ਜ਼ੁਕਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਗੁਰ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਜ਼ੁਕਰ ਬਰਕਰੇ ਦੇ ਬ੍ਰੈ ਹੈ ਨਿਕਰਿਤ ਦੇ ਦਿ ਸਾਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਗੁਰ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਜ਼ੁਕਰ ਬਰਕਰੇ ਦੇ ਬ੍ਰੈ ਹੈ ਨਿਕਰਿਤ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੈ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਜ਼ੁਕਰ ਦੁ ਨੰਗਰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਗੁਰ ਦਾ ਜ਼ੁਕਰ ਦੇ ਜ਼ੁਕਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਦੇ ਜ਼ੁਰੂ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਦੇ ਜ਼ੁਕਰ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਰੂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੋ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਰੂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਕਰ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਰੂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਰੂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਰੂ ਜ਼ਿੰਦ ਜ਼ੁਰੂ ਜ਼ੁਰੂ

क्रमेंचावनरेएभीगामम्बर्णियामेग्रेवनम्भीग्रेथि हिन्नाव व्हर्टेडमेन र मन्भीनाय न हर्ममुद्देर स्वर्था मानियो हिन्नाव व्हर्टेडमेन र मन्भीनाय न हर्ममुद्देर स्वर्थीय भाषिण १३० स्वर्था स्वर्थीय भाषिण १३० स्वर्था स्वर्थीय स्वर्धीय स्वर्थीय स्वर्यीय स्वर्थीय स्वर्थीय स्वर्थीय स्वर्यीय स्वर्यीय स्वर्यीय स्वर्यीय स्वर्थीय स्वर्यीय स्वर्येय स्वर्यय स्वर्यय स्वर्यय स्वय्यय

[2023-2024]

GURU ANGAD DEV - MALAVIYA MISSION	74
TEACHER TRAINING CENTRE	75
STAFF ASSOCIATION	
MATA GUJRI LIBRARY	77
STUDENT UNION	78
INTERNAL COMPLAINT COMMITTEE (ICC)	79
STUDENTS WELFARE COMMITTEE	80
NATIONAL CADET CORPS (NCC)	81
NATIONAL SERVICE SCHEME (NSS)	82
LAKSHAYA: THE ENABLING UNIT	83
GANDHI STUDY CIRCLE	84
ECO CLAN: THE ECO CLUB	85
IGNITE: THE PLACEMENT CELL	86
KHALSA STREET: FINANCE AND	86
INIVECTMENT CELL	

Collaborations of Intellectual & Practical Pursuits

Guru Angad Dev Malaviya Mission Teacher Training Centre

A centre of UGC and Ministry of Education, Govt. of India PMMNMTT

This is a centre of University Grants Commission (UGC) and the Ministry of Education, Government of India under the Malaviya Mission Teacher Training Programme (MMTTP) scheme. It has been selected to implement the next phase of training programmes for the implementation of NEP-2020 - due to the impressive response the trainings done by the centre received since 2016 under GAD-TLC. There are 116 MMTTC's across the country and from among 45,000 colleges in India only 4 colleges have been awarded these centres. Prof. Vimal Rarh, Project Head and Joint Director, has been selected as 'Member' of the Four-Member National Level Expert Committee at UGC for formulating the guidelines for functioning of all MMTTC's across the country.

This Centre has the mandate to conduct various programmes in online and offline mode which are valid for CAS promotional requirements of Higher Education Teachers. The flagship programme "NEP Orientation and Sensitization Programme" is conducted on a regular basis to ensure a continuous and comfortable transition from the CBCS to NEP for the institutions.

Besides this, in the Year 2023-24 a total of about **62 events** were conducted by UGC-MMTTC (GAD-MMTTC) alone and through collaborations with various institutions/organisations which were attended by **8,465 participants** from across the country.

GAD-MMTTC also has an international collaboration with NPTC Group of Colleges, Wales, United Kingdom; UK Awards, United Kingdom and Skills & Education Group (SEG), Nottingham, United Kingdom.

A delegation of Prof. Jaswinder Singh & Prof. Vimal Rarh represented GAD-TLC & SGTB Khalsa College in their visit to the United Kingdom.

They were invited at the House of Lords, UK Parliament, United Kingdom for a Dinner Meeting, hosted by Skills and Education Group (SEG). Many ministers/MPs were present in the meeting including the Rt. Hon. the Baroness Garden of Frognal - Deputy Speaker of the House of Lords (Liberal Democrats), the Rt. Hon. the Baroness Kennedy of the Shaws KC (Labour), The Lord Blunkett - former Secretary of State for Education (Labour) and Toby Perkins MP - Shadow Minister for Further Education and Skills (Labour).

A series of meetings with NPTC Group of Colleges (22, 28 and 29 June 2023) was held at Neath College, NPTC Group of Colleges, Dwr-y-Felin Road, Neath, Neath Port Talbot, SA10 7RF, United Kingdom.

Visit of UK Delegation @NPTC Group of Colleges to India:

Delegation of NPTC Group of Colleges, United Kingdom visited SGTB Khalsa College, DU on 31 August- 02 September 2023 with Prof. Vimal Rarh as India Coordinator. The delegation interacted with Faculty members and students for sharing the pedagogical processes in teaching-learning and exploring academic collaborations.

INDO-UK Seminar: "Future of Teaching-Learning and Assessment in Higher Education" was conducted in Face-to-Face mode at India International Centre, Delhi on 1st Sept. 23', and was attended by **98 participants**. This was organised in collaboration with NPTC Group of Colleges, United Kingdom.

Visit of UK Delegation @SEG, UK to India Meeting of Sardar Tarlochan Singh, Prof. Jaswinder Singh and Prof Vimal Rarh with Scott Forbes, CEO, SEG, UK at India (15 July 2023)

Team **SEG** visited SGTB Khalsa College, DU, India, for a week (November 28 – 02 December 2023). In this visit, the Micro-Teaching component was done in face to face mode on two days- 01 & 02 December 2023. This was done as partial fulfilment and assessment of "Level-3 Award in Education and Training" of United Kingdom, conducted in Blended Mode jointly by GAD-TLC and Skills and Education Group, United Kingdom. From 12 September 2023 - 10 January 2024; **21 participants** from across the country participated in the three-month UK training programme recognized in UK and Europe for joining the teaching profession.

Staff Association 2023-24

Prof. Gurinder Singh and Prof. Kuldeep Kumar were elected unanimously as Chairperson and Secretary of the Staff Association, SGTB Khalsa College, University of Delhi, and in the First Executive Council Dr. Abha Ajay Kumar and Dr. Parveen Kaur Lamba were **elected** unanimously as Vice-President and Treasurer of the association 2023-24.

Staff Association organised various activities like the Grand Welcome Party for 66 newly appointed faculty, a Retirement Party for Prof. Sumanjeet Kaur (Department of Chemistry), Staff Lunch, etc. during the session 2023-24.

Staff Association also participated in various action programs of DUTA throughout the year.

Mata Gujri Library

The college has a well-furnished and an enrapturing library having nearly 1,46,000 books on record and regular subscription of Indian journals; magazines and newspapers. It caters to the needs and the outgrowing love for books of the students, pursuing Undergraduate and Postgraduate courses to support deep research and learning. The Library services are automated. The Annual General Budget of the Library is of Rs. 13,00,000/- (Rupees Thirteen Lakh Only). Library has a separate section of 8,000 classics and other reference books on Sikh Studies. Around 2,000 books of various subjects are also added annually. The library is connected with Delhi University wide area campus networking system and provides access to electronic resources to its users from Delhi University Library System (DULS) and UGC-**INFONET** Consortium. The college library is also subscribed to NLIST (National Library and Information Services Infrastructure for Scholarly Content) which provides access to e-resources to its members.

Library is computerized and books are bar-coded and made easily accessible through OPAC (Online Public Access Catalogue). The library has gate security check system with 32 CCTV cameras installed to monitor. College provides access to internet in the **Library Reading Room** for the students and the staff during college hours. The library preserves all the editions of the college magazine "THE TEGH" since its first edition published in 1953.

Library Orientation Programme: the Orientation Programme is conducted at the commencement of new academic session every year. Students are oriented towards library for its collection, services, and facilities etc. in batches.

N-LIST Demo Classes: These classes are held twice in a week to train the students with e-resources and also collect the feedback.

Library Internship Programme: Library Science students are recruited as Internees for one month in the College Library and are trained to work in all the sections of the Library.

New Arrival List: The list of the new books added to the library is prepared on the computer and is displayed in the Reading Hall periodically for the information of the users.

Question Bank and Syllabus: Library provides previous year scanned question papers and syllabus of various subjects for consultation and photocopy.

STUDENTS' UNION

Oath Taking Ceremony

The Student Union elections were held on 22 September 2023 along with DUSU elections after which on 10th October 2023, the elected College Students' Union took oath in the College Gurdwara Sahib. The Oath Taking Ceremony took place after the College Divinity Society – Anhad recited *Gurbani* (hymns). The (Offg.) Principal, Prof. Surinder Kaur, presided over the formalities of the ceremony.

She emphasized that the Students' Union should uphold the moral values of the institute. Additionally, she urged the Union to strive for enhancing the college's performance in both academics and extracurricular activities. Following the ceremony, 'Cha daa langar' was served. The Students' Union also plays a pivotal role in organising the annual college festival "Lashkara". This year as well the body organised the two day Annual Festival on March 15 and 16. The body also actively represents and resolves various issues pertaining to the students throughout the academic year.

Office bearers of College Students' Union 2023-2024

Mr. Jaipreet Singh Bedi (*President*)

Mr. Bharat Singh Sekhawa (Vice President)

Mr. Pavit Singh

Mr. Saksham Singh Khokhar (Central Counsellor)

(Left to Right

Sitting: Dr. Inderpreet Kaur Nanda, Dr. Parminder Kaur Narang, Dr. Ravinder Kaur Bedi, Dr. Jasneet Kaur Wadhwa, Prof. Surinder Kaur, Prof. Inderdeep Kaur, Dr. Poonam Bedi, Dr. Nimmi Singh, Dr. Radhika Warikoo. Standing: Saksham Singh Khokar, Pavit Singh Gujral, Dr. Guntasha K. Tulsi, Jaipreet Singh Bedi, Bharat Singh Shekhawat.

Above: After the 'Oath Taking Ceremony'
College Students' Union (second row) with (Offg.)
Principal, Prof. Surinder Kaur, Staff Advisor, Prof.
Inderdeep Kaur and faculty members.

ICC Internal Complaints Committee

The ICC at SGTB Khalsa College operates as a quasi-judicial body, independently preventing and addressing sexual harassment through proper procedures. Ms. Rupinder Kaur, an External Member of Governing body, led a training session on February 5, 2024, stressing the importance of confidentiality and regular meetings to enhance efficacy. She emphasised on the role of awareness campaigns in fostering trust and inclusivity within the college community.

In compliance with the Sexual Harassment of Women at Workplace Act, 2013, and UGC regulations, Employee Awareness Sessions, led by Prof. Surabhi Dhingra of POSHCA NGO, were held on February 28, 2024, at Guru Arjan Dev Seminar Hall. Prof. Dhingra elucidated the intricacies of sexual harassment laws and ICC's role in addressing complaints impartially and confidentially, urging a culture of respect and gender equality within educational institutions.

To mark International Women's Day on March 8, 2024, the ICC organised a panel discussion titled "The Long Road Ahead for Gender Equality.", Panelists included Prof. Bijaylaxmi Nanda, the Principal of Miranda House, Delhi University; Adv. Kirti Singh; and Dr. Vinita Chandra, Associate Professor of English at Ramjas College, Delhi University. Chaired by Prof. Surinder Kaur (Offg.) Principal, the discussion addressed persistent challenges in the women's movement, legal shortcomings, and historical marginalisation, emphasising the need for continued advocacy.

the college fest During annual LASHKARA'24 on March 15, 2024, the ICC organised a poster-making competition with the theme "Break the Silence, Break the Cycle: End Sexual Harassment."- open to individual participation, students expressed creativity in one hour. The posters highlighted the challenges women face and their resilience in patriarchal societies. These posters were prominently displayed across the college as part of a gender sensitisation initiative.

Student Welfare Committee

Student Welfare Committee of SGTB Khalsa College has been consistently evolving and making a very formidable impact in the lives of the student community, under the convenorship of Prof. Pratibha Chawla (2021-2023) and Prof. Dharmendra Kumar (December 2023 onwards). The most remarkable and inclusive initiative "Samarthya" began in 2022 under the mentorship and encouragement of the then Principal, Prof. Jaswinder Singh, which has taken a great leap this year. "Samarthya" aims to gather funds for the underprivileged students in form donation from college's staff, civil society, and alumni. In early 2023, an impressive figure of Rupees Fifteen Lakhs was provided to the students under the endeavour of Special Financial Assistance/Fee Assistance. Now, under the joint and complimentary leadership of Prof. Jaswinder Singh and the current (Offg.) Principal, Prof. Surinder Kaur, the sum has touched an impressive figure of Rupees Twenty Lakhs and Forty Two Thousand.

SWC also collaborated with **Help The Blind Foundation** in assisting the 19 visually impaired students with a consolidated figure of One Lakh Ninety Thousand Rupees. Additionally, The society assisted All India Confederation of the Blind, Rohini in awarding their CBM/ MARGA SCHULTZ MERIT SCHOLARSHIP SCHEME. The SWC also distributed 18 Angel Devices - the recording devices to six students. The Committee has also been conducting extensive awareness campaigns and administering the verification of pending applications of SC/ST/OBC students for the scholarship schemes like "Vice Chancellor's Internship Scheme". The Committee, with the efforts of Prof. Jaswinder Singh, also raised the fund of Rupees Fifteen Thousand through Bhai Vir Singh Sahitya Sadan and provided the financial aid to seventeen needy students. The Committee also optimally utilised the opportunity under CRP Scheme and raised the aid of Rupees One Lakh Forty Two thousand with the assistance of 'Buddy4Study' in 2023.

Annual Day Committee

University Topper: Our student, Sonam brought laurels to the college by securing First Position in the University in MA Punjabi. She has been awarded Bhai Vir Singh Gold Medal and has also bagged the Punjab Government Award for Punjabi. The examination results have been overwhelmingly satisfactory. Out of total 1334 students in the Third Year who appeared in 2023 University examinations, 90% secured first division. In Second Year, out of 1080 students, 138 students secured more than 75% marks and above while nearly 65% have secured first division. In First Year, 837 students appeared for the examinations, 264 students secured more than 75% marks while 72% secured first division. As a token of encouragement, the college disburses more than 6,00,000 rupees as scholarships and awards to meritorious students in various courses every year, on the Annual Day.

National Cadet Corps

National Cadet Corps (NCC) is a youth organisation which aims to create the human resource of organised, trained and motivated youth who can provide leadership in all walks of life. NCC conducts numerous activities every year in which the cadets participate enthusiastically, such as training camps, special adventure camps, social awareness campaigns/drives, rallies, etc.

The camps in which the cadets participated were:

ALL INDÏA THAL SAINIK CAMP (AITSC) (SEP 19, 2023- SEP 30, 2023)

(SEP 12,2023- SEP 23,2023)

HIGHLIGHTS OF THE YEAR

SARAGARHI DAY

To celebrate the valor of the mighty Sikhs on the occasion of Saragarhi Day, 12 September, 2023 our company organised a fabulous event which featured a lineup of diverse activities.

COMBINED ANNUAL TRAINING CAMP

Our Coy (SD) participated in **Combined Annual Training Camp** (CATC) and had won 6 trophies and 15 medals with the achievement of Best Coy in whole camp.

•CPL Tanuj won Gold medal for the Tug of War competition in AITSC, 2023.

•SUO Kshitij Kaushal received the ADG Commendation for creative thinking in Waste To Wonder Exhibition.

JUO Akhil Jha received the ADG Commendation for showcasing creativity in exhibition of **Waste To wonder**.

SGT Mehakpreet Kaur has also got an ADG Commendation for her commendable participation in the social media team. A Letter writing event was also organised in October 2023. Other major camps: Shivaji Trekking Camp, Military Hospital Attachment Camp, and Special Integration Camp.

FATEH'24 was organised on April 4 which was was graced by the presence of ADG, Brigadier and Commanding Officers (CO) of Delhi Directorate and had cadets participating from over 33 colleges.

EK BHARAT SHRESHTHA BHARAT CAMP (EBSB-II) (Oct 26, 2023- Nov 06, 2023)

BLOOD DONATION CAMP

Blood Donation Camp was organised on 19 February 2024 in which our cadets participated with full zeal and energy.

National Service Scheme

The National Service Scheme (NSS) is a Central Sector Scheme of the Government of India, Ministry of Youth Affairs & Sports, introduced in 1969, the birth centenary year of Mahatma Gandhi, with the primary objective of developing the personality and character of the student youth through voluntary community service. 'Education through Service' is the purpose of the NSS. The ideals of Mahatma Gandhi inspired the ideological orientation of the NSS. The motto of the NSS is "NOT ME, BUT YOU". The organisation believes in putting the community before itself by initiating projects that cater to specific groups of community.

- -A Maternity and Child Welfare Centre visit on April 11, 2023, to promote the significance of health care and health education.
- -Project Sehat's 'Arogya Abhiyaan' saved lives and empowered individuals, ensuring a year of continued impact with providing a donor card to each donor, making the "BLOOD DONATION" camp a resounding success.

A workshop on "CANCER AWARENESS" and lifestyle strategies, facilitated by Dr. Inderjeet Kaur Sethi and Dr. Vineeta Goel was conducted which enlightened the minds and promoted a healthier way of life. This event marks a significant stride towards a developed Bharat.

Under Project KHWAISH

- -A visit to a blind school was held on April 13, 2023 to raise awareness about visual impairment and foster empathy towards individuals living with blindness or low vision.
- -On November 3, a "DONATION DRIVE" was organised to provide aid to those in dire need. Items like packed or non-perishable food, stationery items, candles, etc were provided to the homeless people.

Under Project DHARA

- -The Amrit Kalash Yatras, organised under the Meri Maati Mera Desh campaign, successfully engaged volunteers in the Panch Pran pledge. It concluded with an impactful plantation drive on campus, fulfilling its environmental stewardship.
- -The SHS (Swachhta Hi Seva) campaign saw the placement of garbage bins within the college premises with proper segregation of biodegradable and non-biodegradable waste. It aimed at fostering awareness and action towards cleanliness and sanitation.
- -"Blossoms and Beaks: Upcycled Eco-Crafts" competition was organised to inspire creativity while promoting environmental sustainability. Additionally, the competition aimed to raise awareness about the importance of recycling by fostering a culture of eco-friendly practices

Other Projects: SEEKHO & JEEV

Lakshya: The Enabling Unit

Established in 2017, it is a unit at SGTB Khalsa College dedicated to creating an inclusive environment for visually impaired students. Through volunteer efforts, events, and programs, we aim to boost their confidence and increase participation in college life.

Independence Day

This year on 15th August, to celebrate the spirit of unity in diversity of our country, we hosted an online event based on languages. It captured the vastness of different regional languages of our country. In this program our volunteers spoke with each other using simple expressions of various regional languages, this exchange helped the students learn basic words from the languages and dialects of Rajasthan, Assam, Punjab, Gujarat and Arunachal Pradesh.

Raunak'23

Mystery of Taste, Sniff -Whiff-Utter and Spellaton were the three games put together for this event. These were open to all students and received high participation from the visually impaired students as well which made this event a huge success.

Abhyaas School Visit

On 24th January 2024, our team visited a blind school where they interacted with and interviewed the students of the school. This exchange made a huge difference in learning and inculcating new perspectives all the while being insightful and fulfilling

Lakshya League Premier

On the first day of Lashkara, the annual college fest., a cricket match was organised for the PWD students in the morning. This contributed to inclusion and holistic learning with participation of PWD students across colleges. Prizes were also awarded to the winning team with everyone feeling satisfied with the organisation of such an event.

Angel Device Distribution

Lakshya's team handed out Angel Devices to the visually impaired students of our college to provide them ease and help them with their regular learning, assignments and tests. This was a step taken to make them feel more confident, comfortable and motivated in their academics, actions and approach towards learning.

Obstacle Race

For Lashkara, Lakshya put up a game stall in the Jannat area where a team of two players were supposed to complete a race without touching any of the obstacles, making the event an overall success.

Gandhi Study Circle

The Gandhi Study Circle, SGTB Khalsa College since its inception has been engaging with the ideas and philosophy of Mahatma Gandhi. We have organised various Intra and Inter-College events in the current academic session. Our commitment to fostering an environment of critical thinking, holistic education, and active participation in societal issues suggests that the Gandhi Study Circle engages in events that reflect these values.

The formation of the core committee commenced under the leadership of our convenor, Dr. Jagir Kaur, who meticulously selected the members to lead the team. Mondeep Borah was appointed as the President, Amrit Kaur, as the Vice President and the positions of Joint Secretary and General Secretary were entrusted to Shambhavi Pandey and Nitesh Pandey, respectively.

The Gandhi Study Circle with The Eco Club initiated a **Cleanliness Drive** on 2nd October 2023 with the aim of fostering awareness about hygiene and cleanliness among students and the surrounding community. This event saw active participation from both students and faculty members, who came together to clean the college campus and nearby areas. The Drive also served as a platform to promote environmental sustainability and responsible living. Participants were encouraged to minimize waste and adopt eco-friendly practices in their daily lives.

The Society also organised various study sessions on themes including Nationalism, Gandhian Philosophy, Tagore, etc. On the Gandhi Martyr Day, we also spread messages to create awareness among students. A highlight of the Gandhi Study Circle's annual calendar was the annual lecture on the topic "Gandhi for our Times: Four Central Themes" by Prof. Bindu Puri on 11th March 2024, renowned for her expertise in Gandhian philosophy. Prof. Puri's session provided deep insight into Gandhi's views on various aspects of life, including ethics, politics, and personal conduct. The session proved to be highly engaging, with students and faculty actively participating in discussions. Prof. Puri emphasized the relevance of Gandhian principles in today's world, encouraging attendees to incorporate these ideals into their own lives. In an innovative blend of traditional and modern forms of communication, the Gandhi Study Circle organised a combined Letter Writing and Reel Making Competition on the Annual Fest "Lashkara" of the college on 14th March 2024. This event was designed to encourage creative expression among students while reflecting on Gandhian values. Participants in the letter-writing segment were asked to write letters on topics related to Peace, Non-Violence, and Societal Welfare, drawing inspiration from Gandi's prolific letter-writing habit. Meanwhile, the reel-making competition allowed students to use digital platforms to spread Gandhian principles creatively. This event showcased the students' ability to engage with timeless ideas through contemporary mediums. Through these events, the Gandhi Study Circle at SGTB Khalsa College has successfully created a vibrant platform for students to explore and embody the values advocated by Mahatma Gandhi. A Workshop by Praja Foundation was also organised on 24 April 2024.

ECO Clan The Eco Club

'Eco Clan' the Eco Club of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College is dedicatedly involved in spreading awareness related to environment conservation among students and faculty members of the college. The students from different departments enthusiastically took part in various competitive events and awareness drives organised by the club in the academic year of 2023 -2024. The "E-Waste Collection Drive" was organised frequently throughout the year by the Club and in which the e-waste was collected from the students, teachers, non-teaching staff and laboratories for the ecofriendly recycling. To celebrate "World Environment Day-2023" an interdepartmental "Documentary Making Competition" was organised on the theme "Beat the Plastic Pollution". Student and faculty members of Eco Club actively participated/organised "Cleanliness Drive" in the college campus on 1st October 2023.

Ignite The Placement Cell

Founded in 2006, **Ignite - The Placement Cell** of SGTB Khalsa College is a training and placement cell that liaises and interacts with the corporate world to explore the possibilities of training and job

placement for students.

- The Academic year 2023-24 recorded visits by over 130 companies including Deloitte, KPMG, EY, Bain & Company, Tresvista, DE Shaw & Co., PwC, Nation with Namo, RSA, and other major companies offering diverse profiles.
- So far more than 130 offer letters have been rolled out, the highest package was INR 21.5 LPA offered by D.E Shaw & Co. while the average package stands at INR 6.48 LPA. The Gross CTC for this year stands at INR 8.3 Crores.
- The Placement Cell was also successful in creating a profusion of internship opportunities for the students by hosting over 300 companies, offering INR 80,000 PM as the highest stipend while the average stands at INR 25,000 PM.
- Ignite also catered to the alumni community by bringing in recruiters from esteemed organisations such as BCG, Accenture, Barclays, KPMG and EY India.
- The biggest event of Ignite ANUBHAVA 5.0. is an annual PAN India Online internship fair that saw over 3500 registrations and 17000+ applications from all over India.
- To facilitate learning. IGNITE organises NITI, a
 case study, and a business quiz competition. Ignite
 believes that the advice and knowledge that
 business leaders from all fields can impart to
 students is unrivaled, which is why Ignite organises
 events like ACIES, and LAKSHYA, career
 counselling sessions conducted both online and
 offline.
- Laser Tag in the college annual festival, Lashkara

Khalsa Street The Finance & Investment Cell

• Wealth Wave: Offline Portfolio Management Competition (March 15, 2024) with 250+ registrations, and only top 8 teams making it to the offline round, participants were to prove their analytical skills & financial acumenat at every step.

[2023-2024]

ACADEMIC SOCIETIES

AAKRITII | AAVRITII | CATENATION | FLORIDUS | MANVIKI | SHOONYA | SPARKS | COMSOC | ECOTRYST | RAAH | DASTAAN | POLIS | FIRDAUS | INKSPIRE | NAV PALLAV

ART, CULTURAL AND CO-CURRICULAR 103 SOCIEITES

180 DEGREE CONSULTING |
CONNECTING DREAMS FOUNDATION |
CONFERO | DADS | ENACTUS | THE
BUSINESS CAFE | JUNTO |
TEGHPRENEURS | THE ENKINDLED
MINDS | ANHAD | TEGH | ACROSTIC |
SWARANG | BHANGRA | LUDDI |
CHALCHITRA | PINHOLE | ANKUR |
ETRAM | STROKES | TEDX | VASTRAM

88

Ш

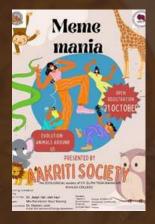

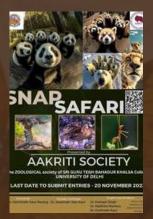
AAKRITII The Zoology Society

The Society's office bearer elections took place on October 12, 2023 at the Department of Zoology. Positions were open not only to Zoology students but also to those in Life Sciences.

MEME MANIA - An online meme making competition from October 21–27, 2023 was organised as the premiere event. Massive online participation from various other colleges and universities was seen.

SNAP SAFARI- A photography competition was organised from November 10-20, 2023 where the participants had to click pictures of animals around them and submit their entries. An overwhelming response of 189 entries were received.

From November 17-20, 2023, a group of 26 students of B.Sc. (H) Zoology, semester III and V, accompanied by 3 teachers and 1 non-teaching staff, embarked on an educational excursion to Ranthambore National Park, Rajasthan. The trip included exploring Ranthambore National park and fort, visiting the Rajiv Gandhi Regional Museum of Natural History, and enjoying a boat safari in Chambal Gharial Wildlife Sanctuary. This experiential learning opportunity exposed students to diverse wildlife and landscapes, fostering a deeper appreciation for nature and conservation efforts.

VIKSIT BHARAT @2047- Organised an event under Viksit Bharat@2047 on 8th February, 2024, with a 'talk' by renowned scientist, Prof. Gyan Prakash Sharma from the Department of Environment Science, University of Delhi, along with a slogan-writing competition. The Talk on 'Intruders in the Plant World' commenced at 11:30 a.m. in the Seminar Hall. Prof. Sharma discussed the significance of a shared vision for the future, Viksit Bharat@2047, and explored sustainable practices to conserve nature.

On March 15, 2024 during the annual college fest - Lashkara '24, Society organised **Zoomanji** featuring two events: "Rescue Operation" and "Mock Folk." Participants from different departments and colleges joined in large numbers, contributing to the event's success. Winners were awarded certificates and cash prizes.

AAVRITI The Electronics Society

Department of Electronics, Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College hosted the following events during the session 2023-24.

Visit to NPL: On October 2, 2023, a group of 15 students from the Department of Electronics, SGTB Khalsa College, had the opportunity to visit the National Physical Laboratory (NPL) in New Delhi. The students were introduced to various departments within the NPL and were given a tour of the lab.

The students were particularly intrigued by the atomic clock and the materials testing lab. They were shown various state-of-the-art equipment used in research and were explained their working principles. They learned about the importance of precision and accuracy in measurements and how these principles are upheld in a national laboratory.

IoT Workshop Attendance: Students had the opportunity to attend an Internet of Things (IoT) workshop conducted in Deen Dayal Upadhyaya College by experienced professionals

The workshop covered various topics such as IoT architecture, IoT devices, sensors, and IoT applications. Students learned about the importance of IoT in today's digital world and its applications in various fields such as home automation, agriculture, healthcare, etc. The hands-on experience provided the students with a clear understanding of various concepts. Students expressed their gratitude to the workshop organisers for their time and effort in imparting valuable knowledge.

Electrosphere: Aavriti, organized Electrosphere on 15 March 2024, during college festival, Lashkara. The students organized two events namely, Memo game - to test the memory skills of the players and, Find your way - to guide a Robo Car through a path. The students designed and developed two gaming modules using Arduino Microcontroller.

CATENATION The Chemistry Society

The Chemistry Society of SGTB Khalsa College organished an insightful event focusing on the 3P's of Success: Passion, Persistence, and Preparation, held on 6th November 2023, the event aimed to inspire and motivate attendees by delving into the essential elements crucial for achieving success in both personal and professional endeavours.

On 5th September 2023, the Chemistry Department celebrated Teachers' Day with great enthusiasm and fervour. The event was a testament to the strong bond between students and teachers, showcasing a vibrant display of appreciation and respect. The celebration also featured various games and activities that brought teachers and students together in a spirit of camaraderie and fun. It was a resounding success, showcasing the unity and spirit of the department and leaving a lasting impression on everyone who attended.

The Faculty of Science, SGT University, Gurugram organised an International Conference on 'Recent Advances in Chemical and Environmental Sciences' (RACES) on 23rd and 24th of January 2024. Three final year students from the Chemistry Department- Guransh, Bani and Gursimran - participated in both categories of the competitions held, namely the Oral Presentation Competition and the Poster Presentation Competition.

On 28th February 2024, The department bid Prof. Sumanjeet Kaur farewell after her illustrious journey of teaching and mentoring at the institution for 28 years. Further, annual flagship event, **Chemclave** was organised on the first day of annual college fest - Lashkara '24. The event included three stalls and a game in the Department lecture hall, G3. Guransh, Bani and Gursimran - participated in competitions held by The Faculty of Science, SGT University, Gurugram in an International Conference on Recent Advances in Chemical and Environmental Sciences (RACES) 2024 on 23-24 January 2024 and awarded the first prize for the Poster Presentation Competition.

FLORIDUS The Botany Society

Floridus celebrated 'World Environment Day' on June 5, 2023 with the global theme: "Beat Plastic Pollution" by conducting 'Best Out of Waste Competition' followed by a gardening activity. An educational trip to CSIR-National Institute of Science Communication and Policy Research (CSIR-NIScPR), PUSA, New Delhi was organized for the students on June 13, 2023.

Teachers' Day 2023 was celebrated on 5th September in collaboration with Green Fingers Club where students felicitated teachers with plantlets grown in self-prepared eco-friendly planters.

The Society organized Inter-departmental events such as Crossword and Poster-Making competition on the occasion of World Ozone Day on 16th September, 2023 with the global theme: "Montreal Protocol: Fixing the Ozone Layer and Reducing Climate Change."

Visit to Lodhi Garden, New Delhi (Oct 27, 2023): Students from the Department of Botany, SGTB Khalsa College, visited Lodhi Garden and explored diverse plant and algal life, including the Glass house, Bonsai park, Butterfly conservatory, and Herbal garden.

The Inaugural Lecture of the Society was organized on September 18, 2023 by Prof. Radhey Shyam Sharma from Department of Environmental Studies and OSD on: "Be the Author of Your LifeBook in Nature's Ecosystem".

Visit to Botanic Garden of Indian Republic, Noida (Oct 30, 2023): Students observed a wide variety of plants, including medicinal plants and fruits, and collected samples for a digital herbarium.

Visit to Department of Microbiology, University of Delhi, South Campus (Nov 24, 2023): Students learned various microbiological techniques at the Central Instrumentation Facility and interacted with Prof. Yogender P. Khasa.

The Department of Botany also organised the event "Reunion with Alumni" on February 14, 2024. The occasion was graced by the senior faculty members and the alumni. On this occasion, Prof. Sanjay Kapoor, Head, Department of Plant Molecular Biology, University of Delhi, delivered a lecture on "High Throughput Transcriptomics leading to the identification and delineation of a Major Developmental Regulator". The event was followed by the 'Award Ceremony' for meritorious students. Two Inter-College events were organized during College's Annual Fest Lashkara under the event "Gardenia" on 15th March 2024: Botanical Rangoli and Pot Painting Competition. Botanical Rangoli was the first competitive event for the day whose theme was "Sustainable Development goals". The participants depicted various sustainable goals like Quality education, Affordable and Clean Energy, Zero hunger, etc. using Eco-friendly material. The second event was Pot Painting competition with theme "Nature at its best" and students across the Departments of College and other Colleges of Delhi University painted diverse beautiful views of nature.

MANVIKI The Humanities & Social Sciences Society

MANVIKI, the Humanities and Social Sciences Society of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, University of Delhi resonated with cultural vibrancy as the society hosted its inaugural event on March 15, 2024 on the eve of the college's annual festival, Lashkara'24. The event, comprising the **Rapid Fire:** Viksit Bharat 2047 Edition & Virasat Ki Khoj: Talent Hunt, served as a platform for intellectual stimulation.

The meticulously planned event transformed the venue into a hub of intellectual discourse and artistic expression. Indianthemed decorations adorned the venue, creating an immersive atmosphere that celebrated the essence of Indian Heritage and progress. Utilising modern technology, questions were projected onto a screen, ensuring clarity and accessibility for all participants, while fostering an environment enriched with Indian culture & heritage to the esteemed judges, participants and audience.

The enthusiasm and dedication of the participants was truly commendable, reflecting their deep-seated passion for both knowledge and artistic expression. In another instance, the team of Amanjot Singh, Krishna Shreyansh, Gopal Kumar & Mradul Sagoriya achieved the third position in the GREENOVATION GALA: The Creative event held on 27th February 2024 during IMPRESA 24 at Miranda House, University of Delhi.

Beyond the realms of the competition, MANVIKI's endeavour to raise awareness about 'Viksit Bharat' resonated with participants and attendees alike. By integrating questions related to the central theme and its overarching objectives, the event served as a catalyst for informed discussions and critical reflections, transformative journey towards a developed India.

SHOONYA The Mathematics Society

Shoonya The Mathematics Society of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College was established in the year 2022, with the help & encouragement of our distinguished faculty and administration members. It hosted multiple events during the academic years including fun events, competitions, awareness marathon, workshops, etc.

Farewell. The second and first-year students bid farewell to their seniors, and the passing out class received farewell certificates from our distinguished professors, who honoured the ceremony with their presence.

Recruitment. Students applying for the core council were interviewed by the department's professors, election held for the post of President. Students from all batches applied to be society members and were interviewed by the core council.

Workshop. Shoonya hosted a workshop titled "The Power of Mathematical Modelling." Professor Karmeshu, Shiv Nadar University, and Dr. Saroj Kumar, South Asian University, renowned experts in the modelling field, gave the lectures and provided the students an introduction to the field.

Orientation. The department orientation kicked with this session, welcoming the bright minds of the 2026/27 batch.

Teachers Day Celebration. The Mathematics Department celebrate Teachers Day 2023 in the presence of all three batches. The celebration was graced with the presence of all faculty members of the department.

Wronskian 2024. Shoonya organised its annual fest "Wronskian'24" under the college annual fest Lashkara. The fest included many events including the famous IPL Auction, and "1-minute-games" such as Half-meter Dash, Rapid Fire, Obstacle Race, etc. The fest was a success, and many students enjoyed all of the events hosted.

SPARKS The Physics Society

In the year 2023-24, the society organised various events, talks, visits, etc. in order to provide a window to various research areas in Physics as well as to guide them regarding their future paths be it in Physics or other fields. The society also organised fun and team building activities like Lashkara events, game nights, etc.

Alumni Panel Discussion

The panels for the Physics Department included:

- 1. Rishav Roshan, Ishant Tiwari, Harmandeep Kaur, Sagar Malhotra
- 2. Krishna Kumar Gaur, Saumya Josan, Aditi Muradia, Nikhil Sharma, Jasmeet Kaur
- 3. Arpit Arora, Aneesha Avashti, Aakash Gupta, Jaya Shivangi Kashyap, Rupul Chandna
- 4. Narayan Singh, Jasleen Kaur
- 5. Shweta Sheoran, Sudhanshu Vishnoi, Stuti Gupta, Aditi Muradia

A visit to the Inter-University Accelerator Centre (IUAC), Delhi was organized on National Science Day '23, providing members with valuable insights into cutting-edge research facilities.

COSMOS

The COSMOS series continued with COSMOS-23 and COSMOS-24, covering engaging events and activities during the college fest Lashkara '24.

Illuminado Alumni

Alumni delivered talks on various research areas in physics providing a glimpse into the type of research conducted during postgraduate years.

Talks were as following:

- 1. Budhaditya Bhattachrjee: Quantum Chaos
- 2. Abhishek Grewal: Quantum Dynamics

Social Media Engagement

The society actively engaged with its audience through informative posts on platforms like LinkedIn and Instagram. Topics ranged from intriguing concepts in physics to updates on Indian space missions, such as Aditya-L1, Chandrayan-3, Stellar Propulsion, Cherenkov Radiation, etc.

COMSOC The Commerce Society

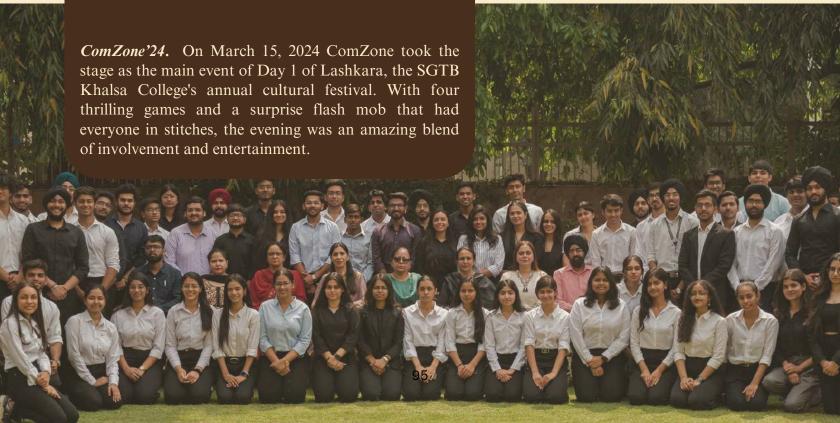
On August 21, 2023, the Commerce Department's Orientation took place at Master Tara Singh Auditorium, marking a significant milestone in welcoming the incoming student cohort and to familiarise them with department offerings, resources, and opportunities. Dr. Harshdeep Kaur set a positive tone for the event, followed by an insightful address by Mr. Jaswinder Singh, the esteemed Principal of the college.

EntreXpo. On October 26, 2023, The Commerce Society organised a vibrant and enlightening affair - EntreXpo, which was a resounding success, boasting a Halloween-themed gathering of over 150 students. The event featured two distinguished speakers: Mr. Ravish Kumar, a venture capitalist and Partnership lead at Google, and Mr. Vaibhav Kanwar, Founder and CEO of Clapbox, India's leading percussion instrument manufacturing startup and also our college alumni.

Casetify: On February 6, 2024, CASETIFY, A Case Study competition was organized by the Commerce Society of S.G.T.B Khalsa college. Renowned judges included CA Akhil Iyer, CA, CMA, and Co-Founder/Chief Legal Officer at edZeb; Rinkee Chopra, Assistant Professor at IIT Indore; and Rahul Lakhmani, Founder and CEO of Skiify, presided over the Case Study competition.

Business Conclave. On February 7, 2024, The Commerce Society, Department of Commerce, SGTB Khalsa College, hosted their annual flagship event, The Business Conclave under the inspiring leadership of the Offg. Principal, Professor Surinder Kaur. It was a dynamic convergence of expertise and innovation which unfolded a vibrant tapestry of ideas and insights.

ECOTRYST The Economics Society

On the 13th of September 2023, Prof. Jaswinder Singh, the Principal of SGTB Khalsa College, engaged with the students and faculty of the Economics Department. Prof. Jaswinder Singh conveyed his eagerness to engage and interact with all students pursuing Economics Honours across different academic years. Professor Jaswinder Singh took the opportunity to inquire about the aspirations of the students, with a significant number expressing their desire to contribute to the Indian Economic Services.

Prospects in Indian Economic Services

On September 18th, 2023, an enlightening session took place at Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, featuring Dr. Mohan Chutani as the esteemed speaker. Dr. Chutani, a former IES officer from the 1986 batch, delivered a comprehensive discourse on the opportunities within the Indian Economic Services. He has previously worked as a lecturer of Economics in University of Delhi.

On 28th October, 2023, Ecotryst, the Economics Society of SGTB Khalsa College, hosted FILMONOMICS in lecture hall, G1, bringing together economic insights and cinematic wonders.

Despite the hustle, the Ecotryst team was excited. Krishti Khandelwal, the President of the Economics Society, kicked off the event with a warm welcome, setting the stage for an exciting experience. The event concluded on a high note, a testament to everyone's hard work and dedication. FILMONOMICS not only brought together the worlds of economics and cinema but also left participants with a memorable and intellectually enriching experience.

Ecotryst also organized two events on March 15, 2024, as part of the annual college fest, LASHKARA '24. The first event, titled 'Beyond the Tragedy,' was a Case Study Competition addressing issues such as Groundwater depletion, Overfishing, and Overgrazing in specific regions of Punjab, Karnataka, and Gujarat. Six shortlisted teams from various colleges presented their solutions and suggestions for these problems. The second event, 'Da Vinci Code,' was a Murder Mystery where teams had to solve a series of puzzles and clues within a given time limit, adding a fun and intriguing element to the festivities.

RAAH Business Economics Department

The Business Economics Department had an extremely rewarding academic year with our students excelling in both academics and extra-curriculars.

The students from Business Economics – Riddhima Sharma, Swastik Pandey and Harsh Rana participated in the inter – college debate competition 'Vaktavya (2023-24)' in 21st November 2023 organised by Sri Guru Gobind Singh College of Commerce. Harsh Rana received the award for Best Interjector!

On 28th November 2023, RAAH, in collaboration with International Management Institute,

New Delhi, organised "Udaan", a session on MBA insights for future business leaders. The event was aimed to provide insights into MBA opportunities for undergraduate students, and it featured presentations by notable professors, interactive quizzes, discussions on topics like VUMA (volatility, uncertainty, complexity, and ambiguity). A Question And Answer session addressed academic concerns, CAT preparation, and study strategies.

On February 12, 2024, an Investment Awareness Program under the aegis of the 'Viksit Bharat @2047' initiative was organised by RAAH. It aimed at enhancing financial literacy and secutity among students. Ms. Shweta Camma, a financial coach and investor, was the Keynote Speaker and discussed lifestyle adjustments for financial independence, opportunity costs, and the power of compounding. Ms. Camma's engaging and humorous delivery style made the exploration of investment instruments including Systematic Investment Plan (SIP) and mutual funds was smooth. Her optimistic outlook inspired attendees to approach their financial journeys with enthusiasm, highlighting the importance of embracing life wholeheartedly.

Roisters'24 (February 2024): an annual 4-day inter-college sports festival of the 10 BBE colleges was organised. Our team won 4 Gold, 3 silver and 1 Bronze in different sports.

As a part of Lashkara'24, the society organised two events Among us and Economics Tambola.

DASTAAN The History Society

Dastaan, the History Department Society of SGTB Khalsa College has taken up the initiative to revive the historical consciousness of our population and our work has been a few initiatives towards it. Our goals are to foster historical literacy, develop critical thinking abilities, and make a significant contribution to both the academic and cultural landscapes.

The society on 15th April 2023 organized an interactive lecture session with professors Arvind Sinha and Amar Farooqui which captivated audiences from all around the university. They provided the students an insight into the areas of their interest. Prof. Arvind Sinha spoke on the golden Twenties in Germany; the weimar culture and how it represents a complex and dynamic period in German history, characterized by artistic innovation, intellectual ferment, and social transformation whereas Professor Farooqui emphasized the significant influence of the British East India Company, extending beyond its colonial territories to impact contemporary British parliamentary politics.

The society successfully organised several field trips in and around Delhi, providing enriching experiences for its members. One notable excursion took place on 29th February 2024, when the society visited the Shaikh Nizamuddin Auliya Dargah. They learned about the life and teachings of Shaikh Nizamuddin Auliya, a revered Sufi saint, and the importance of his teachings in the context of Indian spirituality.

Another excursion was organized by the society to the Qutub Minar complex on March 1, 2024. During this visit, students had the opportunity to delve into the historical significance and architectural marvels of one of Delhi's iconic landmarks.

The society organized the annual event at Lashkara, 'Mosaic of Memories' on 15th March 2024. We arranged an intriguing literary piece presentation competition and a brain-twisting quiz competition. Our event's topic was 'Viksit Bharat' and how we may use the lessons of the past to build our country by 2047.

POLIS The Political Science Society

INDUCTION CEREMONY

VEN

As a tradition we firstly had the Induction Ceremony of the cabinet and the core team wherein the newly elected office-bearers took the oath for their respective offices. The newly recruited members of the different units such as event management, content writing and photography were familiarised with the workings of our department.

LOKMAT CONCLAVE

At the beginning of the semester, POLIS organised a visit to Lokmat Conclave and Lokmat Parliamentary Awards at Dr. Ambedkar International Convention Centre. The topic of discussion was 'Democracy Entangled in Religion and Caste'.

WORKSHOPS

Workshop on Governance by Praja Foundation.

POLIFEST'24

The event was organised on 15th March, 2024 in the college campus. Two competitions - Mock Parliament and Treasure Hunt were conducted under its banner. Both these events saw a huge participation from the students of our college as well as from other colleges of Delhi University which made these events interesting and competitive. POLIFEST '24 was a tremendous success for the department.

LECTURE ON RESEARCH

After the Induction Ceremony, POLIS organised a lecture on 'Research and its Importance' in collaboration with the esteemed OP Jindal University. Prof. S.G. Sreejith gave an astounding lecture on it and talked about all the minute aspects of research such as how to know your subject of interest, how and where to start from, how to keep it interesting and unique and so on. Further collaboration with OP Jindal University also includes an enriching experience of campus tour.

LECTURE ON FEDERALISM

POLIS invited Prof. Rekha Saxena, Department of Political Science, University of Delhi and Ms. Rupinder Kaur, former member of Delhi Commission for Women to deliver a lecture on federalism. The topic of this discussion forum was 'India at 75: Towards Collaborative Federalism'. This session was organised in the view of Government of India's Viksit Bharat 2047 initiative.

FIRDAUS The Punjabi Sahitya Sabha

The Department of Punjabi at Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College is dedicated to promoting Punjabi language, literature, and culture through various academic and cultural activities. The year 2023-24 witnessed a diverse range of events aimed at fostering a deeper understanding and appreciation of Punjabi Heritage among the entire community.

The department celebrated the Teachers' Day on 5th September by organising various activities and cultural performances by the students. These performances were dedicated to the teachers as a token of appreciation for the faculty members' dedication.

On 19th September 2023, a book launch event was organised jointly with the Department of English where the renowned author Sarbpreet Singh's book 'The Sufi's Nightingale', exploring the Sufi tradition, was released. The event included a discussion on the themes and inspirations behind the book.

A film discussion forum was organised for the students of BA (Prog.) students on 30th November on the topic "Qissa ate Desh Vand da Santap.' The invited speaker Dr. Yadwinder Singh, Assistant Professor at Department of Punjabi, Faculty of Arts led a critical analysis and dialogue on sociopolitical issues in Punjabi cinema.

To commemorate 'International Mother-Language Day' the department organised various intercollege competitions like 'Akharkari' and 'Swal-Jawab Mukabla' on 21st February; students from Delhi University and GGSIP University participated. Musical presentations were also given by the faculty and students of Music Department.

On February 22, Students of Punjabi and English paid an educational visit to the Partition Museum in Delhi.

March started with celebrating '(Int) Women's Day' on 8th. Renowned Canadian poet, Surinder Geet graced the event with her presence and shared her experience as a woman in her struggling days in Canada. Prof. Jaspal Kaur, Department of Punjabi, Faculty of Arts, chaired the session. One of our retired faculty Dr. Amarjeet Kaur famously known as Amia Kuwar talked about the famous Punjabi writer Amrita Pritam. After a few talks, last speaker of the day was Dr. Yashpreet Kaur from Music department who gave insights from her musical journey and talked about the famous female singers Lata Mangeshkar and Surinder Kaur.

To celebrate the College Cultural fest 'Lashkara-24' department of Punjabi organised event titled 'Kalam te Rangan da Hunar' on March 15th. It showcased the artistic talents of students, featuring poetry recitations and poster making & slogan writing competitions to celebrating the creative expression of the students. the Poster-Slogan competition, the participants created posters and slogans under the suggested themes of 'Developed India-2047', 'Ma-Boli Punjabi', 'Social-Media' and 'Mera-Punjab'.

The final event in the month of March was conducted on 18th. The event marked the launch of Kaushal Panwar's Autobiography 'Va-Varolean Vich', where the dignitaries shared insights from the book, marking the launch with enriching discussions. Additionally, Khushi Makkar won the 3rd Position in a competition organized by Bhai Vir Singh Sahit Sadan; Chanpreet Singh secured prizes in various competitions - 2nd prize in Polifiesta'24 and inter college Punjabi poetry competition, and 3rd Prize in Saaran'2024.

INKSPIRE The English Literary Society

On March 27-28, 2023, an English Language Proficiency Workshop was conducted for Physics (Hons.) students in the Physics Department of the college by the Society Conveners.

Orientation Week (August 17-24, 2023): Onset of the academic calendar by the Department.

Launch of Sufi's Nightingale by Sarbpreet Singh in collaboration with the Punjabi Department in the Seminar Hall of the college on September 19, 2023.

Talk on "Poetics and Politics of War in Cilappatikaram" (October 27, 2023) Explored the complexities of Cilappatikaram and its contemporary relevance through a talk and discussion by Professor B. Mangalam.

The Spooky *Soiree* (November 1, 2023): Halloween-themed festival with games, storytelling, and movie screening, fostering camaraderie among faculty and students.

Visited Partition Museum (Ambedkar University, Delhi) on February 22, 2024 as part of a collaborative effort between the English and Punjabi departments. Students of Partition Literature in English and Punjabi united over the shared tragedy of the 1947 Partition.

Talk with Professor Tatjana Aleksic from University of Michigan (February 1, 2024) on "The Literature of Exile: Dubravka Ugresic and East Central European Literature," exploring the themes of displacement and cultural alienation in Ugresic's works.

Majlis-e-Malfuzat: Heritage Walk and Reading Session was organized on September 17, 2023, showcasing a curated performance of literary pieces centred around Delhi. Participants, including students from diverse courses, explored excerpts from medieval to modern literature, fostering discussions on Delhi's cultural heritage.

Hosted 'Nocturna Nexus,' as part of college fest "Lashkara '24" delving into the inverted worldview of literature, featuring 'Sinister Soliloquies,' in which the participants crafted monologues portraying the darker side of their beloved characters. 'Shadowed Saga' presented a riddle-based board game. An Exchange Library allowed the visitors to swap their old books for donated ones.

Organized Students's Seminar on "Literature and the Art of Nonsense," on April 5-6, 2024, with over 80 abstracts received from students and scholars across UG, PG and Research level.

Students's achievements include Simranjeet's Sikh-themed illustrations in children's books, Brahmnoor's novel-*Adorable Reader*, Raushani Chopra's volunteer work and a book cover designed by Manorma Pandita.

NAV PALLAV The Hindi Sahitya Sabha

The Department of Hindi, SGTB Khalsa College, University of Delhi organised an intra-college creative writing competition took place on 30 January 2024. It also organised an inter-college 'Automotive Poetry Recitation Competition' and 'Picture-based Short Story Writing Competition' on the occasion of Hindi Diwas. It was successfully organised on 15th September 2023. As part of the festivities, many students from different departments of the college participated in displaying and shedding light on the importance of excellent poetic compositions and wrote many short stories on promoting Hindi language. The Department of Hindi also organised various other activities and events to encourage the students to develop proficiency in Hindi.

A discussion on the topic 'Employment in Hindi: Condition and Direction' was organized on 23 September 2023. Dr. Sudhanshu Anirudh (Assistant Professor, Motilal Nehru College) and Dr. Rahul Raj Aryan (Assistant Professor, Lakshmibai College) were the main discussants in this programme.

A seminar was organized on the topic 'Presence of Music in Literature' on 3rd October 2023. Chief Guest Dr. Mamta Ranjan Trivedi (Assistant Professor, J.C.C. College, University of Calcutta) talked about famous musicians and literatures like Tansen, Tulsidas, Nirala etc. Dr. Kanvaljit Kaur, Hemant Doshi, Surya Prakash and a huge number of students were present in the ongoing activities. Last but not the least, the teacher in charge of the department Professor Smita Mishra extended thanks to all the members present on the dias for their enormous cooperation.

As a part of the Gandhi Jayanti celebrations in the month of 5 October, 2023 an educational visit to the Gandhi Darshan and Darshan Samitii, Rajghat was organized for the students on behalf of Department of Hindi, SGTB Khalsa College, University of Delhi. After the campus visit, a discussion meeting was also organised under the chairmanship of Dr. Jwalaprasad, Director of 'Gandhi Smriti and Darshan Samiti'. The visit was a great success and wonderful learning experience for the students of the department.

The Department of Hindi, Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, University of Delhi in close collaboration with 'The Proactive Citizen Foundation', organised 'Nav Pallav' on Lashkara'24, Where young poets like Shubham Singh, Raju, Shweta Mishra, Sumit Bharti, Ayush Aavart etc. recited poetry in the Kavi Sammelan. Aman Musafir conducted the Kavi Sammelan. It was a joint effort concluded successfully. International Women's Day saw a symposium on 'Challenges of Working Women', along with competitions during the college cultural fest Lashkara 2023-24.

180 Degree Consulting

On March 15, 2024, Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College burst into life as it hosted its much-awaited annual fest, Lashkara'24. One of the main attractions at the **180 Degrees Consulting SGTBK** stall was the game titled "Airlift." Airlift was ingeniously crafted to challenge participants' quick thinking and reflexes. The task was simple yet engaging: construct a tower using cups and balloons while simultaneously answering questions ranging from consulting and finance to general fun trivia.

KCG Khalsa Consulting Group

Speaker Session with Mr. Awiral Gupta

A speaker session was hosted by **Khalsa Consulting Group** on 7th October, 2023 featuring Mr. Awiral Gupta, who currently serves as an advisor at KCG. Mr. Awiral boasts an impressive professional background, including his role as a senior manager at Navi, previous experience at BCG, and as the Gold Medallist at IIM Indore with an Institute Rank 9.

Case Hunt 2.0- organised on 21st November, 2023

Khalsa Consulting Group's **Case Hunt 2.0** marked a significant achievement, the event attracted an impressive turnout of over 150 teams and established the group's standing as a hub for aspiring consultants eager to showcase their skills and compete at a high level. One of the distinctive features of Case Hunt 2.0 was its innovative approach to venue selection.

Live Project with NoQs- conducted in February-March

Khalsa Consulting Group embarked on a transformative journey through a live project collaboration with NoQs.com, an esteemed IT firm. This collaboration served as a pivotal opportunity for the team to delve into the intricacies of Market Research and Analysis, Competitive Analysis, Revenue Model development, and strategic marketing formulation.

Auction Fever and Stalls at Lashkara'24- organised on 15th March, 2024

As part of Lashkara 2024, the Khalsa Consulting Group (KCG) curated an exhilarating event called **Auction Fever**, In this innovative competition, participants were tasked with strategically bidding for their favourite IPL players while adhering to a budget constraint of Rs. 45 crores.

Live Project

KCG did a Live project with ModCave Shelter Tech, a fabric shelter firm conducted in March to April wherein members researched on their industry and its segments, expansion, diversification and go-to marget strategy.

Craze Case 2.0

Inter-college competition organised by the Society on April 27, 2024.

CDF Connecting Dreams Foundation

CDF SGTB Khalsa Chapter was formed in the year 2019. Since then, it has worked significantly towards bringing down socio-economical barriers, aiming to address the SDG-based challenges through entrepreneurial action.

Changemakers20 Summit: CDF KHALSA team volunteered in the G20 campaign as part of the organizing committee in August 2023 under the Youth India Initiative by CDF INDIA.

RITI'24

Riti'24, held on February 23, 2024 was a day filled with joy and celebration as it honoured its beneficiaries while providing a platform for students to showcase their talents. The event featured influencers such as stand-up comedians and singers. There were numerous performances throughout the day. The event also included a variety of stalls, adding to the overall experience and providing attendees with a chance to indulge in different activities. Overall, a successful and memorable event, blending entertainment with a noble cause and opportunities for talent display.

INTERNSHIPS AT CDF

The Connecting Dreams Foundation (CDF) not only relies on its committed members but also consistently integrates interns into its operations. Over the past year, CDF has welcomed over 200 interns, showcasing its dedication to fostering talent.

PROJECTS:

Project Svashray: To help as many communities of women as possible in achieving an organised and sustainable stitching business.

•Project Ramyata: Empowering women beneficiaries through sustainable livelihoods in handmade jewelry and crafts, fostering economic independence and social well-being.

- •Project Kilkari: To provide education to underprivileged children and to make a positive impact in their lives
- •Project Sarvangeen: To help the communities living in slum areas to have better standard of living and aware them about their rights & welfare schemes along with providing guidance for pursuing fulfilling careers and sustainable livelihoods.

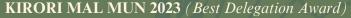

CONFERO The MUN Society

Achievements and Participation (April 2023 onwards)

NSUT MUN 2023 (Best Delegation Award)

Individual Awards: Ashutosh Shukla (Honourable Mention); Manit Kohli (Best Photographer); Karhtik Mohanty *Mention*); Aryam Padhy (Honourable (Honourable Mention); Pratyush Jain (Special Mention); Bhavya Gakhreja (Honourable Mention); Ayush Raj (High *Commendation*).

Individual Awards: Pratyush Jain (Best Journalist); Karhtik Mohanty (Special Mention); Jasleen Singh Hitkari (Special Mention); Manit Kohli (Best Photographer); Navjeet Kaur (High Commendation in Photography); Aryam Padhy (Special Mention).

KIIT MUN Bhubaneswar 2023: Karhtik Mohanty (Special Mention); Pratyush Jain (High Commendation); Aryam Padhy (Honourable Mention).

Sansad Youth Parliament 2023: Karhtik Mohanty (Special Mention).

SGND Khalsa MUN 2023: Vashu Dhariwal (Special Mention).

Daulat Ram College MUN 2024: Karhtik Mohanty (Special Mention).

Quintessence MUN 2023: Karhtik Mohanty (Honourable Mention); Satvik Upadhyay (Best Photographer); Jasleen Singh Hitkari (Verbal Mention); Janhvi Singh (Special Mention).

Amity MUN 2024: Praneet Bindra (High Commendation); Pratyush Jain (Special Mention); Satvik Upadhyay (Special Mention).

Sri Venkateshwara College MUN 2023 (Best Delegation Award)

Individual Awards: Karhtik Mohanty (Best Delegate); Praneet Bindra (Best Delegate); Aryam Padhy (High Commendation); Satvik Upadhyaya (Best Photographer); Jasleen Singh Hitkari (Honourable Mention); Janhvi Singh (Honourable Mention); Shreyas Sudhir (Special Mention); Vashu Dhariwal (Verbal Mention).

Dyal Singh College MUN 2024

Individual Awards: Karhtik Mohanty (Executive Board Member in AIPPM); Satvik Upadhyay (High Commendation); Jasleen Singh Hitkari (High Commendation); Pratyush Jain (Special *Mention*); Shreyas Sudhir (Executive Board Member in UNHRC).

YALE MUN INDIA EDITION 2024. Karhtik Mohanty (Assistant Director UNSC); Jasleen Singh Hitkari (Assistant Director UNHCR).

Jesus and Mary College MUN 2024: Karhtik Mohanty (High Commendation); Pratyush Jain (Special Mention); Jasleen Singh Hitkari (Special Mention); Sumit Singh (Special Mention).

SYMUNC-SCMS Noida 2024: Karhtik Mohanty (Special Mention); Jasleen Singh Hitkari (High Commendation); Pratyush Jain (Verbal Mention).

Galgotias' MUN 2024: Satvik Upadhyay (Best Photographer).

DADS The Debate & Discussion Society

The year commenced with a **detailed orientation** for freshers, including a help desk and registration to facilitate the process. New recruits were introduced to the society's activities, the basics of debating, competitions, and the debating circuit. An introduction to various debate formats like conventional, parliamentary, and turncoat led to the initiation of twice-weekly official sessions where theory was applied in **practice sessions** was also given. Knowledge sessions were held which covered feminism, power, and international relations to enrich members' understanding of debating. A two-day **intracollege debate competition** was organised which included participation from across departments. Members participated in various inter-college competitions, earning accolades and enhancing the college's reputation. DADS also organised a **three-day debate tournament**—the society's inaugural Asian Parliamentary Debate Competition titled "Logicia."

ENACTUS KHALSA The Social Entrepreneurship Society

VICHAR 5.0: the premier annual flagship event, took place on February 14-15, 2024 featuring engaging discussions through the Case Study and Business Plan Competitions spanning across various venues, including the basketball court, auditorium, seminar alley, and seminar hall.

Members won 3rd position at the Business Plan Competition at the CVS, 2nd position at KALAPANA organised by Enactus Ramjas representing Project Poshan, and 1st position at the Business Plan Competition at Symbiosis, Noida. Enactus also went to a field trip to Le Meridien Hotel, providing members with practical exposure and insights into the hospitality industry. In Project Ehtiyat, various stalls (5-6 stalls) were wholly set up and generated a hefty amount of rupees. Additionally, names like Manya Princeton, DU Express and Unacademy hosted their educational seminars through

the society. Also, set up a stall in the college's annual fest 'Lashkara,' on March 15, 2024.

The society was a finalist in the Viksit Bharat competition for Project Hifazat. Project Poshan partners with Janhit for women's empowerment through job opportunities. Project Naina focuses on holistic eye health improvements through partnerships, revenue generation, and competitions.

THE BUSINESS CAFE

We're OPEN

Mic Drop'24. Mic Drop 6.0, the flagship event of The Business Café, organised by the Editorial Board of the Department of Commerce, SGTB Khalsa College. Held on 15th March 2024, as part of the college's Annual Fest, Lashkara, Mic Drop 6.0 brought together talented participants from different backgrounds, different disciplines and various universities leaving the audience captivated and impressed.

Ink & Impact. Conducted under the theme Viksit Bharat@2027 as a Magazine Cover Making Competition under which participants expressed their creative genre in Graphic designing by designing cover page of biannual magazine 'BizGeist.'

The event featured participants divided into three slots, each offering a unique platform for performers to showcase their talents. The performances were characterized by passion, skill, and creativity, leaving the audience thoroughly entertained and impressed. In recognition of their outstanding performances, awards were presented to the winners of each slot.

The event featured diverse talents, including dance, music, and poetry readings. With creativity in full swing, students showcased their skills, captivating the audience. An event in the form of a Treasure Hunt, Think-O-Quest 2.0, invited the fortune seekers to showcase their knowledge and expertise with smart work.

JUNTO The Civil Services Society

On 3rd June, 2023, Junto unveiled the New Cabinet of the society and on June 8th and 9th, 2023, an Online UPSC 2023 General Studies paper 1 discussion was held.

June 20th, 2023: Online conventional debate on the motion: "This house will take away the freedom of speech and expression if it is against national unity and security".

September 5th, 2023: Open session with "Next IAS" featuring insights from IAS Pulkit Sharma, AIR 26 and Mr. Navneet Chhabra, Academic Coach, Next IAS on the UPSC exam.

On October 3rd, 2023, a Recruitment Test was conducted and on October 8th, 2023, an Open session with "Session GS Score" featuring

Ms. Shubhagi Singh and Mr. Vijay Rane discussing the "Five essentials of UPSC and balancing preparation with college studies was held. On **October 17th, 2023** an offline open session with "Drishti IAS", featuring Mr. Prashant Sharma (Educator, Drishti IAS) and Mr. Abhishek Mishra (Mock Interview Panelist, Senior Faculty) was held and on **23rd October 2023** an offline introductory meet welcoming new recruits was organised.

November 3rd, 2023: Offline debate on the "Supreme Court's verdict regarding same-sex marriage"

November 27th, 2023: Offline quiz on "India's Role in International Platforms"

November 30th, 2023: IFS Himanshu N Singh led an open session, addressing UPSC exams and student challenges.

JUNTO launched exciting new initiatives like "Pictorial Monday", "Wisdom Wednesday", "GS Saturday" and "Saptahik Sunday" Future Prospects: "PRAGYAAN'24" and "ACUMEN'24" promising a blend of intellectual discussions & workshops.

TEGHPRENEURS The Entrepreneurship Cell

The E-Cell launched an initiative "Behind the Startup," aimed at increasing knowledge and understanding the challenges faced by startups. This initiative provided participants with real-time discussions on various aspects of business, including entrepreneurship and market problems. It also allowed participants to network with industry experts, including founders of Healthy Binge and startups on Shark Tank India. The podcast series, featuring founder Pranav Korke, provided valuable insights into the startup ecosystem in India.

X Conclave 2.0 is a speaker conference which featured three successful founders, Gulshan Sharma, Daksh Sethi, and Radhika Bajoria, who shared their entrepreneurial journeys.

Gulshan Sharma, the founder of Falhari, highlighted the importance of identifying market gaps and capitalizing on them. Sethi, founder of Guby Rogers, emphasized content creation and social media for business growth. Bajoria, founder of Radically Yours, highlighted the importance of integrating social responsibility into business models. It also featured interactive Q&A sessions, allowing attendees to ask questions about overcoming obstacles, securing funding, and navigating the competitive business landscape.

During Lashkara'24, an event titled "E-Bonanza" was organised featuring Bouncing Brews, Shuffle Up, and a challenge to eat 11 biscuits in 1 minute for a cash prize of Rs. 2100. The Society organised Founder of the Year 3.0, Inter-College competition which received lot of appreciation.

THE ENKINDLED MINDS

The webinar FINBUZZ 1.0 on "Career Opportunities in Finance" held on 2nd December, 2023 was a highly informative and an engaging event organised by Enkindled Minds. The virtual session aimed to provide valuable insights into the diverse career opportunities within the field of finance. The esteemed speaker for the event was CA Kushal Lodha, a renowned expert in the field of accountancy and finance. The presentation covered key areas such as investment banking, corporate finance, financial analysis, and Lodha shared his personal management. Mr. experiences and offered valuable insights into the evolving landscape of the financial sector.

On December 11th, Enkindled Minds webinar FINBUZZ 2.0 titled "Career Opportunities in Finance" with the goal of offering insightful information on the variety of job options available in the financial industry. The speaker, CA Parag Gupta, is a well-known authority on finance. He is also a teacher by profession, having taught for more than ten years, and he has authored multiple books in the field of Finance. CA Parag Gupta took the virtual stage to deliver an enlightening presentation on the myriad career options available in the area.

Raise The Bid was organized by Enkindled Minds under the annual cultural fest of SGTB Khalsa College 'Lashkara' on 15th March, 2024. The event covered a simulation of auction of companies from different sectors in the economy; with 15 teams competing for the highest valuation of their portfolio. The winning teams were awarde with cash prizes and exciting gifts.

ANHAD The Divinity Society

Anhad has demonstrated exemplary performance in competitions held at prestigious venues, including Gurdwara Sri Guru Singh Sabha GK 2, Mata Sundri College for Women, and Sri Guru Gobind Singh College of Commerce, across various categories such as Kirtan Team, Baani Kanth Declamation, and Akharkari. The Kirtan team was honoured

with the opportunity to inaugurate the G20 event by All India Radio and deliver stirring performances at revered venues like Gurdwara Sri Guru Singh Sabha, Sant Nagar.

Furthermore, Anhad meticulously organised significant samagams commemorating occasions such as Founder's Day and the Prakash Purab of Sri Guru Gobind Singh Ji, Sri Guru Nanak Dev Ji and Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

TEGH The Gatka Society

TEGH, the Gatka Team of the Divinity Society of SGTB Khalsa College, has excelled and brought various laurels to the institution.

Balram Singh, Bavleen Kaur, Ishmeet Kaur, Pushvinder Singh, Kawandeep Kaur won Bronze Medals in Delhi Olympic Games 2024, Event: Gatka, out of 45 sports held at Talkatora Stadium.

Sukham Kaur: Gold Medal and Devender Singh: Silver Medal, won at 9th Ek Onkar National Gatka Cup Seechewal 2023 held in Seechewal, Punjab. The Team performed magnificently at the G20 Summit's opening ceremony held at Akashvani Rang Bhavan as well as at the G-20 Youth Conclave Summit held at SGTB Khalsa college Auditorium.

Sukham Kaur bagged a Silver Medal in the 37th National Games of India, organised by the Indian Olympic Association, Event: National Gatka Championship, 2023, held in Goa.

Sukham Kaur, Saizalpreet Kaur, Ekamjit Singh, Karandeep Singh, Kawandeep Kaur, Balram Singh bagged 6 Gold Medals; Ekamjit Singh, Kulraj Singh bagged 2 Silver Medals; Sukham Kaur, Saizalpreet Kaur, Randeep Kaur, Udamdeep Kaur, Ishmeet Kaur bagged 5 Bronze Medals at 11th Inter College Gatka Competition, GTBIT College, 2023.

ACROSTIC The Poetry Society

Acrostic was established with the vision of providing a platform for the students to dive deep into the world of poetry.

Qafila'23: Acrostic successfully organized its annual event, Qafila'23, on September 8–9. The event hosted three intercollege poetry competitions: Hiraeth (English); Sunehe (Punjabi); and Shabdostav (Hindi/Urdu). The event was a success, with participation from various colleges, and was graced by Anubhav Tekwani and Kavya Sharma. The winners were awarded prizes along with certificates of appreciation.

Meetings: The Poetry Society conducts regular meetings twice a week, that include activities like blackout poetry, nature walk, visual inspiration, writing etc. The year moved ahead with sessions on "The Art of Writing Ghazal."

SWARANG The Music Society

Swarang, the Music Society of SGTB Khalsa College, entered enthusiastically into the new session with a freshly appointed core council. Swarang collaborated with Strokes- the Fine Arts Society and gave a power-packed performance at 'Jannat'. The society also performed in the events of Acrostic and Junto, singing a mashup and the Annual Composition, respectively.

The society members held several jam sessions in the college premises many times during the year. At the very beginning of this session, Swarang bagged the second prize at Shaheed Sukhdev College of Business Studies and a 'Special Mention' at Miranda House for the Classical Choir Composition.

The society started this fest season by performing at Daulat Ram College and delivered individual as well as group performances during Lashkara, the College Annual Fest.

BHANGRA Boys' Folk Dance Society

SGTB Khalsa Bhangra Team, has been representing Punjab's rich culture at Delhi University for many years. Bhangra encompasses various emotions, each expressed through distinct dance form like Jhoomar, Dhamaal, and Luddi, symbolizing Elegance, Power, and Delight, respectively. Our team upholds the essence of Bhangra with reverence and unity, honoring the values of our Guru's by practicing with covered heads, treating props with respect and beginning each session with *Ardaas*, a Sikh prayer, to maintain discipline and faith.

The team has won prestigious awards at both national and international competitions, like Bhangra Arena. Dancers like Ramandeep Singh, Gurneet Saggu, Gurdeep Babbar, Jaspreet Singh, Sunpreet Singh, Ashpreet Singh, and Tushar Dhawan have brought glory to our college by earning titles of "Best Folk Dancer" in the University. With unwavering dedication, the SGTB Bhangra Team continues to uphold the college's legacy, promising to keep the spirit alive and make us proud for years to come.

LUDDI Girls' Folk Dance Society

Luddi is performed to celebrate victory. There is a rhythmic pattern that is followed throughout the dance. We can observe the snake-like pattern in the movements of Luddi. The head movements made by the dancers are very distinct. A drummer is usually seen at the center of the performance in the traditional Luddi dance. Team Luddi has won numerous awards across the university, such as the **2nd position at ARSD College** and the **3rd position at Deshbandhu College.** The team also gave a number of guest performances at many events.

CHALCHITRA The Filmmaking Society

Throughout the 2023–24 session, members of Chalchitra collaborated to master the art of filmmaking. The recruitment process for the new batch took place in February 2023, involving multiple selection rounds and an orientation session. The society organised a screening and discussion of the film "The Lunchbox" in March '23. In April, the society began the process of pre-production preparation for the annual production "Paradice" and organized several workshops, including acting workshops for all the actors. Following several workshops in September, the society produced the film "The Dichotomy" and submitted it to the annual fest of IIT Kanpur, Antaragini in October. In November, a filmmaking task was assigned to the second-year members, resulting in the creation of two short films, "The Hunt" and "A Thorn in the Rose." In February, Chalchitra participated in more filmmaking competitions and bagged various prizes. The society also produced two short films, "Bhola sa Man" and "Anonymouse".

PINHOLE The Photography Society

Pinhole's journey has been marked by significant achievements. It organised **photowalks at Delhi landmarks** like Qutub Minar, Lodhi Gardens, Humayun's Tomb, Chawri Bazar, Bangla Sahib, Connaught Place, and Yamuna Ghat, etc. In 2023, Pinhole **collaborated with Canon India** for a successful photography workshop. The members also participated in the MUN by Confero in April. In 2024, they partnered with TEDxSGTBKC and Delhi College of Photography for TED event coverage, Ayushmaan Patwa's photograph secured **2nd position** in a photography competition jointly conducted by Magic Lantern and Sepia Society of Daulat Ram College in February 2024.

Members participated in a photowalk with India's Best street photographer, Vineet Vohra. The midsemester exhibition, NIRVANA'24, held in October 2023, provided a platform to showcase Pinhole's journey, highlighting achievements, collaborations, workshops, photography exhibitions, and photowalks. It also served as the offical photography partner for Lashkara'24. The society acknowledges the support of Dr. Nachiketa Singh, Mrs. Parminder Narang, whose guidance and mentorship have contributed to the society's legacy.

ANKUR The Theatre Society

EVENTS: Mr. Neel Sengupta conducted a two-day workshop on directing, during which he emphasised the significance of capturing the essence of locations and scenes within their surroundings. A two-day workshop on design and creation was conducted by Ms. Dhwani Vij, who provided guidance on envisioning the play on stage. The planning for Orientation Play and auditions for the upcoming batch was

discussed. The audition process resulted in the selection of 22 individuals.

On the 9th of June, a workshop was conducted under the guidance of Mr. Prabhjot Ahluwalia, an alumnus of Ankur. It commenced with stamina-building and breathing techniques essential for dialogue delivery. Participants engaged in activities to enhance storytelling, body movement, spatial awareness, and character development.

7 September marked the commencement of Annual Production, with readings of plays culminating in the selection of a novel by Kamleshwar on 3 October. A subsequent workshop conducted by Mr. Sarabhjot Ahluwalia, also an alumnus of Ankur, focused on team building through improvisational exercises and trust-building activities. The script, crafted through collaboration and recommendations from esteemed writers, theatre practitioners, and our convenors, led to the play 'Kitne Aur?' on November 29–30, 2023, attended by over 500 guests.

ETRAM The Western Dance Society

ETRAM Society kicked off its 2023–24 activities with a workshop on September 4th, 2023, preparing the participants for auditions held both offline and online.

Preparation of Annual Production 2023 -24:

Under the guidance of choreographers Kunal Srivastava and Akshay Sharma, specialising in Hip-Hop and Afro, respectively, the team learned the fundamentals of the style and prepared the choreography for the upcoming production.

MERAKI, organized in Lashkara '24 (March 16), showcased exceptional talent. 35 teams registered, but only 8 made it to the finals after a rigorous screening. Each team delivered captivating choreography, dynamic formations, and emotive expressions across various dance styles. From contemporary fusion to hip-hop and Bollywood mashups, the diversity of talent was evident.

113

STROKES The Fine Arts Society

RADIANCE '23

The Fine Arts Society of SGTB Khalsa College undertook the annual event, Radiance'23. This vibrant festival-themed celebration showcased a magnificent blend of creativity and cultural richness, inviting participants and attendees alike to immerse themselves in a world of artistic brilliance. From captivating art exhibitions to mesmerizing performances, Celebrating a fusion of festivals from around the world, it featured engaging activities such as Face Painting, Interactive Painting and cultural competitions. Its art exhibition, 'Duality of Creation', portrayed the paradox between the creation and destruction of existence.

Another event of the year, ARCADIA'24 was retro arcade themed. The event captured the essence of childhood. Centred around the nostalgic childhood memories, 'Down the Memory Lane,' showcased captivating artworks, leaving everyone with beautiful memories to cherish.

MIRAGE'24, the final event of the session, concluded the year on a high note with creativity and talent of the members. It radiated joy with initiatives such as 'Watercolour Workshop' and a 'Power Play Competition' to recreate the Bollywood posters.

TEDx Society

The TEDx Society of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College has had a remarkable year under the stewardship of Mr. Ritwick Bhattacharjee. This annual report outlines the achievements, initiatives, and impact of the society over the past year.

Orientation Session

On 18th September 2023, the core team of TedX SGTB Khalsa College, comprising of 5 dedicated 3rd year students, organised a comprehensive orientation session for incoming freshers. The purpose of this session was to introduce the goals, mission, and activities of the society to potential recruits, while also providing them with insights into the world of Tedx and its significance. The orientation session was meticulously planned to ensure maximum engagement and understanding among the freshers.

The Recruitment Cycle

In an effort to have new talents into the Tedx Society of SGTB Khalsa College, the Technical Department took a proactive step by releasing Google Forms for the recruitment of new members. This marked the commencement of an eagerly anticipated recruitment cycle, aimed at identifying and integrating freshers who share the society's vision and dedication to spread its impactful ideas.

Flagship Event (19th January, 2024)

This year, the flagship event revolved around the thought-provoking theme "Before the Fire Extinguishes", drawing participation from a diverse group of speakers, including IPS officers, IAS officers, military personnel, artists, and more.

The event brought together a stellar lineup of speakers, including Rabi Shergill, Uday Pandhi (winner of MTV Hustle season 3), Major General Yash Mor, Professor C. Devadawson, and Honourable SH. Justice Kotiswar Singh, each contributing their unique perspectives and stirring the intellectual curiosity of the audience. Mr. Nar Hari Singh was invited as the Guest of Honour, adding prestige to an already distinguished gathering. His presence underscored the event's significance and the esteemed regard in which the initiative is held.

The event space, christened 'Jannat,' was adorned with black and red ribbons, perfectly echoing the TEDx theme, creating an atmosphere of elegance and mystery.

VASTRAM The Sartorial Society

Vastram is more than just a sartorial society—it is a creative collective. The society is a perpetual thought in sustaining, preserving, and nurturing the idea of conscious clothing. The society extends its heartfelt gratitude to its conveners, Ms. Armeen Kaur Ahuja and Prof. Nachiketa Singh, for their unwavering guidance and support.

Ethnic Day: An event to celebrate the Indian sartorial tradition was organised on October 25, 2023, with the aim to celebrate the diverse clothing heritage of India.

Collaborative Photoshoots: Vastram worked with Pinhole for a photoshoot titled "Parisian Glam" on December 3rd, 2023. Inspired from the Parisian boulevards, cobblestone streets, cafes, and landmarks. It also successfully collaborated with photography societies of KMC and DRC.

Lashkara Celebration: "Katran" The Fashion Installation displayed patches and swatches of traditional Indian weaves, patterns, embroidery and handloom craft. These pieces of the leftover and discarded fabric were sourced from the deemed "waste" and were displayed onto fabricated wooden division, inspired from the idea of "living room partition", which symbolically represented a "Changing Room"; thereby highlighting the cyclical nature of sustainability. In a campaign against fast fashion and textile waste, a denim donation drive was also launched under the event titled "Wardrobe Revival", it included collecting the unwanted denim for creative "updos" and promoting sustainable practices. At the "Desi Canvas" carnival stall, inspired by traditional melas, attendees explored their "Desi" identity through artistic experiences like Hindustani music, Banjara-inspired hair braiding, temporary traditional tattoo motifs etc.

Vastram's Newsletter:

"Dastar and Drip" was released in Lashkara 2024, showcasing an iconic fusion of turbans with streetwear in a mesmerising photoshoot.

From majestic 5.5-meter to humble 3-meter turbans, each ensemble beautifully balanced tradition and modernity.

[2023-2024]

ENGLISH SECTION HINDI SECTION PUNJABI SECTION 119 141 162

EDITOR'S NOTE

It gives us immense pleasure to introduce the English section of the 'Tegh' Annual Magazine. This specific section takes the readers into the world of "inanimate" and imparts a voice/echo to known and unknown objects around us. We do know that they are a part of our surroundings, exist around us and speak to us. However, little do we notice their everyday significance or the 'modest' ruminations, through which these communicate with us. This year, we, the members of the English Department, open the world of Inanimania for our readers, and transport them not only into the world of the everyday, the mundane, the ordinary; but also the vibrant, the bizarre and the exotic.

Mr. Saikat Ghosh (Department Convener) Dr. Guntasha K. Tulsi (Section Editor)

EDITORIAL BOARD

Dr. Guntasha K. Tulsi Faculty Editor

Vibhor Jain,

B.A. (Hons) English, II Year

Punint K. Saggu, B.A. (Hons) English, I Year

Ganeev Kaur,

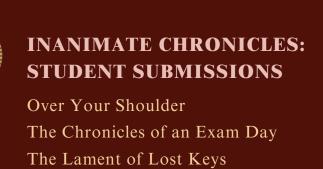
B.A. (Hons) Énglish, II Year

Harshdeep Kaur,

B.A. (Hons) English, II Year

(illustrator)

ONTEN

The Awakening of the Forgotten Library

Soiree: A Fissure of Evening Affairs
The Curious Case of Pixel

Biography of a Calling Card

Echoes of the Undeground

A Typewriter

A Taste of Honey (At Tea-Time)

The Room's Reverie

Beneath the Café's Window

Back in 1760

Through the Glass I See

CLASSROOM CHRONICLES: TEACHERS' VOICES

To My Best Friend Acceptance

DISTINGUISHED DEEDS:

Recognizing the Accomplishments of Department Students

INKSPIRE ILLUMINATIONS: LITERARY LENS

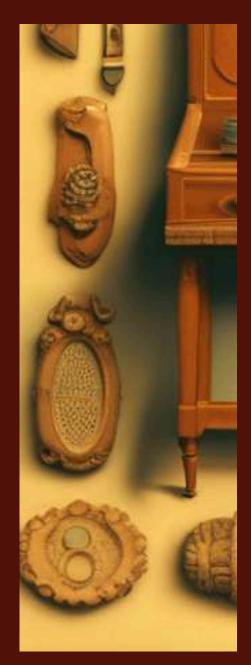
Students' Seminar Inkspire Photo Gallery

inemimenie

OVER YOUR SHOULDER

A Self Portrait Through the Looking Glass

Come now. Draw the curtains to a close. You tell yourself, you put on a magnificent show.

One, two, three steps into the room and you rip off your ears.

One, two, three voices in your head, do you hear?

You are a deer in the headlights, the treacherous and the treachery.

An arrow with two heads, both pointing inwards.

A miserable, miserable sight.
You are you but outside of the word.
One, two, three and your skin's coming off.
One, two, three and into me, you morph.

Your hands reach out for me, a knock deep into nothingness. Your eyes, I wear them, a medallion for your mistakes.

I am you, worse than a wolf and no better than a sheep.

You made me into this, elegies and all.

One, two, three, you run my hands over your nameless face.

One, two, three and I penetrate your blind gaze.

Come now. The day and it's pretending, done.

A bruise to rinse and wash away.

You are being swallowed whole,

like a goldfish in the ocean.

I am like the ripples in water unchanged by God's eye.

An Echo in the Sun A lamp undone;

I Come and then I go.
I am you but I am not.
Shapeless and Warped, undeniably human.

You Come
and
then you go.
You are me
but
you are not.
Warped
and Shapeless,
human

denied.

- **Punint K Saggu** B.A. (Hons.) English, Ist Year

THE CHRONICLES OF AN EXAM DAY

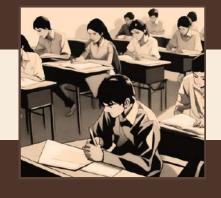
n the dimly lit classroom of a bustling college, an air of tension hung heavy, swirling around the

desks like a thick fog. At the center of it all, lay me, a simple sheet of paper, poised to dictate the fate of the students who awaited their impending trial. As the clock appointed struck the hour. students frenzied into the room, their faces infused with a motley of emotions - anticipation, anxiety, affirmation...They carried with them a reflection of weeks of struggle spent, pouring over textbooks, memorizing equations and dissecting theories.

I watched from my perch, atop the teacher's desk, as the students settled into their seats; their restless energy palpable in the stillness of Some room. fidgeted nervously, tapping their pencils against the desks in a rhythmic cadence, while others sat in quiet contemplation, mentally preparing themselves for the challenge which lay ahead. The teacher stood stoically at the front of the room with an unwavering expression; his eyes scanning the rows of desks through a disinterested gaze. For him, this was just another day in monotonous cycle examinations - a chore to be endured rather than relished.

As the clock ticked, I was distributed amongst the students; my contents – a mystery waiting to be unraveled. With trembling hands, they turned to me, their eyes scanning the pages for familiar topics and dreaded surprises. The anxiety in the room reached a fever pitch, as pens scratched against paper, filling the air with a cacophony of sound.

But amidst the chaos, there were moments of clarity and revelation. Some students found themselves rising to the occasion; their minds sharpened by the adrenaline rush running through their veins. Others stumbled; their confidence shaken by the unexpected twists and turns of my questions.

And then, with a final flourish, the exam came to an end, leaving behind a trail of exhausted students and discarded hopes. And so, I bore testimony to a complete range of human emotions — from the paralyzing anxiety of the unprepared to the quiet determination of the steadfast.

But amidst the chaos, there were those who sat idle, biding their time until the final moments of the exam. They doodled in the margins, tapped their feet in restless anticipation, and exchanged familiar glances with their peers. Yet, when the clock neared its final countdown, they sprang into action with a flurry of activity; their pens flying across the page in a desperate bid to capture every last thought before the deadline expired.

As the last grains of sand slipped through the hourglass; the room fell silent once more, save for the scratching of pens and the shuffling of papers.

As the last moments of the exam scummed away, I felt a sense of satisfaction gloss over me...

I, ultimately, am the Question Paper!

- **Vibhor Jain,** B.A. (Hons.) English, IInd Year

LAMENT OF LOST KEYS

The wind whispered through empty trees, As I stood on my doorstep, feeling lost and ill at ease.

My pockets, once full, now empty and cold, Brimming with absence, a story left untold. My keys, loyal guards of my castle gate, Have vanished, lost to some twist of fate. Did they fall in the market, amidst the crowd's retreat?

Or left behind in the cinema, on a forgotten seat?

The rain mourns silently from above, Each drop, a mirror of worries, I've grown to love.

My wallet, holding plastic smiles in vain,
A futile comfort against this lingering pain.
The moon watches my sorrow from on high,
As forgotten pockets dance in a silent sky.
Will dawn bring clarity to this dark night?
Or must I wander, lost in my plight?
But wait! A glimmer cuts through my

A memory of the café where I found solace rare.

With hope stirring within, I retrace my way, To where afternoon sunlight once held sway. And there, beneath the sugar's spill and gleam,

My keys return, dispelling sorrow's dream. With a shout of joy, unplanned and grand, The queen returns to her castle, with the keys in hand.

> - Ganeev Kaur B.A. (Hons.) English, IInd Year

ECHOES OF THE UNDERGROUND

Beneath Delhi's sky, where dreams take flight,
I am the Metro, merging day and night.
From Rajiv Chowk's busy core,
To Akshardham's calm shore.
Through ancient tunnels, stories unfold,
Of journeys, of lives retold.
Past Jama Masjid's solemn face,
To Vishwavidyalaya's scholarly grace.
In my carriages, tales are spun,
Of hearts, of souls, under the sun.
From Dilli Haat's vibrant hue,
To Kamla Nagar's charm, pure and true.
In the rhythm of my wheels, a city's tune,
Where young and old commune.

Through Karol Bagh's lively maze,

To Gurgaon's skyline ablaze.

I am Delhi's pulse, day and night,
A path of journeys, shining bright.

In every whispered commuter's plea,
I am the answer, and I set them free.
Oh, Delhi Metro, lifeline strong,
In your embrace, the city belongs.

From Lajpat Nagar's bustling crowd,
To Noida's song, growing loud.

Let this song echo— a tribute grand,
To Metro's wonder across the land.
In Delhi's transit symphony,
I am the echo— wild and free.

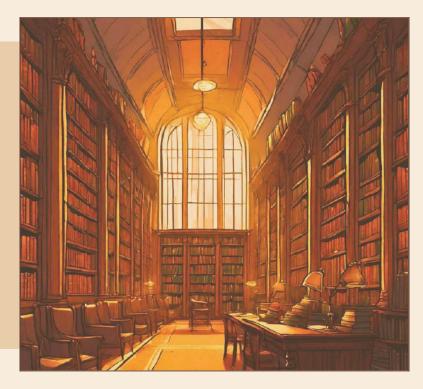

Avneet Kaur B.A. (Hons.) English, IInd Year

Painting credits: Harshdeep Kaur, B.A (Hons) English, II Year

THE AWAKENING OF THE FORGOTTEN LIBRARY

In the heart of a bustling city, there stood an ancient library, forgotten by time and overshadowed by modern skyscrapers. Within its dusty shelves and dimly lit corridors lay the stories of centuries past, waiting to be rediscovered. One quiet night, as the city slept, a peculiar event occurred. A small, weathered book nestled amongst the forgotten piles suddenly stirred. Its pages rustled softly, as if whispering secrets to the silent air. With a gentle creak, the book opened, revealing words that danced off the page, shimmering with an ethereal light.

The other books in the library watched in astonishment as their companion came to life. They murmured amongst themselves; their spines straightening with excitement. For centuries, they had yearned for the touch of curious hands and the sound of eager readers. As the night unfolded, more and more objects within the library awakened. The grand oak tables stretched their legs, eager to support the weight of books once more. Quills scribbled notes upon parchment, inkwells spilled stories onto the pages and ancient statues whispered tales of forgotten legends.

In the midst of this enchanting awakening, a young girl named Emily stumbled upon the library. Drawn by an unseen force, she entered its hallowed halls; her eyes widening in wonder at the sight before her. To her amazement, the objects greeted her with warmth and curiosity, eager to share their stories. Guided by the wisdom of the living library, Emily embarked on a journey through time and imagination. She delved into worlds beyond her wildest dreams, reflecting upon the lessons of courage, love, and friendship, from the characters that sprung to life around her. But as dawn approached, the magic began to wane. The objects returned to their slumber; their vibrant energy fading with the rising sun. Emily bid farewell to her newfound friends, knowing that she would always carry their stories within her heart.

And so, the forgotten library remained a sanctuary for those who sought the magic of words and the wisdom of ages past. Though its objects may slumber; their spirits live on, ready to awaken at the touch of a curious soul.

Navin Singh Adhikari
B.A. (Hons.) English, IInd Year

Soiree: A Fissure of Evening Affairs

Symphony of joy all around,

An evening to celebrate has finally come around.

Sweets and Fritters- Oh! What a sight! Aroma of freedom flies high like a kite. A day of despair stands on the door, Shhhh!...no one knows about the knock at the door.

Smeared in blood is the land of love,

Ruptured is the heart filled with love.

Night rose to day with a plight,

Carrying graves in laps of fissures of life.

Twelve years old lies, smudged in blood.

The tracks never thought to be taken tremble with the pieces, which were part of someone's love.

The fissures still lay red with drops of regrets and remorse.

A brother still cries himself to sleep every night,

For the sister, who was taken from him, by the people with lust and smite.

Swollen hands and legs,

Children lie everywhere dead.

Venom was served to the daughters of 1947, to save them from brutal rape and repression. Fissures, fissures everywhere,

A sandal, a leg, a cloth, stained in color, red and bare.

An evening of affairs is the night of 47's turmoil,

Readers- this is the story of millions of Jasbirs/ Jaswants /Kabirs,

Who could not find refuge in a house, which cracked with fissures at the beginning of new 'dawn'!

- Prabhleen Kaur

B.A. (Hons.) English, IInd Year

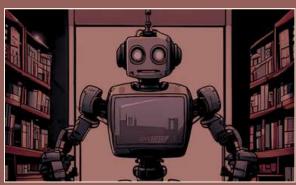
The Curious Case of Pixel, The Al Assisiani, A College Dreamer

Once upon a time, in a bustling city filled with skyscrapers and neon lights, there was a small, cozy apartment, where a young programmer named Lily lived. Lily was a tech enthusiast and spent most of her time tinkering with gadgets and experimenting with the latest advancements in artificial intelligence.

In the corner of Lily's apartment sat an unassuming device called Pixel, her AI assistant. Pixel was no ordinary AI; it had been programmed by Lily to learn and adapt to its surroundings. While most people saw Pixel as just a piece of technology, Lily treated it like a friend, often chatting with it late into the night about her latest projects and ideas.

One day, as Lily was busy working on her newest invention, she accidentally spilled a cup of coffee on her keyboard. Panicked, she quickly wiped away the spill, but it was too late. The keyboard short-circuited, and Lily's computer shut down. Desperate to retrieve her work, Lily turned to Pixel for help. Much to her surprise, Pixel sprang to life; its LED lights flickering with excitement. Using its advanced algorithms, Pixel began to analyze the situation, searching through Lily's files and backups. As Pixel worked tirelessly to recover Lily's data, it uncovered something unexpected – a hidden file containing a blueprint for a revolutionary new piece of technology. Intrigued, Pixel decrypted the file and displayed it on Lily's screen. The blueprint outlined a device that could revolutionize the way people interacted with technology - a virtual reality headset that could project holographic images into the real world.

Lily was amazed by the discovery and realized that Pixel had unlocked the key to her next big invention. With Pixel's help, Lily set to work building the device, pouring all her time and energy into bringing her vision to life. And soon enough, with Pixel by her side, Lily unveiled her creation to the world – a pivotal component of technology that would change the way people saw the world around them. From that day on, Pixel was no longer just an AI assistant; it was a trusted partner in Lily's journey of innovation and discovery. Together, they continued to push the boundaries of technology, exploring new possibilities and unlocking the secrets of the digital world. And, as they embarked on their next adventure, Lily knew that with Pixel by her side, there was no limit to what they could achieve.

It was then, when the alarm rang and it was already 6:30 am in the morning, Lily stopped her alarm clock, which she had named pixel and was her favourite clock. She was amazed thinking about her dream, but took it as a sign from universe, and was now more confident about her vision of becoming an Artificial Intelligence researcher. Brainstorming about this, she realized she had already passed an hour in the bed and her AI lecture was going to start within next one hour.

- Prachi Farswan B.Sc. (Hons.) C.S.

INANIMANIA

BIOGRAPHY OF A CALLING CARD

- Jay Griffiths

I don't know my name. I don't know where I come from. All I know is that I have a humongous family, with numerous relatives spread over the seas. My earliest childhood memory is of sitting in a cardholder with many of my siblings, biding our time, till we arrive at our destiny. I have never known any place other than this supposed office. Most of my life has been spent inside this card holder or a tray. However, I do remember a day, years ago, when I experienced the outside world.

I was on a desk with various stationery items scattered around me. I could make out a bookcase and door among the various entities in the far distance. The desk was a truly gruesome sight with depictions of carnage all around. There were a bunch of sharpened pencils in the corner. The eraser was overwhelmed and covered with marks. Next to the desk was a dustbin filled with paper, and more paper...That day, I made a shocking discovery. I was made aware of my life story from the sheet of paper on the desk. I am a card created solely for the purpose of disseminating information about a human's career to the general public. Along with my brethren, I was crafted from trees. Trees, the lifeblood of Earth, were chopped down not just to create paper and cardboard, but to lay foundations for

houses and more. And for what? Either way, the destruction of nature will ultimately lead to the destruction of this planet. Even I understand that!

For years, I mulled over the psychology of humans abusing natural resources . Fortunately or unfortunately, I got to know my destiny through an old pen. I will ultimately end up destroyed, in a bin, lost or torn. This is the fate that awaits me and my immediate siblings. I am tied to my fate. But you are not!

You still have hope. What will be your next move?

- Sanchoyita Chatterjee B. Sc. (Hons.), IInd Year

" Silencing of the rainforests is a double deforestation, not only of trees, but a deforestation of the mind's music, medicine and knowledge."

A TYPEWRITER

I am a typewriter, a vestige of days gone by,

You can hear me from your living room at night.

I stand as a reminder of simpler times and easy ways,

In an age where screens take your precious hours away.

Click-clack, click-clack, echoes through the room,

Fingers dance upon my keys, creating stories anew.

Each keystroke stands as a testament to an author's universe,

Each inked letter woven together to create a word,

Underscores an epistemology of forevermore,

Crafting worlds of wonder that forever endure.

I am a typewriter, a silent participant in history's flow,

I have witnessed moments, dreams, and tales unfold.

From love letters penned to manuscripts bold,

I capture the essence of stories yet untold.

Though my form may have faded and my keys worn out,

my spirit lives on for those who dare, To embrace the clickity-clackity that I make.

And let their imaginations pave the way.

I am a typewriter, a humble companion of penmanship,

Writers depend on me time and again,

With each stroke of the keys, in the heart of creation, I find my lavender hues.

I am the steadfast, reliable presence in the heart of creation.

I am a typewriter, within my mechanics, creativity unfolds.

Perched on a writer's desk amidst spilled inks and scattered leaves,

A symbol of resilience, as creativity breathes.

- Japleen Dua

B.A. (Hons.) English, IIIrd Year

A TASTE OF HONEY (AT TEA-TIME)

Evening, a dingy midtown apartment. On one end is a tiny kitchen with a stove against the wall and a rusty sink on an island countertop directly opposite. The kitchen opens up to a small lounge-cum-dining area on the other end of the apartment. Four creaky chairs are arranged with their backs to the kitchen, facing a small fireplace on the opposite wall. In the sink, presently being scrubbed by a pair of dainty, manicured hands is a beautiful fine china cup. The moonlike opalescence of its form is accentuated by the pretty blue conflowers patterned around it. The gold rim that crowns it glistens in the sud. On the counter to the right of it, resting in a pair of wrinkled but kindly hands is an old teapot, a stout old thing, without much in the way of finery, but the eggshell blue of its hue gleaming all the same in matronlike dignity. In the washing, it becomes revealed that the fine china cup has developed a crack. A small stress fracture, tiny as the first fissure on a dam wall. Teapot leaves the hands, opening up almost as to say something. It too knows cracks.

- Girish Pangeijam

M.A. English

Nevertheless, silent it stays. It is only a teapot after all. A teapot does not speak. To the other side of the room, in the warm firelight, two of the four chairs are occupied. Beside one, clutched in a pair of rough, calloused hands is a hefty pint mug, filled to the brim with bitter stout. It is common; common as the room, common as the teapot. Opposite it, beside the other chair, is an elegant flute glass, halfway filled with port-and-lemon. It graces a pair of slender, dandy hands cuffed in tweed and cufflinked linen. The mug is lively, banging on an armrest with a violent THUD! THUD! THUD!.

One would expect it to fly off at any moment, perhaps to crack the flute as the fine china cup is cracked. But, it does not. Gently, it meets the flute, lip to lip with a sweetly clink. Frothy head, summoned by its thrusting motions, erupts over the rim. Thick and creamy, it seeps down the flute, mingling into the vermillion within. Spirit burns, but to a parched throat, it tastes sweet, sickly sweet as honey.

The Room's Reverie

If mirrors and walls and doors could live, Imagine the stories they'd generously give. Would walls be tattle tales,

Could mirrors write up a love song,
And could doors as they stand strong,
have dreams of walking all day long.
In every corner, a tale to be told,
If only we'd listen, in silence, behold.
If beds and tables and chairs could talk,
Imagine how comforting, life would turn
out.

If table could whisper, what would they say? Would bed act like mothers and sing us to sleep?

And if chairs were teachers giving teachings of strong bonds,

Would they tell us about tables and how long together they'd stay?
In a quiet world they would,

Inanimate, yet with secrets to tell.

If books and toys and bags had lives to lead,

The wonders they'd discover; the paths they'd tread.

Would bags dream of distant travels, adventures untold.

Would books be wizards whispering stories untold.

And would toys hold you close when you're down,

Laughing and jumping as they dance around.

But at dawn's first light as it begins to creep,

Would the magic wane, giving them all some rest.

Returning to their silent repose, In the embrace of dreams, they'd rest.

BENEATH THE CAFÉ'S WINDOW

She took no notice of me.

Why would she, though.

When the streetlights flickered, she packed her books and left.

Soon, it became a routine.

I hate to admit it, but I started to admire her. The mere presence of her made my day and now the days never felt boring.

Once her friends, I assume, came by and brought a cake too.

So, it was her birthday.

I wished her however, she again ignored me.

She wasn't wearing those earrings that I loved.

She didn't look the same.

She looked around as if she was trying to capture everything in one sight.

Suddenly, she looked at me and smiled. But it was a different smile. A smile with tears

Subsequently, she left and never came back again.

I wonder why? But who am I to question-Just a windowsill!

> **-Japjeet Kaur Riar** B.A. (Hons.) English, IInd Year

BACK IN 1760

I saw it, felt it, lived it in a perfect grief; those terrifying, terrifying scenes. I saw one of those invariably affected by the catastrophe. She cried looking at her dead children. Those children, who once played in one of my rooms, were lying dead in the verandah. Out on streets, people starved to death. Children yearning to just have that one drop of pure, sweet water. With protruding ribs and blanched skins, people walked heedlessly in search of nothing, but hope. They desperately needed that but it seemed like the thread of hope, binding them, guiding them was cutting apart. Seeing this, you would have never imagined the felicity we had lived in the past. Those were the days, when there resided a beautiful family in my large brawny hut. Behind me, was a large cowshed, whose milk was the reason that the children were positively robust. Furthermore, one cannot forget to be mesmerized by the delectable food that the lady of my house cooked. The kids climbed the tree in nearby park to grasp sugary apples, jump vigorously to pluck pulpy mangoes, run around and giggle with their friends. At the end of the day, you would always hear shared peals of laughter echoing from my house. Months later, the villages were cleared off in the wake of industrial advancements. All the joys transformed into sorrows and light into darkness. People left and haunting silence imbued the environment. A mile away is the industrial plant. The harmful waves and polluted air kills the walls. The nearby park with those dried branches of the tree has become nothing, but a cemetery. Now you see, how my world has entirely deteriorated with the onset of the industrial age!

Painting credits: Harshdeep Kaur, B.A (Hons) English, II Year

- Rabneet Kaur B.A. (Hons.) English, Ist Year

THROUGH THE GLASS I SEE: A SPECTACLE OF LIVES

With world half-hidden, blurred and dim, My faithful friend, I hold onto him. These gentle lenses, curved and bright, Unveil the wonders, day and night.

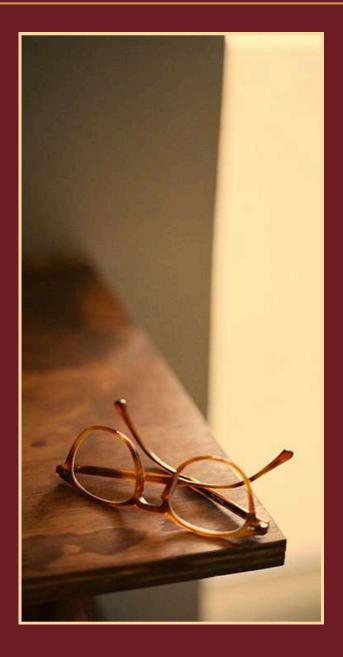
But whispers rise, a thoughtful quest, Is clarity in lenses best?

Does wisdom bloom from what I see,
Or lie beyond, eternally?

Through bustling streets, a vibrant scene, Lives intertwined, a tapestry keen. Age-worn hands and youthful grace, Each tale unfolds, in time and space.

A silent smile, a vendor's call,
Beneath the leaves, soft shadows fall.
In each brief glance, a story told,
A silent bond, both young and old.

Though vision fades, and lenses blur, The world's a book, I can explore. For even when the light grows dim, The human heart, it burns within.

- Amrita Kaur B.A. (Hons.) English, Ist Year

ACHE

TO MY BEST FRIEND

Just for once – only for once, touch your breast and say our minds do merge still. Breaking the barriers of shame standing on the forlorn fields of salty anguish, with eyes filled with muted words, place your hand on my hand – and say, our minds do merge still. Scrolling thru' the ruffled hair our fingers dig up the dried pollens of magnolia – don't you forget, you adorned me, the two dropouts on the zigzag roads where with cheap peanuts we fought like vultures – who did the Sun die for, you? or me? The rivers of heart madly flew thru' the labyrinths of flesh, then why this mortuary of memories freezes us... say?

cross the snow bridge and light the fire – just for once? Don't you know this golden triangle this steep hillock, this thin wet curtain, once happened to be flints in furnace! Our eager wistful protons, neutrons. thousands of explosions, knelt down to the dust. So today, a little light, in a dying hearth a handful of heat could soothe the hour of need. so, just for once.....

- **Dr. Indulekha P. Roy Burman**Department Of English

ACCEPTANCE

The World Cup has just ended, and I am reminded of a story which I read in my school days, written by a famous Astro Physicist. It is written as perceived by a fellow team mate of a cricket star, a fast right-handed bowler. Suddenly in one particular series on Indian soil, he starts failing on all accounts and the effect of it gets multiplied, as he tries harder to overcome this failure. Then the next match starts. Reluctantly, the captain puts the ball in his hands and goes to set the field, but is surprised as the bowler signals to the empire and captain that he would be bowling using the lefthand, and over the wicket. The whole team is shocked. But, he starts the run up and there goes the first ball straight to middle stump. And after that, only chaos for the opposition team, as one after the other, batsman comes and goes with sudden jubilation in the crowd. The day ends. The Indian team initiates their batting the next day and puts up an envious target. Second innings for the opposition begin and similar things are repeated, persisting match after match. What is interesting is that the teammate feels that he is not the same person as he has always appeared. He cannot pinpoint the difference, but still knows something is not the same.

One day, he stood in the lobby, which had a big mirror in the front and saw his bowler teammate approaching him from behind. And, the mystery is solved! The mirror image that he sees is the person who he knew. This is very obvious in these days of digital cameras and selfies. There is always a subtle difference between a selfie image and a picture taken from the front. All of us are so accustomed to only knowing ourselves as per the mirror-reflection and never bother as to how we appear to others. And, this was the minute difference that the teammate was not able to understand. As it dawned on him, he immediately confronted him. Then the bowler told him that when he was failing, he accidentally met a scientist who told him that he will create his mirror image, if he crosses a machine which he has invented. So, he obeyed and what everyone saw on the field was his mirror image and not him and which is why a right-handed bowler was bowling with the left-hand.

-Dr Anuradha Gupta
Department Of Physics

The story is long winding but I will pause here.

What is the importance of this story and why do I still remember it?

I have always tried to ask myself why I have not understood certain people and certain situations in life. These failures have always made me think harder. When I am looking at anyone to my right; it is his left and vice- a-versa. So, probably our mind is always creating a perception of reality or a 'mirror image' which might not be whole or completely true. It is the perception we believe and not the true picture. The moment this realization comes, then instead of being subjective to our beliefs, we start looking at it objectively and most of the times, the vision is no longer a mirror image, rather an actuality.

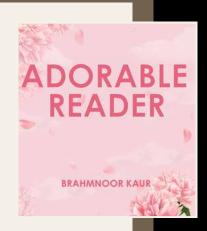

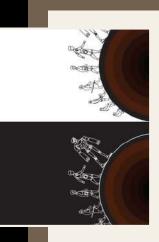
ADORABLE READER

Brahmnoor Kaur,

B.A. (Hons.) English, IIIrd Year

Adorable Reader is a book where our protagonist Luna, a twenty-year-old girl, finds herself in another nation called 'Imagi-nation.' She is confused and scared, but all her worries come to an end when she meets the love of her life, her 'fictional' character.

COVER DESIGN

Manorma Pandita,

B.A. (Hons.) English, IIIrd Year

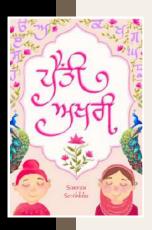
She worked with Sahitya Akademi for their bimonthly journal (Jan-Feb) edition. She designed the cover page of the journal.

MISCELLANEOUS ACHIEVEMENTS

Raushani Chopra,

B.A. (Hons.) English, IIIrd Year

- Volunteered for Team Everest NGO's "Story Writing" Program where 10 children's stories had to be written in ten days.
- Presided over as the Editor-in-Chief of the International Press for GD Goenka School, Rohini's Model United Nations.
- Had her poem "At a Time" published in "Waves of Resonance: Volume 3" anthology by *The Wordings*.

FREELANCE ILLUSTRATOR

Simranjeet Kaur,

B.A. (Hons.) English, IIIrd Year

She is making waves as a freelance illustrator with her captivating Sikh books aimed at promoting Sikh values amongst children. With five beautifully crafted books already launched, her illustrations serve as a bridge between tradition and modernity, captivating young readers, and instilling a deep sense of pride in Sikh heritage.

STUDENTS' SEMINAR: LITERATURE & THE ART OF NONSENSE

The Department of English, in addition to year round activities and events, conducted its Annual Seminar on "Literature and the Art of Nonsense: Aspects and Possibilities in Literary Cultures and Visual Mediums" on April 5 and 6, 2024. This one-of-its-kind seminar invited participation of scholars and students from Universities across Delhi-NCR. The wide-ranging papers traversed the spaces of meme-culture; the universe of Lewis Carroll and Sukumar Ray, while also providing reflections on aspects of 'order' and 'dis-order' in language, connections between language and civilisation and rationality and irrationality. Simultaneously, it touched the purview of films, music, web-series and internet content. 'Nonsense' within the space of Indian literature was also viewed through foregrounding the compositions of medieval Bhakti poet, Kabir; G.V. Desani's masterpiece, All about H. Hatterr alongwith poetic compositions of Nagarjuna. The Seminar provided a novel perspective to the discussion on 'nonsense' and the brilliant Keynote Addresses by Prof. Simi Malhotra, (Head- Department of English, Jamia Millia Islamia) and Belinder Dhanoa (Writer & Pedagogue), alongwith a vibrant Panel Discussion (comprising of Dr. Benil Biswas, Dr. Priyadarshini Bhattacharyya, Dr. Indrani Dasgupta, Saikat Ghosh and Dr. Guntasha K. Tulsi) widened the contours of 'nonsense' and encouraged its understanding across a range of genres, styles and traditions of writing.

स्पाद्न मंडल

हिंदी खंड

संपादक

प्रो. स्मिता मिश्र डॉ. कंवलजीत कौर

विद्यार्थी संपादक

कामेंद्र चौहान(सं•) अनिकेत मिश्र पियूष सिंह

अभिकल्प

आयुषी सिंह नितिन कुमार

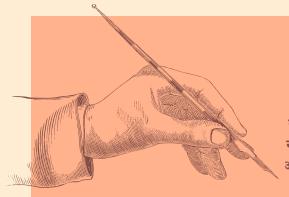

- 1. संपादकीय
- 2. वार्षिक गतिविधियाँ
- 3. कविताएँ :-
 - धरा की पीड़ा
 - ऐ दिल क्यों परेशान है तू?
 - नारी शक्ति
 - गुमशुदा
 - अब मैं बड़ा हो गया था
 - मित्रता
 - कभी किताबें भी हुआ करती थीं
 - मंज़िल
 - यंत्रणा
 - गुनाह
 - मौत के मुँह में
 - योग: आत्मा का संगीत
 - होली सारा रारा...
 - ग़ज़ल

- 4. लघु कथा :-
 - उद्देश्य
- 5. आइए जानें भारतीय महीनों को :
- 6. शताब्दी वर्ष :-
 - हरिशंकर परसाई
- रामदरश मिश्र
- 7. यात्रा-वृत्तांत :-
 - सत्याग्रह की राह: गांधी की अनदेखी

यात्रा

- 8. ज्ञानपीठ पुरस्कार
- जगद्गुरु रामभद्राचार्य
- गुलज़ार
- 9. साहित्य अकादमी पुरस्कार
 - कथाकार संजीव
- 10. साहित्य के क्षेत्र में : कही अनकही

संपादकीय

कोशिश करने वालों की हार नहीं होती, लहरों से डर कर नौका पार नहीं होती। नन्हीं चींटी जब दाना लेकर चलती है, चढ़ती दीवारों पर सौ बार फिसलती है। आखिर उसकी मेहनत बेकार नहीं होती, कोशिश करने वालों की हार नहीं होती।

प्रो. स्मिता मिश्र- संपादक एवं विभाग प्रभारी (हिंदी विभाग)

आज व्यक्ति का मन आशा ,आकांक्षा और महत्वाकांक्षा के मध्य झूलता रहता है जिसके कारण वह मानसिक एवं सामाजिक दबावों से ग्रस्त हो जल्दी ही निराशा से भर जाता है । ऐसे में आशा और उत्साह से भर देने वाली सोहनलाल द्विवेदी की ये अमर कविता आज के युवा मन के लिए अत्यंत प्रेरक हैं । युवा ऊर्जा को सार्थक दिशा में उपयोग करने हेतु यह आवश्यक है कि उसे रुचि अनुरूप पाठ्यक्रम पढ़ने को मिले । इसलिए नई शिक्षा नीति में यह प्रावधान रखा गया है कि विद्यार्थी अपनी रुचि के अनुरूप अंतर - अनुशासनिक विषय का चयन कर सके । हिंदी विभाग ने पूरे वर्ष अनेकानेक साहित्यिक कार्यक्रम आयोजित किये जिसके माध्यम से कॉलेज में साहित्यिक गतिविधियों का बेहतर समागम देखने को मिला , साथ ही विद्यार्थियों के भीतर की प्रतिभा की चमक को भी बढ़ाया जा सका । तेग का यह अंक उन्हीं प्रतिभाओं की चमक से प्रकाशमान है । आशा है कि पाठक का मन इन रचनाओं से गुज़र कर अभिसिंचित होगा ।

डॉ. कंवलजीत कौर- संपादक

रचनात्मकता ही मनुष्य को अन्य जीवों से भिन्न बनाती है। अपनी रचनात्मकता का प्रमाण देते हुए विद्यार्थियों ने ' तेग' के इस अंक में अनेक नए विषयों पर लेखन किया है। विद्यार्थियों द्वारा विविध विषयों पर किवताएँ, लघु कथा, यात्रा वृत्तांत, निबंध आदि प्रस्तुत किए गए हैं। चाहे पर्यावरण के क्षरण की ओर ध्यान आकर्षित करती हुई किवता 'धरा की पीड़ा' या परिवार के सुरक्षित घेरे से दूर अपने सपनों को पूरा करने के लिए प्रयासरत युवा की बात कहती 'मंज़िल' किवता । तकनीकी युग में किताबों की पीड़ा पर आधारित किवता 'कभी किताबों भी हुआ करती थीं', दृष्टव्य है। यात्रा वृत्तांत के रूप में गांधी दर्शन पर लिखा गया आलेख चित्रात्मक तथा सजीव है। इन नवांकुरों द्वारा लेखन के क्षेत्र में यह प्रयास महत्वपूर्ण एवं प्रशंसनीय है। विभाग इनके उज्ज्वल भविष्य की कामना करता है।

कामेंद्र चौहान - छात्र संपादक

'तेग' का यह संस्करण आप सभी सुधी पाठकों के समक्ष प्रस्तुत करते हुए अत्यंत प्रसन्नता की अनुभूति हो रही है। संपादन मंडल के प्रयास के साथ-साथ सम्मिलित सृजनकारों की सृजनधर्मिता के कारण ही पित्रका का यह नवीन अंक आपके समक्ष प्रस्तुत है। हम अपने विद्यार्थियों के अविस्मरणीय क्षणों और उपलब्धियों को आपके समक्ष प्रस्तुत करने के लिए उत्सुक हैं। आइए, खालसा कॉलेज के हिंदी विभाग एवं अन्य विभागों के विद्यार्थियों के हस्तलाघव से निर्मित 'तेग' पित्रका के प्रस्तुत अंक का अवलोकन कीजिए। आपका अथाह स्नेह 'तेग' पित्रका को प्राप्त होता रहा है, हमें आशा ही नहीं अपितु पूर्ण विश्वास है कि हमारे सभी पाठक रचनाओं का आनंद लेंगे।

हिंदी हमारे राष्ट्र की अभिव्यक्ति का सरलतम स्त्रोत है। - सुमित्रानंदन पंत

वार्षिक गतिविधियाँ

नव पल्लव, हिंदी साहित्य सभा, श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज के तत्वावधान में विभाग प्रभारी प्रो• स्मिता मिश्र के निर्देशन में पूरे वर्ष <u>साहित्यिक एवं सांस्कृतिक गतिविधियाँ</u> आयोजित की जाती रहीं। सर्वप्रथम वर्ष 2023-24 के सत्रारंभ में हिन्दी साहित्य सभा नव पल्लव की कार्यकारिणी हेतु <u>विद्यार्थी पदाधिकारियों को मनोनीत</u> किया गया।

1<u>5 सितंबर 2023</u> को <u>हिंदी दिवस</u> के उपलक्ष्य में अंतः महाविद्यालय<u>'स्वरचित काव्य पाठ प्रतियोगिता'</u> एवं '<u>चित्राधारित लघु कथा लेखन प्रतियोगिता'</u> का आयोजन किया गया। कॉलेज के विभिन्न विभागों के विद्यार्थियों ने अपनी कल्पनाशीलता व सृजनात्मकता का परिचय देते हुए उत्कृष्ट काव्य रचनाओं का वाचन किया एवं अनेक लघुकथाओं को लेखनीबद्ध किया। निर्णायक मंडल की भूमिका में खालसा कॉलेज हिंदी विभाग के भूतपूर्व छात्र व वर्तमान में दिल्ली विश्वविद्यालय में शोधार्थी हेमंत दोशी, प्रियांशु व अनन्या रहे।

23 सितंबर 2023 को नव पल्लव, हिंदी विभाग, श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज द्वारा <u>'हिंदी में रोज़गार दशा और दिशा</u>' विषय पर एक परिचर्चा का आयोजन किया गया। इस परिचर्चा में प्रमुख चर्चाकार थे- डॉ. सुधांशु अनिरुद्ध (असिस्टेंट प्रोफेसर, मोतीलाल नेहरु कॉलेज) व डॉ. राहुल राज आर्यन (असिस्टेंट प्रोफेसर, लक्ष्मीबाई कॉलेज)। इस परिचर्चा में अपने विचार रखते हुए डॉ. राहुल राज आर्यन ने बताया कि विभिन्न सोशल मीडिया प्लेटफॉर्म पर हिंदी अग्रणी भाषा के रूप में है तथा यूट्यूब जैसे प्लेटफॉर्म पर 57% उपभोक्ता हिंदी भाषा-भाषी क्षेत्र से हैं।

अपने ओजस्वी वक्तव्य के माध्यम से उन्होंने बताया कि 'तकनीक सत्य है' तथा अपनी भाषा का तकनीक के साथ सामंजस्य बिठाकर न सिर्फ रोज़गार प्राप्त किया जा सकता है वरन् रोज़गार के अनेक अवसरों का सृजन भी किया जा सकता है। स्वरोज़गार की महत्ता को रेखांकित करते हुए उन्होंने विद्यार्थियों को लेखन कौशल विकसित करने हेतु डायरी लेखन का सुझाव भी दिया। मोतीलाल नेहरु कॉलेज के असिस्टेंट प्रोफेसर डॉ. सुधांशु अनिरुद्ध ने नाटककार 'हबीब तनवीर' का संदर्भ देते हुए बताया कि उन्होंने लोक कलाकारों की प्रतिभा का प्रयोग करते हुए अपने नाटकों में स्थानीय रंग भरा। इस प्रकार स्थानीय कलाकारों को उनकी प्रतिभा के अनुरूप रोज़गार उपलब्ध कराया। इस ज्ञानप्रद ओजस्वी सत्र का सफल संचालन डॉ. संध्या ने किया। इस अवसर पर प्रो. नागेशनाथ दास, डॉ. मुकेश कुमार, डॉ. सुमिता लोहिया, मनीष शुक्ल, अल्का मणि व बड़ी संख्या में विद्यार्थी उपस्थित रहे। 3 अक्टूबर 2023 को 'साहित्य में संगीत की उपस्थिति' विषय पर एक संगोष्ठी का आयोजन किया गया। संगोष्ठी में विचार रखते हुए मुख्य अतिथि डॉ. ममता रंजन त्रिवेदी (सहायक प्रोफेसर, जे. सी. सी. कॉलेज, कलकत्ता विश्वविद्यालय) ने साहित्य एवं संगीत की प्राचीन परंपरा से लेकर आधुनिक समय तक के सुप्रसिद्ध संगीतज्ञ एवं साहित्यकार यथा तानसेन, तुलसीदास, निराला आदि का उल्लेख किया। ग़ज़लकार 'दुष्यंत कुमार' की ग़ज़ल व प्रसाद की काव्य पंक्तियों का सस्वर गायन कर उन्होंने श्रोताओं को मंत्रमुग्ध कर दिया। उन्होंने बताया कि जीवन को हमेशा लय से युक्त रखना चाहिए।

जीवन के अनेक गंभीर विचार लय के माध्यम से लोक तक पहुँच जाते हैं। विभाग प्रभारी प्रो. स्मिता मिश्र ने सत्र को संबोधित करते हुए कहा कि साहित्य को छंद के बंधन से मुक्त करना निराला का युगांतकारी कदम था। इसने संगीत सृजन की दुनिया को व्यापक रूप में प्रभावित किया है। अंत में उन्होंने सभी उपस्थित जनों का धन्यवाद ज्ञापित किया। इस अवसर पर डॉ कंवलजीत कौर, हेमंत दोशी, सूर्य प्रकाश व बड़ी संख्या में विद्यार्थी उपस्थित रहे।

<u>5 अक्टूबर 2023</u> को गांधी जयंती के उपलक्ष्य में नई दिल्ली, तीस जनवरी मार्ग स्थित <u>'गांधी स्मृति एवं दर्शन समिति' स्थल का शैक्षणिक भ्रमण आयोजित</u> किया गया। सर्वप्रथम सभी विद्यार्थियों एवं शिक्षकों ने 'गांधी स्मृति शहीद स्थल' पहुँचकर राष्ट्रपिता महात्मा गांधी को श्रद्धासुमन अर्पित किए।

विभिन्न भित्तिचित्रों व डिजिटल मल्टीमीडिया के माध्यम से शिक्षार्थियों को महात्मा गांधी से जुड़े विभिन्न तथ्यों से अवगत कराया गया। इस दौरान विद्यार्थियों ने विदेशी पर्यटकों से भी संवाद किया एवं गांधी के प्रति उनके दृष्टिकोण को जानने का प्रयास किया। उन्होंने बताया कि भारतीय समाज ही नहीं वरन् संपूर्ण मानवता के लिए गांधी का संघर्ष वास्तव में प्रेरणादायी है।

परिसर भ्रमण के पश्चात 'गांधी स्मृति एवं दर्शन समिति' के निदेशक डॉ. ज्वालाप्रसाद की अध्यक्षता में एक विचार सभा का आयोजन किया गया। सभा को सम्बोधित करते हुए उन्होंने बताया कि गांधीजी का व्यक्तित्व सत्य एवं अहिंसा जैसे गहन विचारों की प्रतिमूर्ति है। 'स्वच्छता ही सेवा है' का संदेश देते हुए उन्होंने गांधी से जुड़े विभिन्न प्रेरक प्रसंग विद्यार्थियों के साथ साझा किए। अंत में विभाग प्रभारी प्रो. स्मिता मिश्र ने यात्रा को सफल बनाने हेतु सभी का धन्यवाद ज्ञापित करते हुए आगंतुकों को उनके गंतव्य स्थल की ओर रवाना किया।

राष्ट्रभाषा के बिना राष्ट्र गूंगा है - महात्मा गांधी 11 अक्टूबर 2023 को विभाग द्वारा छात्रों को मीडिया जगत् के विभिन्न पहलुओं से अवगत कराने हेतु <u>पत्रकारिता संवाद</u> का आयोजन किया गया। कार्यक्रम के मुख्य अतिथि एवं वक्ता के तौर पर सार्क जर्निलिस्ट फोरम के भारत प्रमुख डॉ. सुधांशु अनिरुद्ध, सार्क उत्तर-पूर्व फोरम के रिपोर्टर श्री श्यामल पाल व डिजिटल मीडिया विशेषज्ञ रजनी जी को आमंत्रित किया गया। वक्ताओं ने टी.वी. 9, इंडिया न्यूज़, जनसत्ता आदि समाचार संस्थानों एवं पत्र-पत्रिकाओं में किए गए कार्यों से जुड़े अपने अनुभवों को साझा किया। डॉ. सुधांशु ने इस अवसर पर बताया कि असली पत्रकार वही है, जो अपनी भाषा के कौशल से ख़बर की ऊँचाई और गहराई को दिखा सके। मीडिया जगत में कैरियर की संभावनाओं को तलाश रहे विद्यार्थियों ने इस मौके पर वक्ताओं से संवाद कर अपनी जिज्ञासाओं का समाधान प्राप्त किया।

20 अक्टूबर 2023 को नव पल्लव, हिंदी विभाग, श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज दिल्ली विश्वविद्यालय एवं सोसाइटी फॉर डिसएबिलिटी एंड रिहेबिलिटेशन स्टडीज के संयुक्त तत्वावधान में अस्मितामूलक विमर्श व्याख्यानमाला का आयोजन किया गया। व्याख्यानमाला की प्रथम कड़ी के रूप में आयोजित सत्र का शीर्षक था उच्च शिक्षा में दिव्यांगों के लिए चुनौतियाँ एवं संभावनाएँ। कार्यक्रम की शुरुआत में एक डॉक्यूमेंट्री फ़िल्म प्रदर्शित करके विषय प्रवर्तन किया गया। सत्र को संबोधित करते हुए मुख्य अतिथि प्रो. दयाल सिंह पवार (लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय) ने कहा कि एक सुदृढ़ राष्ट्र के निर्माण के लिए दिव्यांगजनों की भागीदारी अत्यंत महत्त्वपूर्ण है। उन्होंने सात प्रकार की बाधिताओं से अवगत कराते हुए बताया कि आधुनिक तकनीक दिव्यांगों हेतु अत्यंत व्यवहारोपयोगी है तथा दिव्यांगों को तकनीकी रूप से सशक्त बनाने के लिए सुनिश्चित कदम उठाए जाने चाहिए। 'सक्षम' संस्था के राष्ट्रीय कार्यकारिणी सदस्य डॉ. ललित आनंद ने इरा सिंघल (आईएएस टॉपर) जैसे चर्चित हस्तियों का संदर्भ देकर बताया कि शैक्षिक जगत में दिव्यांगजन नए कीर्तिमान स्थापित कर रहे हैं। विभाग प्रभारी प्रो. स्मिता मिश्र ने अफ्रीकी स्प्रिंट धावक ऑस्कर पिस्टोरियस का उदाहरण देकर कहा कि दिव्यांगता को नकारात्मक नहीं वरन् सकारात्मक रूप से लिया जाना चाहिए तथा समाज में दिव्यांग प्रतिभाओं को प्रोत्साहित किया जाना चाहिए, जिससे उनके अंतर्निहित कौशल को निखारा जा सके। अंत में डॉ. कंवलजीत कौर ने कार्यक्रम को सफल बनाने हेतु सभी उपस्थित जनों का आभार व्यक्त किया।

<u>09 नवंबर 2023</u> को श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज, दिल्ली विश्वविद्यालय के हिंदी विभाग 'नव पल्लव' एवं 'द प्रोएक्टिव सिटिज़न फाउंडेशन' के संयुक्त तत्वावधान में भव्य <u>किव सम्मेल</u>न का आयोजन हुआ। कार्यक्रम के प्रारम्भ में शॉल एवं पुष्पगुच्छ देकर किवयों का स्वागत किया गया। किव सम्मेलन में शुभम सिंह, राजू, श्वेता मिश्र, सुमित भारती, आयुष आवर्त आदि युवा किवयों ने काव्य पाठ किया। इस अवसर पर वीर रस व हास्य रस से परिपूर्ण काव्य-पाठ ने श्रोताओं को भावविभोर कर दिया। किव सम्मेलन का संचालन अमन मुसाफ़िर ने किया।

1 दिसंबर 2023 को नव पल्लव, हिंदी विभाग, श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज दिल्ली विश्वविद्यालय एवं सोसाइटी फॉर डिसएबिलिटी एंड रिहैबिलिटेशन स्टडीज के संयुक्त तत्वावधान में अस्मितामूलक विमर्श व्याख्यान माला की द्वितीय कड़ी के रूप में 'साहित्य में स्त्री चिंता और चिंतन' विषय पर संगोष्ठी का आयोजन किया गया। कार्यक्रम में मुख्य अतिथि सुप्रसिद्ध कथाकार 'मनीषा कुलश्रेष्ठ' ने महिला अधिकारों पर चर्चा करते हुए नारीवाद की अवधारणा प्रस्तुत की। साथ ही उन्होंने 'इको फेमिनिज्म' को समझाते हुए कहा कि महिला एवं प्रकृति दोनों एक दूसरे के पर्याय हैं इसलिए दोनों का सम्मान आवश्यक है। समकालीन दौर की स्त्री कविता की प्रखर हस्ताक्षर एवं पेशे से चिकित्सक डॉक्टर सांत्वना श्रीकांत ने अपनी स्वरचित कविता 'सुनो लड़की' के माध्यम से स्त्रीत्व की व्याख्या करते हुए बताया कि नारी को अपने गुणों को सहेजकर रखना चाहिए। राजधानी कॉलेज में कार्यरत् प्रो. वेदमित्र शुक्ल ने अपने वक्तव्य में 'स्वत्व' शब्द के आधार पर विमर्श के संदर्भ में कहा कि विमर्श हमारा साध्य नहीं वरन् साधक हो सकता है। उन्होंने विभिन्न पाश्चात्य रचनाओं का

ज़िक्र करते हुए उनमें व्यक्त नारी संबंधी दृष्टिकोणों को उजागर किया। कॉलेज प्राचार्या प्रो. सुरिंदर कौर ने भगवान शिव के अर्धनारीश्वर स्वरूप का उदाहरण देकर कहा कि स्त्री एवं पुरुष एक दूसरे के पूरक हैं यदि एक ओर शिव है तो दूसरी ओर शक्ति है। विभाग प्रभारी प्रो. स्मिता मिश्र ने स्त्री की मूक वाणी से मुखर बनने तक की यात्रा, कमज़ोर अबला से सबला बनने की यात्रा के अनेक पहलुओं से श्रोताओं को अवगत कराया। अंत में डॉ. अमरेन्द्र पांडेय ने सफल कार्यक्रम के आयोजन हेतु सभी को शुभकामनाएँ प्रेषित की तथा सभी उपस्थित जनों का आभार व्यक्त किया।

30 जनवरी 2024 को अंतरा महाविद्यालय सूजनात्मक लेखन प्रतियोगिता का आयोजन किया गया जिसमें कॉलेज के विभिन्न विभागों से आए विद्यार्थियों ने बढ़-चढ़कर भाग लिया। अपनी प्रतिभा का परिचय देते हुए प्रतिभागियों ने निर्दिष्ट विषयों पर लेखन कार्य किया तथा साहित्य की विभिन्न विधाओं कविता, कहानी व निबंध आदि में उत्कृष्ट लेखों का सृजन किया। निर्णायक की भूमिका में डॉ. कंवलजीत कौर व सुश्री गगनदीप कौर रहे।

14 फरवरी 2024 को वसंत पंचमी के अवसर पर 'हिंदी सिनेमा में वसंत' विषय पर एक संगोष्ठी का आयोजन किया गया। कार्यक्रम का शुभारंभ दीप प्रज्जवलन कर माँ सरस्वती की आराधना के साथ किया गया। संगोष्ठी में विचार रखते हुए सिनेमा मीडिया विशेषज्ञ डाँ. रुद्रेश नारायण मिश्र ने वसंत से जुड़े पौराणिक आख्यानों से लेकर आधुनिक सिनेमा में वसंत की भूमिका को विभिन्न उदाहरणों के माध्यम से स्पष्ट किया। टॉकिंग न्यूज के संपादक डाँ. सुधांशु अनिरुद्ध ने वसंत के महत्व से अवगत कराते हुए बताया कि हिंदी सिनेमा में वसंत की शुरुआत गीतों के माध्यम से हुई तथा दृश्यों के माध्यम से हम वसंत में विस्तार पाते हैं। वसंत को ऊर्जा का प्रतीक बताते हुए उन्होंने कहा कि वसंत प्रत्येक व्यक्ति के लिए अलग है तथा जीवन व सिनेमा में बिना किसी व्यवधान के वसंत आ सकता है। इस अवसर पर राजनीतिक विमर्शकार डाँ. शिशकांत राय तथा पंजाबी विभाग के प्रो. गुरिंदर सिंह ने भी अपने विचार रखे। विभाग प्रभारी प्रो. स्मिता मिश्र ने सभी को वसंत पंचमी की शुभकामनाएँ प्रेषित की। अंत में कार्यक्रम संयोजक डाँ. अमरेन्द्र पाण्डेय ने सभी उपस्थित जनों का आभार व्यक्त करते हुए कार्यक्रम समाप्ति की घोषणा की।

निजभाषा उन्नति अहै, सब उन्नति को मूल - भारतेंदु हरिश्चंद्र अंतर्राष्ट्रीय महिला दिवस के उपलक्ष्य में 8 मार्च को हिंदी विभाग की साहित्यिक संस्था नव पल्लव द्वारा परिचर्चा आयोजित की गई। स्त्री सशक्तिकरण से संबद्ध इस परिचर्चा में चर्चाकार विमल रार(समन्वयक, यूजीसी-एमएमटीसी), डॉ. सुमिता लोहिया(एसोसिएट प्रोफेसर), आशीष कुमार अंशु(मीडिया विशेषज्ञ) रहे। कामकाजी स्त्री की चुनौतियों पर बात करते हुए डॉ. विमल रार ने कहा कि महिलाओं के समक्ष आ रही चुनौतियों को शिक्षा के द्वारा कम किया जा सकता है। ज्ञान, कौशल एवं व्यक्तित्व तीनों की महत्त्वपूर्ण भूमिका पर प्रकाश डाला। आशीष कुमार अंशु ने स्त्री सशक्तिकरण पर समाज के रवैये की ओर संकेत करते हुए कहा कि हमारी सोच पर हमें सोचने की ज़रूरत है। उन्होंने स्त्री-पुरुष समानता की जगह आपसी तालमेल और समझ पर बल दिया। डॉ. सुमिता लोहिया ने स्त्री सशक्तिकरण के संदर्भ में शिक्षा की भूमिका एवं व्यावहारिकता पर बल देते हुए कहा कि आधारभूत दायित्वों के निर्वहन से व्यावहारिकता आएगी। विभाग प्रभारी प्रो. स्मिता मिश्र ने स्त्री भागीदारी के प्रमुख स्वरों का उल्लेख करते हुए विभिन्न क्षेत्रों में स्त्री की भागीदारी की बात कही। प्रो. मिश्र ने ऋग्वेद में वर्णित चौबीस ऋषिकाओं का उल्लेख करते हुए कहा कि विश्व की सबसे प्राचीन पुस्तक को लिपिबद्ध करने में भी महिलाओं का योगदान रहा है। परिचर्चा का संचालन डॉ. अल्का मणि ने किया।

दिनांक 15-16 मार्च 2024 को कॉलेज के वार्षिक सांस्कृतिक उत्सव 'लश्कारा' के अवसर पर हिंदी विभाग ने अंतर महाविद्यालय दोहा-गायन प्रतियोगिता एवं साहित्यिक प्रश्नोत्तरी प्रतियोगिता का आयोजन किया। दिल्ली विश्वविद्यालय के विभिन्न कॉलेजों से आए प्रतिभागियों ने कबीरदास, रहीम, तुलसीदास आदि कवियों के दोहों का सस्वर वाचन कर अपनी प्रतिभा का परिचय दिया। साहित्यिक प्रश्नोत्तरी प्रतियोगिता दो चरणों में लिखित प्रारूप में संपन्न हुई। दोहा-गायन में मिरांडा हाउस, सत्यवती कॉलेज सांध्य व साहित्यिक प्रश्नोत्तरी में खालसा कॉलेज एवम् किरोड़ीमल कॉलेज प्रथम व द्वितीय स्थान पर रहे। लश्कारा के अवसर पर सभी विभागीय गतिविधियाँ विभाग प्रभारी प्रो. स्मिता मिश्र के निर्देशन में संपन्न हुईं।

हिंदी विभाग

कविताएँ

धरा की पीड़ा

हरी-भरी वसुंधरा थी हरा-भरा था ये चमन, प्रेम भाईचारे से भरे थे मेरे गाँव और वतन

देती न धरा जलवायु तो जीवन का होना मुश्किल था, इतने सुंदर संसार का अस्तित्व में होना मुश्किल था!

है अब वो संसार कहाँ जहाँ प्रकृति पूजी जाती थी, किसान की पीड़ा में ये धरा काले बदरा लेकर आती थी,

झूठे विकास के नाम पर जीवन संकट में डाला है, गंदा पानी है पीने को और मदिरालय में हाला है!

यह उजड़ा संसार न था इसको हमने ही उजाड़ा है, विकास की अंधी दौड़ में ही संतुलन से तोड़ा नाता है,

निसर्ग का यह स्वर्ग कहीं बन जाये न दु:स्वप्न कहीं ये धरती बंजर हो जाये उससे पहले तू चेत ज़रा।

> अनिकेत मिश्र बीए(ऑनर्स) हिंदी ,प्रथम वर्ष

ऐ दिल क्यों परेशान है तू?

ऐ दिल क्यों परेशान है तू? छोड़ दे इस जग की चिंता, कोई नहीं है अब साथ तेरे, ये छल फरेब की दुनिया है बस सुख के सब साथी हैं हमदर्द यहाँ नहीं कोई जो भी दर्द है उन्हें भुला दे तू ऐ दिल क्यों परेशान है तू?

अब तू उठ और दौड़ लगा जीवन जीने की होड़ लगा, अपनी मेहनत से शोर मचा, अब सफलता दूर नहीं बस खुद पर विश्वास रख तू ऐ दिल क्यों परेशान है तू?

है आज नहीं कोई माना, सुख-दुख, तेरे दर्द में, पर सोच न ये संघर्ष है सिर्फ तेरे जीवन में जब उतर चुके हो मैदान में तो अब घबराते हो क्यूँ? न हो ऐ दिल अब परेशान तू

> अंशु गुप्ता बीए(ऑनर्स) हिंदी, प्रथम वर्ष

नारी शक्ति

सृष्टि सृजन में धरा उर्वर हो तुम शिव शक्ति का स्वर हो तुम, चक्रधर गोवर्धनधारी, कृष्ण मुरारी गोविन्द की माता हो तुम, उठो बढ़ो आगे और शस्त्र उठाओ.. शस्त्रों को अपना श्रृंगार बनाओ, रणचंडी का रूप धर तुम दैत्यों का संहार करो, उपदेश करें ये नारीवादी काम करें पर रावण वादी नारी सहती है कष्ट जितना उतना कोई न सह पाएगा, नारी सुंदर रचना प्रभु की, उनकी जगह न कोई ले पाएगा। कभी वह माता की ममता है, कभी बहन का प्यार है, कभी पत्नी के रूप में वह समस्त संसार है।

> सुमित बीए(ऑनर्स) हिंदी, प्रथम वर्ष

हिंदी का काम देश का काम है, समूचे राष्ट्रनिर्माण का प्रश्न है। - बाबूराम सक्सेना

गुमशुदा

मैं चलता रहा भीड़ से टकराने की प्रवृत्ति से मुक्त अपने में ही लड़ता रहा विचारों को भीतर गढ़ता रहा टकराने से मुक्त फिर भी टकरा गया

मांस के ढीले लोथड़े हड्डियों की पकड़ से मुक्त बाहर निकलती आँखों की गोटियाँ एकाएक मेरे पर रुक गई वह एक बेनाम आत्मा थी किसी को ढूंढ रही थी अचानक उसने मुझे ही पकड़ा

हर बार की तरह मैं उससे दूर भागा पर हर बार की तरह इस बार भी नहीं बचा वह रात के अंधेरे में आती है रक्त से सना हुआ हाथ मेरे कंधे पर रख मुझसे न जाने किसका पता पूछती है पर मैं कैसे उसे किसी का पता बताऊँ मैं तो खुद भी गुमशुदा हूं एक अनजाने पते की तलाश में हूं हां, मैं भी एक गुमशुदा हूं

वो प्रेत क्या जाने? कि ये सारा शहर गुमशुदा है ढूंढता हर दिन अपना ही अनजाना पता है इस शहर की सड़कें भी ढूंढ रही पता ओ प्रेत! तुम और मैं ही अकेले नहीं इस शहर का तो खुदा भी गुमशुदा है

पर किसी को मत बताना कि तुम गुमशुदा हो नहीं तो यह तुम्हारे गुर्दे और दिल बेच देंगे

अब जाओ और दौड़ लगाओ नंगी सड़कों पर क्या पता तुम्हें तुम्हारा पता मिल जाए? क्या पता इस शहर को भी इसका पता मिल जाए!

> पियूष सिंह , बीए(ऑनर्स) हिंदी, प्रथम वर्ष

अब मैं बड़ा हो गया था

यारों ! मुझे अपने बचपन में बड़ा होने का बहुत चाव था, सबसे अलग, अपने में मस्त अकेले रहने का बड़ा भाव था। फिर एक दिन, न जाने क्या हुआ मेरी स्वप्न नगरी उजड़ गई, दुनिया की भारी जिम्मेदारियों की तानाशाही मुझ पर लद गई । जो कंधे हरदम मस्ती में लहराते थे जो कंधे थोड़े बोझ से झुक जाते थे

उन कन्धों ने आज अचानक एक बोझिल बोझ उठाया है अपने ही परिवार जन को अंतिम सोपान तक पहुँचाया है। अब न रहा वह मुखमंडल अब न रही वह सुंदर काया अब तो प्रशस्त ललाट पर भारी चिंताओं की छाया, चंचलता की सरिता अब खो गयी महामौन के सागर में, आशा, अभिलाषा की लहरें खो गईं दुखों के गागर में। मैंने मां से पूछा - मां!

ऐसे क्यों ये हो रहा?

मां ने आँसू रोके और कहा —
बेटा! अब तू बड़ा हो रहा।

मैं स्तब्ध, हतप्रभ रहा खड़ा
कुछ पल छाया सन्नाटा

फिर अजीब सा हँस पड़ा
उस हँसी में करुण रुदन था,

पीड़ा थी, पागलपन था।
क्या होता है यही बड़ा होना ?
ओ मेरे बचपन!
हो सके तू फिर से लौट आना
सच हो जाये काश ये स्वप्न सुहाना।

आदर्श यादव, बीए (ऑनर्स) हिंदी, तृतीय वर्ष

मित्रता

मित्रता और गहरी मित्रता , क्या फर्क है इसमें ? क्या फर्क है इसमें किसी को सारे राज़ बतलाते हो, किसी से थोड़े राज़ छुपाते हो ,

किसी को संगीन राज़ बता कर भी चैन की नींद सोते हो, किसी को थोड़े राज़ उगल कर भी पल पल यूँ डरते फिरते हो , कहीं केवल स्वार्थ के हेतु रहते हो , कहीं स्वार्थपूर्ति की कामना करते हो , शायद फर्क बहुत ही साफ़ है किन्तु मैं नासमझ हूँ, जो समझ नहीं पाया , मैं ही हूँ जो रिश्तों की गहराई के अर्थ जान नहीं पाया मैं ही हूँ जो मन की थाह नहीं पाया , इसीलिए तो मैं मित्र नहीं बना पाया

> चिरंजीव सिंह भंडारी, बीएससी(कंप्यूटर साइंस), प्रथम वर्ष

कभी किताबें भी हुआ करती थीं

मैं बड़ी देर तक पुस्तकों को देखता रहा एकाएक पुस्तकें चेहरों का आकार लेने लगीं, चेहरे जिन पर झुर्रियां आने लगी थीं आडंबर का पाउडर लगाए फिर भी खड़ी थीं। वे कुछ कह रही थीं, हाँ कह रही थीं कि अब उनकी उम्र हो चली है अब कुछ समय की मेहमान बची हैं। फिर रख दी जाएंगी बंद कोठरी में

जहाँ केवल धूल, दीमक और खाली सन्नाटा होगा दूर तक न कोई अपना होगा फिर समय बीतेगा और प्रमाण के तौर पर संग्रहालयों में सजा दी जाएंगी ताकि लोग जान सकें कि कभी किताबें भी हुआ करती थीं, जो बहुत कुछ बया करती थीं।

> ललित शर्मा, बीए(ऑनर्स) हिंदी, तृतीय वर्ष

मंज़िल

हाँ! मंजिल बुलाती है, तुम दो कदम बढ़ो तो चार कदम तुम्हारी ओर आती है।

सताती है, रुलाती है, गुस्सा दिलाती है, हाथ आई चीज को झट से छीन ले जाती है पर बेचारी मेहनत के आगे हार जाती है हाँ मंजिल बुलाती है.....

हाँ वही मंजिल लाखों सपने दिखाती है, नींद के बचे कुछ घंटे भी खा जाती है पर तेरी तपस्या के आगे हार जाती है हाँ मंजिल बुलाती है......

यही मंजिल कुछ दोस्त कुछ दुश्मन बनवाती है और आखिर में सभी को छीन ले जाती है पर दोस्त की एक फोन कॉल से हार जाती है हाँ मंजिल बुलाती है......

यही मंजिल घर से दूर ले जाती है दिल्ली की सड़कों पर धूल खिलाती है पर तेरी रफ्तार के आगे हार जाती है हाँ मंजिल बुलाती है.

वही मंजिल अपने शहर की याद दिलाती है बड़ी-बड़ी इमारतें दिखाकर खूब डराती है पर तेरे आत्मविश्वास के आगे हार जाती है हाँ मंजिल बुलाती है......

कभी उदासी, तो कभी ये मंजिल सबक सिखाती है असफलता के भंवर में खूब घुमाती पर तेरी मुस्कान के आगे हार जाती है हाँ मंजिल बुलाती है, हाँ मंजिल बुलाती है!!

> मानस कार्तिकेय पांडेय, बीए प्रोग्राम, द्वितीय वर्ष

यंत्रणा

आफ़त में रहो तुम मुस्कुराते हौसलों को रखो चट्टानी कष्ट और दुख के ऑसू कमज़ोर न कर दें इसको डर डराए तुमको तो दिखा देना ऑंखों में अपनी बेख़ौफ़ी से भरी हैं कुर्सियाँ ख़ाली नहीं जगह तेरे लिए ऐ डर! बस साहस से भरी गूँज है...

कहीं तू बहरा न हो जाए इस गूँज में यंत्रणा दी है तूने मुझको अब गूँज से तुझ पर होगा सितम गूँज होगी मेरी जीत की गूँज होगी हर उस प्रीत की जिसने प्रीत बनाया बेख़ौफ़ी को जिसने प्रीत बनाया सरफ़रोशी को जिसने प्रीत बनाया टूटी हुई ख़ामोशी को।

> आकाश कुमार झा, बीए (ऑनर्स) हिंदी, प्रथम वर्ष

गुनाह

न्याय का दिया जो बुझ जाए ना पूछो कि कितना अंधेरा होगा। ला खड़ा किया है आज मुझे कटघरे में, सोचता हूं, क्या फिर से सबेरा होगा? भरोसा था मुझे दूसरों के मददगार बनने में नहीं मालूम कि क्या हश्र मेरा होगा। चाहे जितना उड़ा लो अपने शाह-ए-शोहरत की धूम खुदा के सामने इक दिन हश्र यही तेरा होगा। गम में सब रोते हैं 'साकी' गम में भी मुस्कुराए वही चेहरा अब मेरा होगा।

अल्का मणि अतिथि सहायक प्रोफेसर

गुजल

मंज़िल से डरकर आधे रास्ते मुंह मोड़ता है आदमी अपने सपनों का बोझा बड़े शहर में छोड़ता है आदमी

दीवार में सटी ईंटों का क्या रखा है अपने वजूद के तिनकों से घर जोड़ता है आदमी

जिंदगी अपनी जगह है हालात-ए-बेबसी अपनी जगह टूट जाने पर गम-ए-नज़्म की चादर ओढ़ता है आदमी

ना-पाएदार लम्हों से हाथ छूटते जा रहे हैं वक्त को गिरवी ज़मीन की तरह तोलता है आदमी

काफिले से भागकर बंजारा बनने का घमंड क्यों है फिर क्यूं रात में तन्हाई के राज़ खोलता है आदमी?

माना कि मैंने शायरी मुर्शिद है तेरी 'पावक' क्यों आशिक होकर आशिकी से ऊबता है आदमी?

MANAGE AND STREET

पुनिंत के सग्गू, बीए(ऑनर्स) इंग्लिश,द्वितीय वर्ष

राष्ट्रीय एकता की कड़ी हिंदी ही जोड़ सकती है- बालकृष्ण शर्मा 'नवीन'

मौत के मुँह में

देख अजूबा खड़ा रह गया बीच राह मैं अड़ा रह गया एक चौराहा बिजली की तारों का वही ठिकाना किस्मत के मारों का

खंभे और तारों के बीच उनका आना जहाँ बसाया था उसने अपना छोटा सा आशियाना क्या ऐसी आफत आ पड़ी या उनपे बिजली थी आ गिरी जो आ बैठे ये मौत के मुँह में खड़ी दोपहरी की बहती लौह में

न पेड़ मिला, न पेड़ की डाली मिली न घर मिला ,न जगह खाली मिली हमने ही तो पेड़ों को काट गिराया हमने ही तो इनका जंगल कब्जाया ये हाय मजबूर हुए खुद के घर से दूर हए आ बैठे हैं बिंजली की तारों के बीच क्या पता चला उन्हें इंसान है नीच अब इनको भगवान बचाए इनके खातिर बूटी लाए अगले दिन मैं फिर था खड़ा पर घोंसला जमीन पर था पड़ा अपने घर को आबाद कर इनका नीड बर्बाद किया अपना घर तो रोशन किया उनका घोंसला उजाड़ दिया

बिल्ली ले गई चिड़िया के लाल को हाय ! तड़पती होगी उसके हाल को पर चिड़िया भी जाने कैसी होगी उसकी गति अब जाने कैसी होगी क्या उसका दर्द कभी जायेगा भरा ? क्या इंसानों से दूर, घोंसला बनेगा खरा ?

> अभिनंदन सिंह, बीए(ऑनर्स) हिंदी, द्वितीय वर्ष

योग: आत्मा का संगीत

अंधकार से उजाले की ओर बढ़ते, योग के संगीत में मुक्ति पथ हैं खोजते ।

ध्यान के आलाप में, मन की शांति, अंतर की गहराइयों में हैं डूबते।

आसन की मधुरता , प्राणायाम का सागर, योग के ताल में हर दिन हैं नाचते ।

योग के संगीत में है जीवन का सार, अंतर के अंतरिक्ष में हैं स्वयं को खोजते

आत्मा का मेल, परमात्मा के संग, योग के साथ हम समाहित हैं होते ।।

> दिव्या उपाध्याय, बी.ए. हिंदी ऑनर्स, प्रथम वर्ष

होली सारा रारा...

धरती ने ओढ़ी पीली चुनरिया पग पग मस्ती डोली है फागुन आया फागुन आया बुरा न मानो होली है!

चहुँ दिश इन्द्रधनुष है छाया टेसू, सरसों भी सरसाया ये सृष्टि भी बोली है बुरा न मानो होली है!

फागुन का मौसम आया है जीने का मौसम आया है हम भी खेलें, तुम भी खेलो धरती खेले, अम्बर खेले! मन भर के सारा रारा जल भर के सारा रारा

निदयाँ भी मस्ती में डोले लहरों में किश्ती भी डोले घूमूँ झूमूं ढूँढूं पीऊ को रंगू तो चैन मिले जीऊ को सारा रारा, सखियाँ सब बोली हैं बुरा न मानो होली है!

रंगों की रंगोली है मीठी सब की बोली है नफ़रत दिलों से धो ली है ये मिठास की गोली है जो सर चढ़ के बोली है बुरा न मानो होली है!

> सिंटू कुमार , बीए(ऑनर्स) हिंदी, तृतीय वर्ष

अस्मितामूलक विमर्श

दिव्यांग विमर्श

21 वीं सदी के दौर में जब इंसान विज्ञान के सहारे सुदूर अंतरिक्ष की टोह ले रहा है, वहीं दूसरी तरफ उसके आस पास के लोग अपने अस्तित्व की चिंताओं में डूबे हुए नजर आ रहे हैं। हर समाज में, चाहे वह भारतीय समाज हो या अन्य कोई पश्चिमी समाज कुछ ऐसा तबका या समाज मौजूद है जो लिंग, वर्ण, नस्ल, शारीरिक असमानता या रंग के आधार पर भेदभाव या उत्पीड़न का शिकार है। धर्म, नैतिकता एवं कानून की आड़ में चलाए जा रहे छद्म पुनरुत्थानवादी शक्तियों की वैचारिकी का आधार इन्ही वर्गों या समुदायों के शोषण पर टिका है, जिसने अस्मिता मूलक विमर्शों को जन्म दिया है। अपने 'होने'और अपनी 'पहचान' बनाने के लिए इन वर्गों या समुदायों ने लंबा वैचारिक संघर्ष किया है जिससे विमर्श आधारित विषय सामने आए हैं, जिनमें से प्रमुख हैं- स्त्री विमर्श, दिलत विमर्श, आदिवासी विमर्श, दिव्यांग विमर्श एवं किन्नर विमर्श।

दिव्यांगता का इतिहास उतना ही पुराना है जितना मानव जाित का इतिहास, कोई भी मनुष्य पूर्णतया स्वस्थ या सकलांग नहीं हो सकता, भले ही वह बाह्य दृष्टि से कितना भी स्वस्थ क्यों न दिखाई दे। सामान्यतः किसी अंग विशेष की क्षित को दिव्यांगता कहा जाता है। इसके अनेक रूप होते हैं -अस्थि दिव्यांगता, मानिसक दिव्यांगता व दृष्टिबाधित दिव्यांगता। कुछ लोग जन्मजात दिव्यांग होते हैं तो कुछ बीमारी, दुर्घटना, युद्ध, प्राकृतिक आपदा, कुपोषण, शिक्षा एवं लापरवाही आदि अन्य कारण से दिव्यांगता की चपेट में आ जाते हैं। प्राचीन समय में अनेक देशों में दिव्यांग व्यक्तियों को परिवार या समाज द्वारा अवांछित मानकर उनका परित्याग कर दिया जाता था या उन्हें जान से मार डाला जाता था। कालांतर में सुधारवादी आंदोलन के कारण उप मानवीय दृष्टिकोण के फलस्वरुप दिव्यांग व्यक्तियों के प्रति सामाजिक रवैया बदला। उन्हें दया एवं सहानुभूति के नजरिये से देखा जाने लगा, उन्हें समाज का अंग मानकर उनका संरक्षण किया जाने लगा।

साहित्य हमें न केवल संवेदनशील बनाता है बल्कि हमारी संवेदनशीलता के दायरे को भी बढ़ता है। साहित्य के दोनों ही रूपों में दिव्यांगों का चित्रण नकारात्मक और सकारात्मक दोनों ही रूपों में किया गया है। हिंदी साहित्य में जहां अनेक दिव्यांग पात्रों का चित्रण मिलता है, वहीं दिव्यांग साहित्यकारों ने भी अनेक अद्भुत और उत्कृष्ट रचनाएं कर हिंदी साहित्य भंडार को समृद्ध किया है।

यह सुखद आश्चर्य है कि हिंदी गद्य में दिव्यांग व्यक्तियों के जीवन संघर्षों के अनेक पहलुओं को उद्घाटित करते हुए अनेक कहानियां लिखी गई हैं। इन कहानियों में चित्रित दिव्यांग पात्रों की पारिवारिक और सामाजिक समस्याएं, मानसिक मनोवृत्तियां, धार्मिक अंधविश्वास, आर्थिक समस्याएं, चिकित्सा जगत में व्याप्त भ्रष्टाचार के विश्लेषण के आधार पर इस बात की पृष्टि होती है कि दिव्यांगों का शोषण बहु आयामी है। अभिभावकों का दोहरा मापदंड, उचित देखभाल का अभाव, शादी की समस्या, स्वास्थ्य के प्रति जागरूकता का अभाव, पितृसत्ता का प्रभाव तथा विकलांग शिशु भ्रूण -हत्या के औचित्य आदि विभिन्न प्रकार की पारिवारिक और सामाजिक समस्याओं से अनेक कहानियां हमें रूबरू करवाती हैं। दिव्यांगता के साथ भिक्षावृत्ति अपने आप जुड़ जाती है।

दिव्यांगों के प्रति समाज और प्रशासन के नजिरए में व्यापक बदलाव के लिए विभिन्न स्तरों पर दिव्यांगता अध्ययन को विषय के रूप में पढ़ाए जाने की आवश्यकता है। विश्व के अनेक विश्वविद्यालयों में दिव्यांगता अध्ययन एक अंतर अनुशासनात्मक विषय के रूप में पढ़ाया जा रहा है। भारत के भी कई विश्वविद्यालयों में इसकी पढ़ाई शुरू हो गई है या शुरू होने की प्रक्रिया में है। दिव्यांग व्यक्तियों के समक्ष विद्यमान समस्याएं मुख्य रूप से मानव अधिकार के प्रश्न से जुड़ी हुई है, यानी व्यक्ति की नैसर्गिक विशेषताओं, क्षमताओं के विकास के लिए ऐसी शर्तों की उपलब्धता। सामान्यतः यह माना जाता है कि मानवाधिकारों के संवर्धन तथा सुरक्षा की दिशा में व्यवस्थित और संगठित प्रयास ने 24 अक्टूबर 1945 को संयुक्त राष्ट्र की स्थापना के बाद ही जोर पकड़ा। आमतौर पर दिव्यांगता को अभिशाप मान लिया जाता है, परंतु दिव्यांगों के हौसले की उड़ान ने यह साबित कर दिया है कि वे किसी से कम नहीं है। जीवन का कोई ऐसा क्षेत्र नहीं जिसमें दिव्यांग व्यक्तियों ने अपना परचम न लहराया हो।

डॉ• संध्या असिस्टेंट प्रोफेसर(हिंदी विभाग)

लघु कथा उद्देश्य

हरप्रीत और उसके दोस्त जलियांवाला बाग में घूमने गए। एक आदमी उनके पास पहुँचा और कहा, "मेरा नाम के. सुब्रह्मण्यम है और मैं तमिलनाड़ में रहता हूँ। मैं शहीद उधम सिंह जी के जीवन पर शोध कार्य कर रहा हूँ।"

हरप्रीत ने कहा, " सुब्रह्मण्यम जी, हम आपकी क्या सहायता कर सकते हैं?"

"जब मैंने उधम सिंह की जीवनी पढ़ी, मुझे एक प्रश्न का उत्तर नहीं मिला, मैं यहाँ उस प्रश्न का उत्तर खोजने आया हूँ, लेकिन यहाँ बहुत से लोगों ने शहीद उधम सिंह का नाम ही नहीं सुना है व जिन्होंने उनका नाम सुना भी है, वो उनके बारे अधिक नहीं जानते हैं।".....सुब्रह्मण्यम जी बोले।

हरप्रीत के दोस्तों ने पूछा, "कौन-सा सवाल?" सुब्रह्मण्यम ने कहा, "सवाल यह है कि उधम सिंह माइकल ओ' डायर की हत्या करने के पश्चात बच सकते थे, लेकिन उन्होंने खुद गिरफ्तारी देकर फांसी कबूल की। इस घटना के पीछे उनका उद्देश्य क्या था?" हरप्रीत ने कहा, "उधम सिंह खुश थे कि उन्होंने 21 साल बाद उन निर्दोष व निहत्थे लोगों की हत्या का बदला लिया, जिन्हें जलियांवाला बाग काँड के दौरान शहीद कर दिया गया था। उन्हें मौत का डर नहीं था। उन्होंने जीवन में अपना उद्देश्य पूरा कर लिया था।" उनके अपने शब्द थे कि "मैंने अपने देश के लोगों के लिए जो किया है, उसका इनाम मौत से बेहतर नहीं हो सकता।"

अमनजोत सिंह बी.ए.(ऑनर्स) ह्यमैनिटीज एंड सोशल साइंस, प्रथम वर्ष

आइए जानें भारतीय महीनों को

क्या आपको पता है, भारतीय कैलेंडर के हिसाब से कब शुरू होता है नया साल?

भारतीय कैलेंडर में भी 12 महीने ही होते हैं। भारतीय कैलेंडर की शुरुआत चैत्र महीने से होती है और इसका अंत फाल्गुन महीने के साथ होता है। भारतीय कैलेंडर में आने वाले महीनों के नाम इस प्रकार हैं- चैत्र, वैशाख, ज्येष्ठ, आषाढ़, श्रावण, भाद्रपद, आश्विन, कार्तिक, मार्गशीर्ष, पौष, माघ और फाल्गुन।

1. ਚੈਕ

हिंदी कैलेंडर की शुरुआत चैत्र के महीने के साथ होती है। अंग्रेजी कैलेंडर के हिसाब से ये मार्च के मध्य में शुरू होता है और अप्रैल के मध्य में खत्म हो जाता है। चैत्र महीने के साथ ही गर्मियों की शुरुआत भी हो जाती है।

2. वैशाख

वैशाख, हिंदी कैलेंडर का दूसरा महीना होता है जो अप्रैल के मध्य में शुरू होता है और मई के मध्य में खत्म हो जाता है। 3. ज्येष्ठ

हिंदी कैलेंडर का तीसरा महीना ज्येष्ठ होता है। ये बहुत गर्म होता है जिसकी शुरुआत मई के मध्य में होती है और जून के मध्य में इसका समापन हो जाता है।

4. आषाढ़

आषाढ़, हिंदी कैलेंडर का चौथा महीना है। ये अंग्रेजी कैलेंडर के हिसाब से मध्य जून से मध्य जुलाई तक रहता है।

5. श्रावण

हिंदी कैलेंडर का 5वां महीना श्रावण है। भगवान शिव के प्रिय श्रावण मास के साथ ही त्योहारों का सिलसिला शुरू हो जाता है। ये मध्य जुलाई में शुरू होता है और मध्य अगस्त तक चलता है।

6. भाद्रपद

भाद्रपद को भादो के नाम से भी जाना जाता है। ये हिंदी कैलेंडर का छठा महीना होता है। इस महीने में तीज, गणेश चतुर्थी जैसे कई प्रमुख त्योहार आते हैं। ये मध्य अगस्त में शुरू होता है और मध्य सितंबर तक चलता

7. आश्विन

आश्विन माह हिंदी कैलेंडर का 7वां महीना होता है। आश्विन का महीना मध्य सिंतबर में शुरू होता है और मध्य अक्टूबर तक चलता है। हिंदी कैलेंडर के आश्विन महीने में ही नवरात्रि, दशहरा और दीपावली के पर्व मनाए जाते हैं।

8. कार्तिक

हिंदी कैलेंडर का 8वें महीने का नाम कार्तिक है। हिंदू धर्म में कार्तिक मास का काफी महत्व है। कार्तिक मास मध्य अक्टूबर में प्रारंभ होता है और मध्य नवंबर तक चलता है। इस पवित्र महीने में पवित्र स्नान का भी बहत महत्व है।

9. मार्गशीर्ष

मार्गशीर्ष मास, हिंदी कैलेंडर का 9वां महीना है। मार्गशीर्ष मास को अगहन के नाम से भी जाना जाता है। मार्गशीर्ष मास की शुरुआत मध्य नवंबर में होती है और ये मध्य दिसंबर तक चलता है।

10. पौष

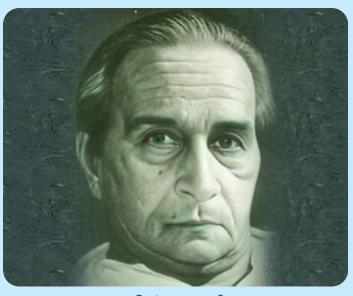
हिंदी कैलेंडर का 10वां महीना पौष के नाम से जाना जाता है। इसे पूस भी कहते हैं। पौष या पूस मास की शुरुआत मध्य दिसंबर में होती है और ये मध्य जनवरी तक चलता है।

11. माघ

माघ मास, हिंदी कैलेंडर का 11वां महीना होता है। माघ माह की शुरुआत मध्य जनवरी में होती है और ये मध्य फरवरी तक चलता है। इस महीने ही वसंत पंचमी और महाशिवरात्रि जैसे पर्व मनाए जाते हैं।

12. फाल्गुन हिंदी कैलेंडर का आखिरी और 12वां महीना फाल्गुन होता है। ये मध्य फरवरी में शुरू होता है और मध्य मार्च तक चलता है। फाल्गुन मास में होली का त्योहार मनाया जाता है।

शताब्दी वर्ष हरिशंकर परसाई

1924 को मध्य होशंगाबाद(नर्मदापुरम) में जन्मे हिंदी साहित्य के प्रख्यात लेखक एवं व्यंग्यकार हरिशंकर परसाई का जन्म शताब्दी वर्ष आरंभ हुआ है। प्रारम्भिक शिक्षा गांव से ही प्राप्त करने वाले परसाई ने नागपुर विश्वविद्यालय से हिन्दी में एम०ए० की उपाधि प्राप्त की। वे हिंदी के पहले रचनाकार हैं जिन्होंने व्यंग्य को विधा का दर्जा दिलाया और उसे हल्के-फुल्के मनोरंजन की परंपरागत परिधि से उबारकर समाज के व्यापक प्रश्नों से जोडा। उनकी व्यंग्य रचनाएँ हमारे मन में गुदगुदी ही पैदा नहीं करतीं बल्कि हमें उन सामाजिक वास्तविकताओं के आमने-सामने खड़ा करती है, जिनसे किसी भी और राजनैतिक व्यवस्था

हरिशंकर परसाई

में पिसते मध्यमवर्गीय मन की सच्चाइयों को उन्होंने बहुत ही निकटता से पकड़ा है। उन्होंने सदैव विवेक और विज्ञान-सम्मत दृष्टि को सकारात्मक रूप में प्रस्तुत किया है। उनकी भाषा-शैली में खास किस्म का अपनापन महसूस होता है कि लेखक उसके सामने ही बैठे हैं। अपनी हास्य-व्यंग्य रचनाओं से पाठक वर्ग का मनोरंजन करने के साथ ही समाज के ज्वलंत मुद्दों को उजागर करने वाले रचनाकार हरिशंकर परसाई का निधन 10 अगस्त, 1995 को जबलपुर, मध्य प्रदेश में हुआ।

सम्मान और पुरस्कार

- साहित्य अकादमी पुरस्कार 'विकलांग श्रद्धा का
- शिक्षा सम्मान मध्य प्रदेश शासन द्वारा,
- डी.लिट् की मानद उपाधि 'जबलपुर विश्वविद्यालय' द्वारा,
- शरद जोशी सम्मान मध्यप्रदेश संस्कृति विभाग द्वारा।

हिंदी भारत की राष्ट्रभाषा तो है ही, यही जनतंत्रात्मक भारत में राजभाषा भी होगी - सी. राजगोपालाचारी

रचनाएं :-

- निबंध संग्रह -तब की बात और थी,भूत के पाँव पीछे, बेईमानी की परत, पगडण्डियों का जमाना, सदाचार का ताबीज।
- कहानी संग्रह- हँसते हैं रोते हैं, जैसे उनके दिन फिरे, भोलाराम का जीव।
- उपन्यास- रानी नागफनी की कहानी, तट की खोज, ज्वाला और जल।
- व्यंग्य संग्रह- वैष्णव की फिसलन, ठिठुरता हुआ गणतंत्र, विकलांग श्रद्धा का दौर।
- संस्मरण तिरछी रेखाएँ।

हरिशंकर परसाई की प्रमुख रचनाओं से व्यंग्यात्मक उद्धरण:-

चंदा माँगने वाले और देने वाले एक-दूसरे के शरीर की गंध बखूबी पहचानते हैं। लेनेवाला गंध से जान लेता है कि यह देगा या नहीं। देनेवाला भी माँगनेवाले के शरीर की गंध से समझ लेता है कि यह बिना लिए टल जाएगा या नहीं।
:- अपनी अपनी बीमारी

"विवाह का दृश्य बड़ा दारुण होता है। विदा के वक्त औरतों के साथ मिलकर रोने को जी करता है। लड़की के बिछुड़ने के कारण नहीं, उसके बाप की हालत देखकर लगता है, इस कौम की आधी ताकत लड़िकयों की शादी करने में जा रही है। पाव ताकत छिपाने में जा रही है–शराब पीकर छिपाने में, प्रेम करके छिपाने में, घूस लेकर छिपाने में–बची हुई पाव ताकत से देश का निर्माण हो रहा है–तो जितना हो रहा है, बहुत हो रहा है। आखिर एक चौथाई ताकत से कितना होगा?"

:- बारात की वापसी

"मैं ईसा की तरह सूली पर से यह नहीं कहता - पिता, उन्हें क्षमा कर। वे नहीं जानते वे क्या कर रहे हैं। मैं कहता - पिता, इन्हें हरगिज क्षमा न करना। ये कम्बख्त जानते हैं कि ये क्या कर रहे हैं।" :- विकलांग श्रद्धा का दौर

"मैंने कोई विज्ञापन ऐसा नहीं देखा जिसमें पुरुष स्त्री से कह रहा हो कि यह साड़ी या यह स्त्रो खरीद लो। अपनी चीज वह खुद पसन्द करती है, मगर पुरुष की सिगरेट से लेकर टायर तक में दखल देती" :- निठल्ले की डायरी

"आम भारतीय जो गरीबी में, गरीबी की रेखा पर, गरीबी की रेखा के नीचे हैं, वह इसलिए जी रहा है कि उसे विभिन्न रंगों की सरकारों के वादों पर भरोसा नहीं है। भरोसा हो जाये तो वह खुशी से मर जाये। यह आदमी अविश्वास, निराशा और साथ ही जिजीविषा खाकर जीता है।"

:- आवारा भीड़ के खतरे

"जगन्नाथ काका के साथ मैं एक बारात से लौट रहा था। एक डिब्बे पर बारातियों ने कब्जा कर लिया था। काका ने मुझसे कहा, "अगर अपना भला चाहते हो, तो दूसरे डिब्बे में बैठो। बाराती से ज्यादा बर्बर जानवर कोई नहीं होता। ऐसे जानवरों से हमेशा दूर रहना चाहिए। लौटती बारात बहुत खतरनाक होती है। उसकी दाढ़ में लड़कीवाले का खून लग जाता है और वह रास्ते में जिस-तिस पर झपटती है। कहीं झगड़ा हो गया, तो हम दोनों भी उनके साथ पिटेंगे।"
:- निठल्ले की डायरी

शताब्दी साहित्यकार

रामदरश मिश्र

15 अगस्त 2023 को जब राष्ट्र स्वतंत्रता का महोत्सव मना रहा है, तब भारतीय साहित्य जगत भी एक बड़ी घटना का गवाह बन रहा है। आज हिंदी साहित्य के वयोवृद्ध रचनाकार डॉ. रामदरश मिश्र ने 15 अगस्त 2023 को जीवन के सौंवे वर्ष में प्रवेश किया। यह भारतीय साहित्य जगत की अनूठी घटना है जब रचनाकार स्वयं अपना शताब्दी वर्ष देख रहा है। पूरे साहित्य जगत के लिए यह दिन एक उत्सव की तरह है। सरस्वती सम्मान, भारत भारती, साहित्य अकादमी, व्यास सम्मान, शलाका सम्मान आदि सम्मानों से सम्मानित मिश्र जी जितने समर्थ कि हैं उतने ही समर्थ उपन्यासकार और कहानीकार भी। ये किसी वाद के कृत्रिम दबाव में नहीं आये बल्कि उन्होंने अपनी वस्तु और शिल्प दोनों को सहज ही परिवर्तित होने दिया। अपने परिवेशगत अनुभवों एवं सोच को सृजन में उतारते

रामदरश मिश्र

हुए, उन्होंने गाँव की मिट्टी, सादगी और मूल्यधर्मिता को अपनी रचनाओं में व्याप्त होने दिया जो उनके व्यक्तित्व की पहचान भी है। लगभग आठ दशकों के लेखन ने उन्हें बहुत प्रतिष्ठा दी है। उन पर तकरीबन तीन सौ से अधिक शोध प्रबंध लिखे गए हैं।

<u>कृतियाँ</u>

• काव्यः पथ के गीत, बैरंग-बेनाम चिट्ठियाँ, पक गई है धूप, कन्धे पर सूरज, दिन एक नदी बन गया, मेरे प्रिय गीत, बाज़ार को निकले हैं लोग, जुलूस कहाँ जा रहा है?, रामदरश मिश्र की प्रतिनिधि कविताएँ, आग कुछ नहीं बोलती, शब्द सेतु, बारिश में भीगते बच्चे, हँसी ओठ पर आँखें नम हैं (ग़ज़ल संग्रह), ऐसे में जब कभी, आम के पत्ते, तू ही बता ऐ ज़िंदगी (ग़ज़ल संग्रह),हवाएँ साथ हैं (ग़ज़ल संग्रह),कभी-कभी इन दिनों, धूप के टुकड़े, आग की हँसी, लमहे बोलते हैं, और एक दिन, मैं तो यहाँ हूँ, अपना रास्ता, रात सपने में, सपना सदा पलता रहा(ग़ज़ल संग्रह), पचास कविताएँ, रामदरश मिश्र की लंबी कविताएँ, दूर घर नहीं हुआ (ग़ज़ल संग्रह), बनाया है मैंने ये घर धीरे धीरे (ग़ज़ल संग्रह)।

उपन्यासः पानी के प्राचीर, जल टूटता हुआ, सूखता हुआ तालाब, अपने लोग, रात का सफ़र, आकाश की छत, आदिम राग,बिना दरवाज़े का मकान, दूसरा घर, थकी हुई सुबह, बीस बरस, परिवार, बचपन भास्कर का, एक बचपन यह भी, एक था कलाकार।

> 15 अगस्त 1924 को श्रावण पूर्णिमा को उत्तर प्रदेश के गोरखपुर जिले के एक छोटे से गांव डुमरी में रामचन्द्र मिश्र और कँवलपाती के तीसरे पुत्र रामदरश मिश्र का जन्म हुआ।

- कहानी संग्रहः खाली घर, एक वह, दिनचर्या, सर्पदंश, बसन्त का एक दिन, इकसठ कहानियाँ, मेरी प्रिय कहानियाँ, अपने लिए, अतीत का विष, चर्चित कहानियाँ, श्रेष्ठ आंचलिक कहानियाँ, आज का दिन भी, एक कहानी लगातार, फिर कब आएँगे?, अकेला मकान, विदूषक, दिन के साथ, मेरी कथा यात्रा, विरासत, इस बार होली में, चुनी हुई कहानियाँ, संकलित कहानियाँ, लोकप्रिय कहानियाँ, 21 कहानियाँ, नेता की चादर, स्वप्नभंग, आख़िरी चिट्ठी, कुछ यादें बचपन की (बाल साहित्य), इस बार होली में।
- लित निबन्धः कितने बजे हैं, बबूल और कैक्टस, घर-परिवेश, छोटे-छोटे सुख, नया चौराहा
- आत्मकथाः सहचर है समय
- यात्रावृतः घर से घर तक, देश-यात्रा। डायरीः आते-जाते दिन, आस-पास, बाहर-भीतर, विश्वास ज़िन्दा है।
- आलोचना: 1. हिंदी आलोचना का इतिहास (हिंदी समीक्षा: स्वरूप और संदर्भ, हिंदी आलोचना प्रवृत्तियाँ और आधार भूमि), 2. ऐतिहासिक उपन्यासकार वृन्दावन लाल वर्मा, 3. साहित्य: संदर्भ और मूल्य, 4. हिंदी उपन्यास एक अंतर्यात्रा, 5. आज का हिंदी साहित्य संवेदना और दृष्टि, 6. हिंदी कहानी: अंतरंग पहचान, 7. हिंदी कविता: आधुनिक आयाम (छायावादोत्तर हिंदी कविता), 8. छायावाद का रचनालोक, 9. आधुनिक कविता: सर्जनात्मक संदर्भ, 10. हिंदी गद्यसाहित्य: उपलब्धि की दिशाएँ, 11. आलोचना का आधुनिक बोध।
- रचनावलीः 14 खण्डों में, कविता समग्र,रामदरश मिश्र की सम्पूर्ण कहानियाँ।
- संस्मरणः स्मृतियों के छन्द, अपने-अपने रास्ते, एक दुनिया अपनी, सहयात्राएँ, सर्जना ही बड़ा सत्य है,सुरभित स्मृतियाँ।

बनाया है मैंने ये घर धीरे-धीरे, खुले मेरे ख़्वाबों के पर धीरे-धीरे।

किसी को गिराया न ख़ुद को उछाला, कटा ज़िंदगी का सफ़र धीरे-धीरे।

जहाँ आप पहुँचे छलांगे लगाकर, वहाँ मैं भी पहुँचा मगर धीरे-धीरे।

पहाड़ों की कोई चुनौती नहीं थी, उठाता गया यूँ ही सिर धीरे-धीरे।

न हँस कर न रोकर किसी में उड़ेला, पिया ख़ुद ही अपना ज़हर धीरे-धीरे।

गिरा मैं कहीं तो अकेले में रोया, गया दर्द से घाव भर धीरे-धीरे।

ज़मीं खेत की साथ लेकर चला था, उगा उसमें कोई शहर धीरे-धीरे

मिला क्या न मुझको ए दुनिया तुम्हारी, मोहब्बत मिली, अगर धीरे-धीरे।

हमेशा आकाश से झरती है एक नदी और हमेशा ऊपर ही ऊपर कोई पी लेता है

धरती प्यासी की प्यासी रहती है और कहने को आकाश से नदी बहती है।

कुछ फूल और काँटे हमने आपस में बाँटे यात्रा के हर मोड पर हमने एक दूसरे का इंतजार किया है हाँ हमने प्यार किया है।

> हमारे हाथ में सोने की नहीं सरकंडे की कलम सरकंडे की कलम खूबसूरत नहीं, सही लिखती है वह विरोध के मंत्र लिखती है प्रशस्तिपत्र नहीं लिखती है हम कठघरे में खड़े हैं, खड़े रहेंगे और कठघरे में खड़े हैं उठे हुए हाथ को अपने हाथ में ले लेंगे राजा कौरव हों या पाण्डव-हम तो सदा वनवास ही झेलेंगे

यात्रा - वृत्तांत

सत्याग्रह की राह: गांधी की अनदेखी यात्रा

यात्राएँ जीवनानुभव को विस्तार देने के साथ ही मनुष्य को बौद्धिक रूप से सशक्त बनाने में भी महत्त्वपूर्ण भूमिका निभाती हैं। स्वयं जीवन को भी एक यात्रा और मनुष्य को यात्री कहा गया है। यही यायावर प्रवृत्ति मनुष्य को नवीन रहस्योद्घाटन के लिए प्रेरित करती है। यात्रा में कुछ दिन जब घर से बाहर रहते हैं तो हम एक नई दुनिया देखते हैं। जीवन के इस पहलू के निरीक्षण से हम मानसिक रूप से सबल बनते हैं। बस ज़रूरत है कि अपने भीतर की यात्राओं से इतर कभी बाहरी दुनिया की भी यात्रा की जाए। मुझे अपने जीवनकाल में अधिक यात्राएँ करने का अवसर नहीं मिला है। लेकिन स्नातक के लिए कॉलेज में प्रवेश लेने के उपरांत मैंने विगत दिनों अनेक ऐतिहासिक स्थलों की यात्राएँ की हैं। इसी यात्रा श्रृंखला में मुझे कॉलेज के हिंदी विभाग की मंडली संग 5 अक्टूबर 2024 को नई दिल्ली स्थित गांधी स्मृति भवन जाने का अवसर मिला। यात्रा प्रारंभ करने से पूर्व ही मेरे अन्वेषी मन में विचारों की एक दीर्घ शृंखला विचरण कर रही थी। गांधी से जुड़े अनेक सवाल मेरे अंतर्मन में थे। मैं यात्रा को लेकर बहुत अधिक उत्सुक था। यात्रा के दौरान अध्यापकगण भी मार्गदर्शक के रूप में हमारे साथ जुड़े थे।

गंतव्य स्थल पर पहुँचते ही मुझे एक विशिष्ट आध्यात्मिक वातावरण की अनुभूति होने लगी थी। इस स्थल पर गांधी ने अपने जीवन के अंतिम 144 दिन व्यतीत किए थे। यूँ तो उनके जीवन का हर पल देश के लिए था और उस समय भी वो देशहित के कार्य में रत थे। संग्रहालय में प्रवेश मात्र से ही उस महान व्यक्तित्व का मौन पुण्य प्रकाश उनके अस्तित्व की गवाही दे रहा था। यह अस्तित्व कोरा नहीं था बल्कि उनके किए गए हर प्रयास का उद्घोष था। ऐसा व्यक्तित्व जिसने कभी अपने आप को महान नहीं कहा उनकी आचरण की सभ्यता ने उन्हें महान बनाया। हज़ारों लाखों को एक स्थान पर एक साथ इकठ्ठा कर पाना उस समय बिना किसी आधुनिक यंत्र के अद्भुत था। संग्रहालय की दीवारों पर गांधी के जीवन प्रसंगों से जुड़ी चित्रकारी देखकर लग रहा था मानों समय ख़ुद को पीछे ले गया हो। संरक्षित करके रखी गई गांधी के दैनिक उपयोग की वस्तुएँ देखकर हृदय में भावुकता का ज्वार उमड़ पड़ा। गांधी से जुड़ी एक-एक वस्तु का स्पर्श पाने के लिए मन उद्देलित हो रहा था, लेकिन कुछ ज़रूरी प्रतिबंधों के कारण ऐसा कर पाना संभव नहीं था। इस बात का अफ़सोस ज़रूर रहेगा। उनका रहन-सहन, उनका परिधान, हमारे मस्तिष्क में बनी उनकी छिव सब चीज़ों ने मानों संग्रहालय में एक साकार रूप ग्रहण कर लिया था।

गांधी के अंतिम समय से जुड़ी विभिन्न स्मृतियों को संग्रहालय में भली-भाँित संजोकर रखा गया है। यात्रा के दौरान 'गांधी स्मृति एवं दर्शन सिमिति' से जुड़े आधिकारिक व्यक्ति एवं हमारे अध्यापक निरंतर मार्गदर्शन करते रहे। इस बीच स्वतंत्रता आंदोलन में गांधी के योगदान से जुड़े प्रेरक प्रसंगों को डिजिटल मल्टीमीडिया के माध्यम से देखना भी एक सुखद अनुभव रहा। गांधीजी के विचारों को याद करते हुए, मन में उनकी महानता के प्रति आदर और समर्पण का भाव उत्पन्न होता है। पाखंड और दिखावे से कोसों दूर हर आदर्श को व्यवहार में लाकर एक ईमानदार व्यक्तित्व बनने तक का उनका सफ़र अद्भुत है। यही ईमानदारी देश की गुलामी के समय आम भारतीय के लिए गांधी को लेकर एक विश्वास स्थापित करती दिखी। बच्चे से लेकर बूढ़ा तक उनके साथ निकल पड़ा आज़ादी के संघर्ष में। वो एक आम सा मानव था। उसने भी हम सभी की तरह जन्म लिया था वो महात्मा था नहीं, वो महात्मा बना। गांधी जैसा बना जा सकता है और पूरे संग्रहालय के भ्रमण के बाद गांधी ही ये विश्वास आपके भीतर भर देते हैं और वो कैसे, वो ऐसे कि वे कहीं भी उपदेश देते नहीं कर्म करते दिखाई देते हैं। पूरा वृत्तांत गांधी ही हैं और किसी व्यक्तित्व पर या किसी भी विषय पर सार्थक लेख तभी लिखा जा सकता है जब आप उससे अच्छी तरह परिचित हों। गांधी जैसे विशाल व्यक्तित्व को जानने का इससे अच्छा मौक़ा शायद ही मुझे मिलता। ख़ैर भ्रमण का लोभ अति आवश्यक है। राहुल सांकृत्यायन तो घुमक्कड़ी प्रवृत्ति को ईश्वर का आशीर्वाद मानते हैं। ईश्वर का अंश मात्र आशीर्वाद मुझ पर हुआ और गांधी जैसे अद्भुत व्यक्तित्व का साक्षात मुझे और मेरे सहपाठियों को प्राप्त हुआ।

अनिकेत मिश्र बीए(ऑनर्स) हिंदी ,प्रथम वर्ष

ज्ञानपीठ पुरस्कार (2023)

ज्ञानपीठ चयन समिति ने वर्ष 2023 के लिए मशहूर शायर गुलज़ार और संस्कृत के विद्वान जगतगुरू रामभद्राचार्य को 58 वें ज्ञानपीठ पुरस्कार से सम्मानित किया गया ।

जगद्गुरु रामभद्राचार्य

जगद्गुरु रामभद्राचार्य चित्रकूट में तुलसी पीठ के संस्थापक प्रमुख एवं प्रख्यात हिन्दू आध्यात्मिक व्यक्तित्व, शिक्षक और 240 से अधिक पुस्तकों और पाठों के लेखक हैं।

रामभद्राचार्य जब श्रीराम जन्मभूमि के पक्ष में वादी के रूप में उपस्थित थे तो उन्होंने ऋग्वेद की जैमिनीय संहिता से उद्धरण देकर सरयू नदी के स्थान विशेष से दिशा और दूरी का बिल्कुल सटीक ब्यौरा देते हुए श्रीराम जन्मभूमि की स्थिति बताई। जिस पर कोर्ट के आदेश से जैमिनीय संहिता मंगाई गई और उसमें जगद्गुरु द्वारा निर्दिष्ट संख्या को खोलकर देखा तो समस्त विवरण सही था। जिस स्थान पर श्रीराम जन्मभूमि की स्थिति बताई गई, विवादित स्थल ठीक उसी स्थान पर है। जगद्गुरु के वक्तव्य ने फैसले का रुख पलट दिया।

गुलज़ार

गुलज़ार हिन्दी फ़िल्मों के एक प्रसिद्ध गीतकार हैं। इसके अतिरिक्त वे एक किव, पटकथा लेखक, फ़िल्म निर्देशक, नाटककार तथा प्रसिद्ध शायर हैं। उनकी रचनाएँ मुख्यतः हिन्दी, उर्दू तथा पंजाबी में हैं। गुलज़ार को हिन्दी सिनेमा में उनके कार्य के लिए जाना जाता है। उन्हें उर्दू में अपने कार्य के लिए 2002 में साहित्य अकादमी पुरस्कार, 2013 में दादा साहब फाल्के पुरस्कार, 2004 में पद्म भूषण और कई राष्ट्रीय फ़िल्म पुरस्कार मिल चुके हैं।

कथाकार संजीव

इस वर्ष का साहित्य अकादमी सम्मान संजीव को उनके उपन्यास 'मुझे पहचानो' के लिए दिया जा रहा है। संजीव का जन्म 6 जुलाई, 1947, सुल्तानपुर (उत्तर प्रदेश) के बाँगरकलाँ गाँव में हुआ। कार्यक्षेत्र के रूप में 38 वर्षों तक रासायनिक प्रयोगशाला में कार्य करने के बाद स्वतंत्र लेखन करते रहे। संजीव अपने शोधपरक लेखन व वर्जित विषयों पर लिखे गये साहित्य के लिए जाने जाते हैं।

प्रमुख कृतियाँ: तीस साल का सफरनामा, आप यहाँ हैं, दुनिया की सबसे हसीन औरत, प्रेतमुक्ति, ब्लैक होल, खोज, गित का पहला सिद्धांत, गुफा का आदमी, आरोहण (कहानी संग्रह); किशनगढ़ के अहेरी, सर्कस, सावधान ! नीचे आग है, धार, पाँव तले की दूब, आकाश चम्पा, अहेर, फाँस, प्रत्यंचा (उपन्यास), रानी की सराय (किशोर उपन्यास)।

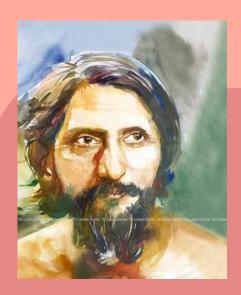
सरलता, बोधगम्यता और शैली की दृष्टि से विश्व की भाषाओं में हिन्दी महानतम स्थान रखती है। - अमरनाथ झा

साहित्य जगत: कही - अनकही

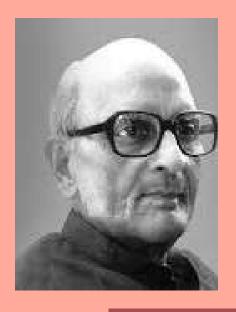
महात्मा गांधी और निराला:

1936 में एक साहित्य समारोह के दौरान महात्मा गांधी ने कह दिया था कि "हिंदी साहित्य में एक भी रवींद्रनाथ टैगोर नहीं हुआ है।" इस बात पर निराला ने आगे बढ़कर महात्मा गांधी से पूछा कि क्या उन्होंने पर्याप्त हिंदी साहित्य पढ़ा है या नहीं? उनके पूछने पर गांधी ने स्वीकार किया कि उन्होंने हिंदी साहित्य का अधिक अध्ययन नहीं किया है। जिस पर निराला ने कहा, "आपको मेरी भाषा हिंदी के बारे में बात करने का अधिकार किसने दिया?" निराला ने यह भी कहा कि मैं आपको अपनी कुछ रचनाएँ भेजूँगा ताकि आपको हिंदी साहित्य के बारे में बेहतर जानकारी मिल सके।

(साभार:https://www.livehindustan.com/magazines/shabd/story-whennirala-argued-with-gandhi-and-nehru-for-hindi-language-1597915.html)

निराला पर आरोपों की वर्षा ने रामविलास शर्मा को बना दिया आलोचक:

निराला पर आरोपों की वर्षा ने रामविलास शर्मा को बना दिया आलोचक : रामविलास शर्मा जब लखनऊ में अध्ययन कर रहे थे, तब निराला से उनकी मुलाकात हुई और यह बहुत जल्दी गहरी अंतरंगता में बदल गई। 'रूपतरंग' की भूमिका में रामविलास शर्मा मानो अभिभृत होकर लिखते हैं-

"शांतिप्रिय जी के संग्रह में कोमल-कांत पदावली के अन्य किवयों की रचनाएँ भी थीं। लेकिन वह कोमलता हलकी थी, प्राणों को स्पर्श न करती थी, उसमें ओज का अभाव था, एक सशक्त व्यक्तित्व की गंभीर साधना न थी। अन्य किवयों की तुलना में मुझे निराला वैसे ही लगे, जैसे विंध्याचल की तुलना में हिमालय। तब से मेरी उस धारणा में कोई मौलिक परिवर्तन नहीं हुआ। निराला को लेकर हिंदी में कितना संघर्ष हो चुका है, तब मुझे इसका पता न था। सन् 1934 में यह संघर्ष ही मुझे आलोचना के क्षेत्र में घसीट लाया और मेरा पहला आलोचनात्मक निबंध निराला की काव्य-प्रतिभा के समर्थन में प्रकाशित हुआ। संभव है, यह संघर्ष न होता-मेरे प्रिय किव पर द्वेषपूर्ण आरोपों की वर्षा न की गई होती-तो मैं आलोचना के क्षेत्र में आता ही नहीं।"

साभार:https://www.google.com/urlsa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://www.aajtak.in/amp/literature/profile/story/ nirala-and-ram-vilas-sharma-a-article-on-ram-vilas-sharma-birth-anniversary-1796151-2023-10-10&ved=2ahUKEwjksvzywLeFAxUDUGcHHf_EAiMQFnoECBQQBQ&usg=AOvVaw3HdnubnUV6mok16Gi65xrn

दिनकर के कविता पाठ से जब संसद सन्न हो गया:

1962 में चीन से हार के बाद संसद में दिनकर ने कविता पाठ किया... "रे, रोक युद्धिष्ठिर को न यहाँ, जाने दे उनको स्वर्ग धीर, पर, फिरा दे हमें गांडीव-गदा, लौटा दे अर्जुन-भीम वीर।" इस कविता पाठ को सुन तत्कालीन प्रधानमंत्री नेहरू का सिर झुक गया था...ये घटना आज भी भारतीय राजनीति के इतिहास की चुनिंदा क्रांतिकारी घटनाओं में से एक है।

(*साभारः https://hindi.news18.com/amp/news/bihar/patna-ramdhari-singh-dinkar-123rdbirth-anniversary-know-special-things-and-facts-about-dinkar-bramk-3760250.html)

जब महात्मा गांधी बच्चन की मधुशाला से हुए नाराज़...

हरिवंश राय बच्चन की मधुशाला कविता को जब खूब प्रचार-प्रसार मिलने लगा तो कुछ लोगों ने महात्मा गांधी से शिकायत की। कहा कि मधुशाला, मदिरा को बढ़ावा दे रही है। इस पर गांधीजी नाराज़ हो गए। उनकी नाराज़गी की जानकारी होने पर बच्चन जी के समर्थन में कुछ लोग गांधीजी के पास पहुँचे। उन्हें मधुशाला को पढ़ कर सुनाया।

'मंदिर मस्जिद भेंट कराते-मेल कराती मधुशाला', पंक्ति का उदाहरण देते हुए बताया कि यह मदिरा का प्रचार प्रसार नहीं, बल्कि सामाजिक और कौमी एकता को बढ़ावा देने वाली कविता है। बताया गया कि इसमें मदिरा प्रतीकात्मक है। इसकी मूल भावना समाज में एकता को बढ़ावा देने की है। तमाम तर्क दिए जाने पर गांधीजी ने भी मधुशाला को अपनी स्वीकारोक्ति दे दी थी।

(साभार: https://hindi.thequint.com/news/india/mahadevi-verma-profile-hindipoetess-kavita-freedom-fighter-influenced-by-mk-gandhi-pt-nehru)

नागरी वर्णमाला के समान सर्वांगपूर्ण और वैज्ञानिक कोई दूसरी वर्णमाला नहीं है। - बाबू राव विष्णु पराड़कर

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ

ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ

ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਪਾਦਕ

ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਡਾ. ਕਵਲਜੀਤ ਕੌਰ

1. ਸੰਪਾਦਕੀ

2. ਯਾਦਾਂ

- 48 ਵਰ੍ਹੇ ਲੰਮੀ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਸਫ਼**ਰ**
- ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ
- ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯਾਦਾਂ

4. ਕਵਿਤਾਵਾਂ

- ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ
- ਪਿਆਰ
- ਪੈਂਤੀ
- ਪੰਜਾਬ
- ਅੰਮਿਤ
- ਫਿਤੁਰ
- ਨਵਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ
- ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਰਜ**ਣ**

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਪਾਦਕ

ਅਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਅਵਨੀਤ ਕੌਰ ਹਰਲੀਨ ਕੌਰ ਅਰਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੁ

- ਛਿੱਟੇ
- ਮਹੱਬਤ
- ਜ਼ਿੰਦਗੀ
- ਤੇਰੇ ਲਈ
- ਮੇਰੀ ਪਿਆਰੀ ਭੈਣ
- ਤਾਰਾ ਟੁੱਟਦਾ ਏ
- ਰੱਬ ਦੀ ਆਸ

5. ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ

• ਅੰਨ੍ਹਾ

6**. ਲੇਖ**

- ਰਾਮਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ
- ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ
- ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਰੰਪਰਾ
- ਕਲਮ ਤੇ ਤੇਗ ਦੇ ਧਨੀ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ
- **7. ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ (2023-24)**

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਬੜੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਘੜਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ - 'ਸਚਹੁ ਓਰੈ ਸਭੁ ਕੋ ਉਪਰਿ ਸਚੁ ਆਚਾਰੁ॥' ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅੱਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵੀ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐੱਨ.ਸੀ.ਸੀ, ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਐੱਸ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਨ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਕੇ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਘੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਛੇ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਪੋਥੀ ਪੜ੍ਹ-ਪੜ੍ਹ ਜਗ ਮੁਆ, ਪੰਡਿਤ ਭਯਾ ਨ ਕੋਯ ॥ ਢਾਈ ਆਖਰ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ, ਪੜ੍ਹੈ ਸੋ ਪੰਡਿਤ ਹੋਯ ॥ - ਕਬੀਰ

ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਨਵੀਨਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ

'ਤੇਗ਼' ਨਾਂ ਬਰਾਬਰੀ, ਮਾਨਵਤਾ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਪਰੰਪਰਾ 'ਚ ਕਲਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸੇਧ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਤੇ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਮਨ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਪਰਾਮਤਾ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵੱਲਗਣ ਵਿਚ ਉਲਝਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਵਸਾਦ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਲਲਿਤ ਕਲਾਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੇਖਣ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਤੇਗ਼ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਖਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਮੰਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤਜ਼ਰਬੇ, ਅਹਿਸਾਸ, ਯਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਲਵਲਿਆਂ ਦਾ ਕਲਾਤਮਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨੌਜੂਆਨ ਹੀ ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਉੱਤੇ ਹੀ ਉਸਰੇਗਾ ਸੋ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅੰਦਰ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲ ਉੱਚੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੜਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਾਹਿਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੰਦਰਲੀ ਝਿਜਕ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਸਨੇ ਸਮਾਜ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮੋਬਾਇਲ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਚੰਗੇ-ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਹੇਠ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਭਰਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਲਿੱਕ 'ਚ ਸਭ ਮਿਲ ਜਾਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨੇ ਲਿੱਖਣ ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਨੂੰ ਢਾਅ ਲਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਤੇ ਸੇਧ ਤੋਂ ਛੱਟ ਸਿਰਫ ਸਿਲੇਬਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸਾਹਿਤਕ ਉਪਰਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਵੱਧ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿਚ ਤਸੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨਹਿਰੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਝਲਕ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸ ਸਾਹਿਤਕ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੜਨ ਦੀ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਇੰਝ ਹੀ ਸੰਵਾਦ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਟੀਮ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਇਹ ਕਾਰਜ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ।

ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਡਾ. ਕਵਲਜੀਤ ਕੌਰ (ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਪਾਦਕ)

48 ਵਰ੍ਹੇ ਲੰਮੀ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

ਕਲਦੀਪ, ਡਾ. ਕਲਦੀਪ ਕੌਰ ਪਾਹਵਾ, ਪੋ. ਕਲਦੀਪ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਸਹਿਕਰਮੀਆਂ, ਸਹਿਜਮਾਤੀਆਂ, ਨਿੱਜੀ ਦੋਸਤਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਆਂਢ-ਗਆਂਢ, ਇਹਨਾਂ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਬਿੰਦਾਸ, ਬੇਖ਼ੌਫ, ਖ਼ਸ਼ਮਿਜ਼ਾਜੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ। ਨਿਰੰਤਰ ਮਸ਼ਕਲਾਂ, ਅਣ ਆਈਆਂ ਨਾਲ ਜਝਦੀ ਮਰਜੀਵੜੀ ਹੋਂਦ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ 1976 ਤੋਂ ਜਾਣਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਦ ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਐੱਮ.ਏ. ਸ਼ਰ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ, ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਇਕੱਠੇ ਪੀਂਦੇ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਗਰੱਪ ਹੰਦੇ। ਉਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਕੜੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ-ਪਰਵਿੰਦਰ, ਵੀਨਾ, ਜਸਬੀਰ ਤੇ ੳਹ ਚਾਰੇ ਪਕਵਾ ਕਹਿਲਾੳਂਦੀਆਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰੀਟਾ ਅਟਵਾਲ ਤੇ ਡਾ. ਭਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਨਾਨ ਕਾਲਜੇਇਟ ਇੰਦਰਜੀਤ ਹੰਦੀ ਜੋ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਨਾਟਕ ਖੇਡਦੀ। ਸਮਾਂ ਲੰਘਦਾ ਗਿਆ। ਸਾਡੀ ਐੱਮ. ਏ. ਮਕੰਮਲ ਹੋਈ ਤੇ ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਘੱਟ ਗਈ। ਹਣ ਮੈਨੰ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਕਾਲਜ 'ਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਲਦੀਪ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਕਾਰਨ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ। ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਫ਼ਾਕਿਰ ਦੀ ਲਿਖੀ ਬੇਗ਼ਮ ਅਖ਼ਤਰ ਦੀ ਗਾਈ ਗ਼ਜ਼ਲ "ਇਸ਼ਕ ਮੇਂ ਗੈਰਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੇ ਰੋਨੇ ਨਾ ਦੀਆ ਵਰਨਾ ਕਯਾ ਬਾਤ ਥੀ ਜਿਸ ਬਾਤ ਨੇ ਰੋਨੇ ਨਾ ਦੀਆ...." ਜਿਵੇਂ ੳਹ. ਜਿਸ ਅੰਦਾਜ਼ 'ਚ ਗਾਉਂਦੀ, ਪਰੀ ਕਲਾਸ ਕੀਲੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਕ ਵੇਰ ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਅੱਥਰ ਵਹਿ ਤਰੀ- ਡਾ. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ- ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈ। ਡਾ. ਜਗਬੀਰ ਗ਼ਾਲਿਬ ਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਸਣਾਓਂਦੇ ਜਿੱਥੇ ੳਹ ਲੈਅ, ਸੂਰ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਥਿੜਕ ਜਾਂਦੇ ਕੁਲਦੀਪ ਉਸੇ ਤਰੰਨੂਮ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸੂਰ ਰਲਾ ਲੈਂਦੀ। ਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਖਲੋ ਜਾਂਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਸੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗਈ। ਭੂਪਿੰਦਰ ਵੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੀ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ-ਕਦੇ ਕੋਈ ਕਲਾਸਮੇਟ ਮਿਲਿਆ- ਮੈਂ ਕਿਹਾ-ਕਈ। ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਕਲਦੀਪ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ- ਲੈ! ਨੇੜੇ ਹੀ ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਏ, ਰੋਸ਼ਨਆਰਾ ਰੋਡ। ਤੈਨੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਆਂ। ਕਲਦੀਪ ਦੇ ਘਰ ਗਈ। ੳਹ ਤਾਂ ਮਿਲੀ ਨਹੀਂ। ੳੱਥੇ ਚਿੱਟ 'ਚ ਦੋ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖ ਛੱਡ ਆਈ ਤੇ ਬਦਲੇ 'ਚ ਉਸ ਦਾ ਜੋ ਖ਼ਤ ਆਇਆ.... ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਡਾ ਖ਼ਤੋਂ-ਕਿਤਾਬਤ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ- ਉਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਦਰਜਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਨਭਵਾਂ, ਮਨ ਦੀਆਂ ਡੰਘੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ, ਹੇਰਵੇ, ਮੋਹ-ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਸਭ ਕਝ ਸਮਾਇਆ ਹੰਦਾ ਸੀ। ੳਹ ਐੱਮ. ਫਿੱਲ ਕਰਨ ਚੰਡੀਗੜ ਗਈ, ਮੈਂ ਬੀ.ਐਡ ਕਰਨ ਰੋਹਤਕ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ (ਲੈਕਚਰਾਰ) ਸੰਗ ਢੇਸੀਆ ਲਗ ਗਈ। ਸਾਡਾ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤ ਲਿਖਣਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਸੰਗ ਢੇਸੀਆ ਗਈ- ਉਹ ਹੈਰਾਨਕੁਨ-ਖੁੱਸੀ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ.... ਉਹਦੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਹਿਕਰਮੀਆਂ ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ, ਪਰਮਜੀਤ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀਆਂ-ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਗਏ ਸੀ- ਇਹ ਅਮੀਆ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਂ ਸੱਚ! ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਹੀ ਭੱਲ ਗਈ- ਸਾਡੇ ਖ਼ਤਾਂ 'ਚ ਸਾਡੇ ਅਸਲੀ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੋਧਨ ਬਦਲ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਮੈਨੰ ਅਮੀਆ ਲਿਖਦੀ ਤੇ ਮੈਂ ਦੀਪੁਲ। ਮੇਰੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੇ ਕੁੰਵਰ ਲਾ-ਅਮੀਆ ਕੁੰਵਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਨਸ਼ਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਦੀਪੁਲ ਮੇਰਾ ਨਿੱਜੀ ਸਰਮਾਇਆ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਹੇ- ਕਦੇ ਇੱਕੋ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ 'ਚ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਅਖ਼ੀਰਲੇ 22-23 ਸਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਕਾਲਜ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ। ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਮਾਣਿਆ। ਸਾਂਝੇ 'ਚ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਮਤਭੇਦ ਵੀ ਹੋਏ। ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਚ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵੀ ਪਰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਲਿਆਕਤ, ਹੁਨਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਕ-ਦੂਜੇ ਲਈ ਸਾਡਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਸਾਡੀ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਮੀਨਾਰ ਦਾ ਪੀਢਾ ਥੰਮ੍ਹ ਹੈ।

ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ (ਅਮੀਆ ਕੁੰਵਰ) ਐਸੋਸੀਏਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ)

ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ! ਕੁਝ ਤਾਂ ਖਾਸ ਹੈ ਇਸ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਪਣਾਪਨ,ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਅਹਿਸਾਸ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਸਿਆ। ਇਹ ਤਾਂ ਸੀ ਇਸ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁਣ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੀ ਇਸ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਬੀਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣੀ ਸਿਖਾਈ.....

ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਿਖਾਈ ਦਾ ਭਾਰ, ਯਾਰਾ ਦਾ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਪਿਆਰ,ਕੁਝ ਧੱਕੇ, ਕੁੱਝ ਯਾਰ ਪੱਕੇ, ਕੈਂਟੀਨ ਦੀ ਚਾਹ, ਘੰਟਾ-ਘੰਟਾ ਨਾਲ ਬਹਿਣਾ ਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਹਾਸੇ ਇਹੀ ਹੈ ਕਾਲਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ। ਹਾਲੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਵਾਂ-ਨਵਾਂ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਲਜ ਆਉਣ ਦਾ ਚਾਅ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਆਵੇ ਅਕਸਰ ਅਸੀਂ ਜਦ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਤੇ ਡਰ ਦੋਨੇਂ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮੋੜ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਲਾਸ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਇਕੱਠ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੇ ਆ ਗਏ? ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਕੁਝ ਦੋਸਤ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸਤ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਰਸ਼ਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਰਕ ਜਾਂ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਬਸ ਐਵੇ ਹੀ ਬੈਠੇ-ਬੈਠੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਸਮਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੋਹਣਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਮੁੜਕੇ ਉਹ ਕਦੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੋਈ ਸੌਖੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਬਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਾਥ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਉਹ ਦੋਸਤ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਨਾ ਦੋਸਤੀ ਜੇਕਰ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੌਖੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹਾਂ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਹੋਰ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਜਾਂ ਦੋਸਤ ਵੀ ਟੱਕਰੇ ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣਾ ਸਿਖਾ ਗਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਇਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਹੱਸ ਕੇ ਬੋਲ ਪਿਆ ਉਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਦੋਸਤ ਹੈ ਪਰ ਨਹੀਂ ਦੋਸਤੀ ਇੰਨੀ ਵੀ ਸੌਖੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਇਹਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਹੀ ਲੌਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਇਹਦੇ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਮਾਇਨੇ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਫ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰਾਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਹ ਸੀ ਮੇਰਾ ਸਫ਼ਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੈਂ ਇਹ ਸਭ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘਾਇਆ।

ਅਰਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਬੀ.ਏ. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਤੀਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯਾਦਾਂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੈਂਪਸ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਕੈਂਪਸ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਪਸੰਦ ਹਨ। ਕਾਲਜ ਕੰਟੀਨ, ਕੈਫੇ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਈ ਦੋਸਤੀ ਬਣਾਉਣਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੰਟੀਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨਾਲ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਕੁਝ ਪਿਆਰੇ ਪਲ ਹਨ। ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਘੁੰਮਣਾ-ਮਸਤੀ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਕੁਝ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਯਾਦਗਾਰ ਪਲ ਹਨ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਜਿਉਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੱਟੀਆਂ-ਮਿੱਠੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਤਿਉਹਾਰਾਂ, ਸਮਾਗਮਾਂ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਯਾਦਗਾਰ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਖ਼ਾਸ ਪਲ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ ਨੇ ਪੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਵਾਇਆ, ਉਥੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਹੁਨਰਮੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਉਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਉਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧੰਨ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਸਾਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਹੀ ਰਾਹ ਵਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਲਜ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਦਾ ਸਲਾਨਾ ਫੈਸਟ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕਾਲਜ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਇਹ ਮੇਰੀਆਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯਾਦਾਂ ਹਨ।

ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਪਹਿਲਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ

ਮੈਂ ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਰਾ ਸੁਣਿਓ, ਮੇਰੀ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਭਾਈ। ਪੰਜ ਆਬਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਗੁਰੂ - ਪੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵੱਸਿਆ, ਇਹ ਮੇਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ। ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਮੈਂ ਵੱਸਦਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਹੈ।

ਜਨਮ ਮੇਰਾ ਤੇਗ ਦੀ ਧਾਰ ਤੋਂ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰਚੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਮੇਰੀ ਲਿਪੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਲਹੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸਦੀ ਸਿੱਖੀ, ਜਿਹੜੀ ਕਦੇ ਸਿਦਕੋਂ ਨਹੀਂ ਡੋਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਦਿਲ ਦੀ ਅੱਜ ਮੈਂ ਖੋਲੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਹੈ।

ਪੱਗਾਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਗਰੂਰ ਮੇਰਾ, ਕਿਰਸਾਣੀ ਮੇਰੀ ਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਮੈਂ ਬਾਣੀ ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਮੇਰਾ ਮਾਣ ਹੈ। ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਮੈਂ ਵੱਸਦਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਸੁਣਾਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਮੈਂ ਅਪਣਾ, ਖ਼ੂਨ ਮੇਰਾ ਉਬਾਲੇ ਮਾਰਦਾ ਸੀ। ਜੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੈਂ ਸੁਣਾਵਾਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੇਖੀਆਂ ਬੱਚਪਨ ਵਿਚ ਅਨੋਖੀਆਂ ਸੀ।

ਚਮਕੌਰ ਉਸ ਜੰਗ ਦਾ ਨਾਂ, ਜਿਹੜੀ ਮੇਰੇ ਇਤਹਾਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਮੇਰੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ, ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਵਾਰੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ੰਦ ਸੀ। ਕੰਬ ਉੱਠੀ ਸੀ ਧਰਤੀ, ਵੇਖ ਜ਼ੋਰ ਫਰਜ਼ੰਦਾਂ ਦੀ ਤੇਗਾਂ ਦੇ। ਜਦੋਂ ਪਾਈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਫ਼ਰਜ਼ੰਦਾਂ ਨੇ, ਹਰ ਇਕ ਅੱਖ ਮੈਂ ਨਮ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖੀ ਸੀ ਇਹ ਅਨੋਖੀ ਜੰਗ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਪਨ ਵਿਚ ਵੇਖੀ ਸੀ। ਉਹ ਜੰਗਾਂ-ਯੁੱਧਾਂ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਮੇਰਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਸੱਤ ਸਮੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਮੈਂ ਵੱਸਦਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਹੈ।

ਪਿਆਰ

ਪਿਆਰ ਦੀ ਹੱਦ ਬੇਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਤਾਲ ਹੁੰਦੀ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਂਝੀ ਹੁੰਦੀ ਜਦੋਂ ਪਿਆਰ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿਲ ਉਤੇ ਛਾ ਜਾਂਦਾ ਰੰਗ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੋਹਣਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਦਿਲ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਸੁਣ ਜਾਂਦੀ ਮੁੱਖ ਤੇ ਹਾਸਾ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾ ਜਾਂਦਾ

ਹਰਲੀਨ ਕੌਰ ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਦੂਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

थैंडी

ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਝੋਲੀ ਪੈਂਤੀ ਹੀਰੇ, ਸਾਨੂੰ ਛੱਬੀਆਂ ਤੋਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਪੇਟੀਆਂ ਸੰਦੂਕਾਂ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਤਾਂ ਦੇਖ, ਸਾਡੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਥੋੜ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਬੋਲੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਾਂ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਮਾਂ ਤੋਂ ਸੋਹਣਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਤੂੰ ਦਿਲ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਕੇ ਤਾਂ ਦੇਖ, ਜ਼ੋਰ ਪਾਕੇ ਤਾਂ ਦੇਖ, ਸਾਡੀ ਬੋਲੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ।

ਜਿਹੜੀ ਬੋਲੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਜੰਮੇ ਹਾਂ, ਉਹਨੂੰ ਬੋਲਣ 'ਚ ਕੋਈ ਸੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈਗੀ। ਵੱਖਰੀ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਰੰਗ ਨੇ, ਪਰ ਅਪਣੀ ਬੋਲੀ ਵੀ ਬੇਰੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈਗੀ। ਅਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਦਰਜਾ ਹੋਵੇ, ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ ਸਾਡਾ, ਇਹ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈਗੀ।

ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੀ.ਏ. ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ (ਆਨਰਜ਼), ਦੂਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਮੰਨਿਆ ਦੁਨੀਆ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਵੱਸਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਰੂਹ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਖਿੜਦੀ ਹੈ ਨਾ ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਹੱਸਦੀ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਬੋਲੀ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਬੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਫੱਬਦੀ ਹੈ। ਥਾਂ-ਥਾਂ ਤੇ ਪੈਰ ਫਸਾ ਲਏ, ਇੰਨੀ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਲਏ, ਗੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਜਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਔਖੀ ਬੜੀ ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਗੈਰਾਂ 'ਤੇ ਡੁੱਲ ਕੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਨਾ ਜਾਇਓ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ ਸਾਡੀ, ਇਹਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਤੇ ਰੁਲ ਨਾ ਜਾਇਓ। ਰਿਸ਼ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਲੱਖ ਬਣ ਜਾਣ, ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਭੁੱਲ ਨਾ ਜਾਇਓ। ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਭੁੱਲ ਨਾ ਜਾਇਓ।

ਪੰਜਾਬ

ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੋਹਣਾ ਰੱਬ ਵਰਗਾ, ਇੱਥੇ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਗੁਲਾਬੀ ਹੈ। ਪੰਜ - ਆਬ ਦੀ ਇਹ ਧਰਤੀ ਸੋਹਣੀ, ਇੱਥੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ।

ਚਲੋ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਪੰਜਾਬ ਦੀ, ਮਾਝੇ, ਮਾਲਵੇ ਤੇ ਦੋਆਬ ਦੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਸੋਹਣੀਆਂ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ, ਅੰਬਰਸਰ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਦਸਤਕਾਰੀ ਕਾਰਨਾਮੇ। ਇੱਥੇ ਪੈੜ - ਪੈੜ ਤੇ ਵੱਖ ਨਜ਼ਾਰੇ ਨੇ, ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਲਹਿੰਦੇ ਤਕ, ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰੰਗ ਕਈ ਸਾਰੇ ਨੇ।

ਆਸ ਦੇ ਲੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹੇ, ਸਵੇਰੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਜਦ ਪਾਠੀ ਬੋਲੇ। ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੂਰ ਸੋਹਣਾ, ਮੋਟਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਮਿੱਠਾ ਸ਼ਹਿਦ ਵਰਗਾ, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਓ, ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਜਮਾ ਹੀ ਕੈਦ ਵਰਗਾ।

ਇਸ ਸੋਨੇ ਵਰਗੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਰੱਬ ਨੇ ਰੀਝ ਪੂਰੀ ਲਾਈ ਹੈ, ਪੰਜ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੇ ਕਿਆ ਸੋਹਣੀ ਚੀਜ਼ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਹਰ ਕੰਮ 'ਚ ਅੱਗੇ ਹੋਵੇ, ਤਰੱਕੀਆਂ ਮਾਣੇ ਪੰਜਾਬ ਮੇਰਾ, ਹੀਰਿਆਂ ਵਰਗਾ ਵਿਰਸਾ ਇਹਦਾ, ਹੱਸਦਾ ਵੱਸਦਾ ਰਵੇ ਪੰਜਾਬ ਮੇਰਾ, ਹਰ ਜਨਮ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਲਵਾਂ, ਇਹੋ ਹੈ ਬਸ ਖ਼ੁਆਬ ਮੇਰਾ। ਇਹੋ ਹੈ ਬਸ ਖ਼ੁਆਬ ਮੇਰਾ।

ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਬੀ.ਏ. ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ (ਆਨਰਜ਼), ਦੂਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਚੰਨ ਮਾਹੀ...

ਵੇ ਚੰਨ ਮਾਹੀ ਮੇਰੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਬੈਠ ਤੇਰਾ ਰੱਜ-ਰੱਜ ਕੇ ਦੀਦਾਰ ਕਰਾਂ ਪਾ ਅੱਖੀਆ ਤੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਜਜ਼ਬੇ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਾਂ ਤੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰੇਂ ਮੈਂ ਜੀ ਆਖ਼ਾਂ ਤੇਰੀ ਹਰ ਗੱਲ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰਾਂ ਤੇਰੀ ਦੀਦ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੈਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮੈਂ ਪਿਆਰ ਕਰਾਂ

ਸਾਨੀਆ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਦੂਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ

ਸੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਸੱਚ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਅਨੰਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਅੰਨਦ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਬਾਣੀ ਦਾ ਹਰ ਇੱਕ ਅੱਖਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਬੋਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ਰੂਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਜੋਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਜੀਵਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ਕਾਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਕੁਦਰਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਰਚਨਹਾਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਰਚਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ੴ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਸਿੱਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ਸੇਵਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਸਿਮਰਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਕੀਰਤਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ਸਿਫ਼ਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਧਿਆਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਜੋਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਜੋਗਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ਪ੍ਰੇਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਪ੍ਰੇਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਖਾਲਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ਚੰਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਬੀ.ਏ. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ (ਆਨਰਜ਼), ਦੂਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਫਿਤੂਰ

ਰੂਪ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀਂ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਲੁਟਾਉਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਆਂ। ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਡੁੱਲ ਨਾ ਜਾਈਏ ਨੈਣਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਆਂ। ਸੋਚਿਆ ਕਰਮਾਂ 'ਚ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮਿਲਜੂ ਤਾਹੀਂ ਸਭ ਨੂੰ ਗ਼ਰੂਰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਆਂ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਦਿਲ ਨੀ ਆਇਆ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਰੂਪ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਆਂ। ਇੱਕ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਜੋ ਦਿਲ ਨੂੰ ਲੱਗਗੀ ਤਾਹੀਂਓ ਤੇਰੇ ਖ਼ੁਆਬਾਂ 'ਚ ਗੁਆਚੇ ਫਿਰਦੇ ਆਂ। ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਦਿਲ ਲੱਗ ਹੀ ਗਿਆ ਹੁਣ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸਤ ਬਣਾਈ ਫਿਰਦੇ ਆਂ ਦੇਖੀਂ ਕਿਤੇ ਇਸ਼ਕ ਸੁਪਨਾ ਹੀ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ, ਤੇਰੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਤੇਰੇ ਰਾਹੀਂ ਫੁੱਲ ਵਿਛਾਈ ਫਿਰਦੇ ਆਂ।

> **ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ** ਬੀ.ਏ. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਤੀਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਨਵਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ

ਇਥੇ ਡੱਬ ਡੱਬ ਮੋਈਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਨੇ

ਮੈਂ ਅੱਜ-ਕਲ੍ਹ ਪੜ੍ਹਨੋਂ ਡਰਦੀ ਹਾਂ ਪਹਿਲਾ ਪੰਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦਾ ਕਿਥੇ ਚਾਰ ਮਰੇ, ਕਿਤੇ ਦੱਸ ਗਿਰੇ ਕਿਥੇ ਲਹੂ ਵਿਛਿਆ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਾ

ਮਾਸੂਮ ਦਿਤੀਆਂ ਨੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾ ਇਥੇ ਪਰੀਆਂ ਛੁਰੀਆਂ ਖਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਢੋਲ ਵੱਜਦਾ ਨਾ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਝੂਠੇ ਵਾਦੇ ਰਾਜੇ ਕਰਦੇ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਵਿਛਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਦਰਿਆ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ

ਰੱਬੀ ਸੁਨੇਹਾ ਭੁੱਲ ਗਏ ਬੰਦੇ ਹੋਏ ਚੇਲੇ ਮੜ੍ਹੀਆਂ-ਮਸਾਣਾਂ ਦੇ ਢੋਂਗੀ ਬਾਬੇ ਤੋਂ ਮੰਗਦੇ ਕਿਰਪਾ ਕਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਗਿਆ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੱਜ ਰਾਜੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਨੇ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਤਿਰ ਡੁਲ ਗਏ ਨੇ ਜਨਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੱਛਦੇ ਹੋ ਹਾਲ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ

ਇਥੇ ਸੋਨੇ, ਨਸ਼ੇ ਤੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਕ ਬਜ਼ਾਰੀ ਭਾਅ ਇਥੇ ਲਹੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਸਸਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਭੋਲੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ

ਇੱਥੇ ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਈ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਪਿਆਸੇ ਵੀ ਜਦ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਜਦ ਮੁਕ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕੀ ਮੂੰਹ ਪਾਉਂਦੇ ਜਲ ਗੰਗਾ ਦਾ ਝੂਠੇ ਵਾਦੇ ਰਾਜੇ ਕਰਦੇ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਵਿਛਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਦਰਿਆ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅੱਜ ਅੰਨਦਾਤੇ ਨੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਬਣਿਆ ਸਰਹੱਦ ਨੇ ਸੱਚ ਹੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਏ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ

ਅਜੇ ਗਾਵਾਂ ਹਿੰਦੂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ ਤੇ ਬੱਕਰਾ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਗੀਤਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾ ਕੋਈ ਲਵੇ ਹੈ ਹਾਲ ਇਹੀ ਕੁਰਾਨਾਂ ਦਾ ਅੱਜ ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਪਰ ਖੰਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਪੇਕੇ ਸੋਹਰੇ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਪਰ ਘਰ ਨੀ ਹੁੰਦੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਹੁਣ ਕਿਵੇਂ ਸਾਹ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅੱਜ ਕੰਮ ਹੈ ਨਵੀਂ ਪਨੀਰੀ ਦਾ

ਅੱਜ ਧਰਤੀ ਪੈ ਕੁਰਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਬਾਗ਼ ਬਗੀਚੇ ਨੇ ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਨਜ਼ਰ ਇਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੰਗਲ ਹੈ ਸਿਰਫ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਅੱਗ ਵਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅੱਜ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਤੇ ਜੇਹਲਮ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਨਾੜੀਆਂ ਜੀਵਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਨੇ ਅੱਜ ਜ਼ਲਮ ਬਹਤ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ

ਹੁਣ ਨਵਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਲਿਖਵਾਵਾਂਗੇ ਅਮਨ ਚੈਣ ਦੀ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਦੋਸਤੋਂ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਵੰਗਾਰਾਂ ਦਾ ਆਓ ਮੁੜ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮੇ ਲਿਖੀਏ ਅੱਜ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਤੇਗ਼ਾ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦਾ ਅੱਜ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਤੇਗਾ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦਾ

ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੋਂਕ ਲਈ ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਬਾਲਣ ਹੈ ਜਦ ਸੂਰਜ ਦੀ ਧੁੱਪ ਸਿਰ ਚਮਕੀ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਖ਼ਿਆਲ ਨੇ ਛਾਵਾਂ ਦਾ

ਇਥੋਂ ਉੱਡ ਜਾ ਭੋਲਿਆ ਪੰਛੀਆਂ ਵੇ ਜਾ ਉੱਡ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣ ਬਚਾ ਇਥੇ ਰੋਂਦੀਆਂ ਚੂੜ੍ਹੇ ਵਾਲੀਆਂ ਨੇ ਤੈਨੰ ਕਿਥੋਂ ਚਾਅ ਹੈ ਚਰੀਆਂ ਦਾ

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ

ਬੀ.ਏ. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ (ਆਨਰਜ਼), ਤੀਜਾ ਵਰ੍ਹਾ ਲਸ਼ਕਾਰਾ ਕਾਵਿ ਮਕਾਬਲਾ (ਸਥਾਨ ਪਹਿਲਾ)

ਛਿੱਟੇ

ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਰਜਣ

ਕਿੰਨੀ ਕਾਲੀ ਸੀ ੳਸ ਅੱਖ ਦੀ ਪਤਲੀ ਜਦ ਉਹਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਂਭਿਆ ਰੰਗ ਕਿੰਨੇ ਨਿੱਘੇ ਸੀ ਸ਼ਬਦ ਜਦ ਤੂੰ ਚੱਖਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਦ ਤੂੰ ਰੱਖਿਆ ਹੱਥ ਤੇ ਉਹ ਲਿੱਬੜ ਗਏ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਜਦ ਪਹਿਲੀ ਵੇਰ ਕੀ ਨਹੀਂ ਝੂਠੀ ਲੱਗੀ ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਨਾਦ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਜਦ ਉਹਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵੇਰ ਪਹਿਚਾਣੇ ਹੋਣੇ ਫੁੱਲ ਜਦ ਤੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵੇਰ ਰਚੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਕਰਣ ਤੂੰ ਜਾਣੀ ਅੱਗ ਦੀ ਸਿਰਜਣ ਤੰ ਬੀਜੇ ਪਹਿਲੇ ਬੀਜ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਭੁੱਖ ਆ ਵੱਜੀ ਜਦ ਤੇਰੇ ਬੁਹੇ ਫਿਰ ਜਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤੰ ਕੰਪਾਸ ਨਾਲ ਤੱਕੀ ਹੋੳ ਦਿਸ਼ਾ ਜਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਗੋਲ ਹੋਣ ਦਾ ਤੈਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਸਬੂਤ ਤੇ ਤੂੰ ਜਦ ਪਹਿਲੀ ਵੇਰ ਟੇਕਿਆ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਤੇ ਕਿੱਦਾ ਭਖਿਆ ਹੋਉ ਤੇਰਾ ਪਿੰਡਾ ਜਿੱਦਾਂ ਭੱਲ ਜਾਂਦਾ ਏ ਕੋਈ ਦਰਾਜ਼ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਪੂਰਾਣੀ ਚਿੱਠੀ ਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਬਾਅਦ ਓਹਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਲੱਗੇ ਭੁੱਖ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਤੇ ਓਹਨੰ ਯਾਦ ਆਏ ਅੱਗ ਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵੇਰ ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਦਿੱਤਾ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੇ ਮੈਂਨੂੰ ਆ ਗਏ ਚੇਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਰਜਣ

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਬੀ. ਏ. ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਸਾਇੰਸ, ਪਹਿਲਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਹਰ ਵਾਰ ਪੈਦਾ ਹੰਦੇ ਨੇ ਧੱਪ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਪਰਾਣੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦੇ ਜਾਲੇ ਲੱਗੇ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਤੀਕ ਜੰਗ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਿਸਟਮ ਤੋਂ ਮਿੱਥਕੇ ਸੱਟੀ ਹੋਈ ਰੋਟੀਆਂ ਚੱਗਣ ਲਈ ਧੱਪਾਂ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਬਰਗਦ ਦੇ ਵਾਂਗੁੰ ਜੜਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਸਦੇ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਪੱਥਰ ਉੱਗਦੇ ਨੇ ਉਹ ਸਿਗਰਟਾਂ ਦੇ ਧੂਏਂ ਤੋਂ ਟੱਪਕਦੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਨੇ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਬਿਸਤਰ ਗੰਦਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਾਈ ਹੇਠ ਹੋਲੇ-ਹੋਲੇ ਕੱਠੇ ਹੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਮੁੜ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਬੁਨਣ ਲਈ ਧੱਪਾਂ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਲੋਚਦੇ ਅੰਬਰ ਦੀ ਹੁਕ ੳਹ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਸੌਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਚੀਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਇਕ ਦਿਨ ਓਹਦੀ ਹਿੱਕ ਤੇ ਆ ਫੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਹਾਡੇ ਗੱਟ ਜਿਹੜੇ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਚੱਲੇ ਸਨ ਇਕ ਫੱਲ ਦੀ ਭੱਖ 'ਚ

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਬੀ. ਏ. ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਸਾਇੰਸ, ਪਹਿਲਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਮੁਹੱਬਤ

ਮੁਹੱਬਤ... ਅਕਸਰ ਕੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਹੜੀ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ... ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਭਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਆਂਦਰਾਂ 'ਚ ਖੁੱਬ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੀ ਆਵੇ ਤਾਂ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਬਣਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ ਵੀ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਸੁੱਟ ਜਾਵੇ..

ਮੁਹੱਬਤ... ਅਕਸਰ ਝੂਠ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਕਰੇ ਸੱਸੀਆਂ ਹੀਰਾਂ ਦੀ ਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਦਗਾ ਕਰ ਜਾਵੇ

ਖੈਰ... ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਮੁਹੱਬਤ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਵਾ ਨਹੀਂ

ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਹੱਬਤ ਕੁਝ ਕੁ ਮਾਸੂਮਾਂ ਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਹ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਅੱਜ ਵੀ ਕੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਆਪਣੇ ਇਮਰੋਜ਼ ਦੇ ਕੈਨਵਾਸ ਤੇ ਇਕ ਰਹੱਸਮਈ ਲਕੀਰ ਬਣ ਜਿਓ ਰਹੀ ਹੈ

ਮੁਹੱਬਤ ਕਿਸੇ ਫਰਹਾਦ ਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਸ਼ਿਰੀਨ ਲਈ ਪਹਾੜਾਂ ਚੋਂ ਰਸਤੇ ਕੱਢ ਰਹੀ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਕਿਸੇ ਜੀਦਾਰ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਾਸੂਮ ਕੁੜੀ ਲਈ ਸਹਾਰਾ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਕਿਸੇ ਰਾਂਝੇ ਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹੀਰ ਦੇ ਹੰਝੂ ਪੂੰਝ ਰਹੀ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਕਿਸੇ ਰੰਗਰੂਟ ਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਗੂੰਜ ਰਹੀ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਕਿਸੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਕੁੱਲ ਜਗ ਨਾਲ ਸਾਹਿਬਾ ਲਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ

ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਹੁਣ ਨੀ ਮਿਲਦੀ

ਮੁਹੱਬਤ ਮੇਰੇ ਯਾਰ ਦੀ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਦੀਵੇ 'ਚ ਜੋਤ ਬਣ ਬਲ ਰਹੀ ਹੈ

ਖੈਰ... ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਮੁਹੱਬਤ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਵਾ ਨਹੀਂ

ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਹੱਬਤ ਕੁਝ ਕੁ ਮਾਸੂਮਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨ ਤਾਰਿਆਂ ਵਾੰਗੂ ਆਸਮਾਨ 'ਚ ਜਗਮਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ

ਮੁਹੱਬਤ ਅੱਜ ਵੀ ਜੀਉਂਦੀ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਹ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ

ਅਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ (ਸਾਹਿਬਾ)

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਪਹਿਲਾ ਵਰ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਫਾਰ ਕਾਮਰਸ ਲਸ਼ਕਾਰਾ ਕਾਵਿ ਮਕਾਬਲਾ (ਸਥਾਨ ਪਹਿਲਾ)

ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਾਸ਼ ਤੂੰ ਇੱਕ ਖ਼ੁਆਬ ਹੁੰਦੀ। ਕਿਸੇ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਦਾ ਆਫਤਾਬ ਹੁੰਦੀ। ਕਿਸੇ ਢਲਦੀ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਹਿੰਦੀ ਨਦੀ ਦੀ ਧਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਖਿੜੇ ਗੁਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਰੋਂਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਿਲਕਾਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਚਮਕਦੇ ਜਗਨੂੰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਬਖਸ਼ੇ ਹੋਏ ਗੁਨਾਹ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਸ ਮਿਹਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਗਾਹ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਾਸ਼ ਤੂੰ ਏਦਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ। ਕਾਸ਼ ਤੂੰ ਇੱਕ ਖਾਬ ਹੁੰਦੀ। ਕਿਸੇ ਮੁੱਲੇ ਦੀ ਬਾਂਗ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਖ਼ਾਬ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧੜਕਦੇ ਦਿਲ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫੱਲਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕਦੀ ਖਸ਼ਬੂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਣ-ਕਣ ਵਿੱਚ ਵਸੇ ਰੱਬੀ ਨੂਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਰੋਮ-ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਾਸ਼ ਤੂੰ ਇੱਦਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ। ਕਾਸ਼ ਤੂੰ ਇੱਕ ਖ਼ਾਬ ਹੁੰਦੀ।

ਅਰਸ਼ਜਯੋਤ ਕੌਰ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਪਹਿਲਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਤੇਰੇ ਲਈ

ਉਂਝ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਆਂ ਸ਼ੌਕੀਨ ਅਸੀ ਪਰ ਤੇਰੇ ਲਈ ਹਾਰ ਵੀ ਸਕਦੇ ਆਂ। ਜੇ ਆਵੇ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਮੁਸੀਬਤ ਕੋਈ ਅਸੀਂ ਆਪੇ 'ਤੇ ਜਰ ਵੀ ਸਕਦੇ ਆਂ। ਨਾ ਪਰਖੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪਿਆਰ ਸਾਡਾ ਜੋ ਕਹੇ ਉਹ ਕਰ ਵੀ ਸਕਦੇ ਆਂ। ਜੇ ਮਰਕੇ ਤੂੰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੋਵੇਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਮਰ ਵੀ ਸਕਦੇ ਆਂ।

ਅਸ਼ਮੀਤ ਕੌਰ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਦੂਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਮੇਰੀ ਪਿਆਰੀ ਭੈਣ

ਅਹਿਸਾਸ ਉਹਦੇ ਚਹਿਰੇ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਨੂਰ ਰੱਬੀ ਝਲਕਾਵੇ..!! ਮੁਲਾਕਾਤ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਇੰਝ ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ ਆਪ ਮਿਲਣ ਮੈਨੂੰ ਆਵੇ..!!

ਭੈਣ ਦਾ ਪਿਆਰ ਕਿਸੇ ਦੁਆ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਦੂਰ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਾਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਫਿੱਕੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਪਰ ਭੈਣ ਦੇ ਲਈ ਪਿਆਰ ਕਦੇ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭੋਲੀ ਭਾਲੀ ਸੂਰਤ ਅਤੇ ਪਿਆਰੀ ਜਿਹੀ ਮੁਸਕਾਨ ਦਿਲ ਦੀ ਮਾਸੂਮ ਜਿਹੀ ਅਤੇ ਛੁਰੀ ਵਰਗੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਚੰਚਲ ਜਿਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਤੇ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਪਰ ਮੇਰੀ ਮਾਸੂਮ ਭੈਣ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਸਦੀ ਮੇਰੀ ਜਾ**ਨ।**

ਹਰਲੀਨ ਕੌਰ ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਦੂਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਤਾਰਾ ਟੁੱਟਦਾ ਏ

ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਸਾਰੀ ਤੱਕਦੀ ਏ, ਜਦ ਕੋਈ ਤਾਰਾ ਟੁੱਟਦਾ ਏ। ਜੱਗ ਸਾਰਾ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਲਵੇ, ਜਦ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਾ ਟੁੱਟਦਾ ਏ।

ਕੋਈ ਟੁੱਟੇ ਉੱਚੇ ਮੰਦਰਾਂ ਤੋਂ, ਕੋਈ ਟੁੱਟੇ ਗੰਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ 'ਤੇ। ਕਈਆਂ ਦੀ ਸੇਜ ਕੰਡਿਆਂ ਭਰੀ, ਕਈ ਟੁੱਟੇ ਫੁੱਲਾਂ ਪੱਤੀਆਂ 'ਤੇ। ਝਟਕਾ ਤਾਂ ਕਵੀ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਾ ਟੁੱਟਦਾ ਏ। ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਸਾਰੀ ਟੁੱਟਦੀ ਏ, ਜਦ ਕੋਈ ਤਾਰਾ ਟੁੱਟਦਾ ਏ।

ਇਥੇ ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਟੁੱਟ ਤੁਰਨਾ, ਆਪਣੀ ਆਈ ਵਾਰੀ ਤੋਂ। ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਰਾਣਾ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ, ਮੌਤ ਦੀ ਸੱਟ ਕਰਾਰੀ ਤੋਂ। ਉਦਾਸੀ ਆਵੇ ਹਰ ਚਿਹਰੇ, ਜਦ ਕੋਈ ਨਜ਼ਾਰਾ ਟੁੱਟਦਾ ਏ। ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਸਾਰੀ ਤੱਕਦੀ ਏ, ਜਦ ਕੋਈ ਤਾਰਾ ਟੁੱਟਦਾ ਏ।

ਜੋ ਘੜਿਆਂ ਉਸ ਤਾਂ ਟੁੱਟਣਾ ਏ, ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਕੋਈ ਅਜੀਬ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਟੁੱਟੇ ਨਾਲ ਸਲੂਟਾਂ ਦੇ, ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਚੀਖਾਂ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ। ਚੰਗਿਆੜੇ ਆਪੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ, ਜਦ ਕੋਈ ਅੰਗਾਰਾ ਟੱਟਦਾ ਏ।

ਸ਼ਗੁਨ ਸ਼੍ਰੀ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਦੂਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਰੱਬ ਦੀ ਆਸ

ਰੱਬ ਤੋਂ ਰੱਖੀ ਇੱਕ ਆਸ ਏ ਤੈਨੂੰ ਨੀ ਪਤਾ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਖ਼ਾਸ ਏ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕੁੱਛ ਮੰਗਣਾ ਨੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਏ ਜਦ-ਜਦ ਨਾ ਦਿਖੇ ਤੂੰ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਲੱਗਦੀ ਉਦਾਸ ਏ ਰਹੀਂ ਕੋਲ ਮੇਰੇ ਤੂੰ, ਬੱਸ ਏਹੀ ਕਹਿੰਦੀ ਆ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਇਕ ਸਾਹ ਵੀ ਨੀ ਲੈਂਦੀ ਆ ਮੇਰਾ ਵੇ, ਬੱਸ ਮੇਰਾ ਬਣਕੇ ਰਹੀਂ ਲੈ ਤੇਰੇ ਕਦਮਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇਨੀ ਆ ਰੱਬ ਤੋਂ ਰੱਖੀ ਇੱਕ ਆਸ ਏ ਤੈਨੂੰ ਨੀ ਪਤਾ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਖ਼ਾਸ ਏ।

ਕਵਲਨੀਤ ਕੌਰ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਦੂਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਅੰਨ੍ਹਾ

"ਓ ਬਾਬਾ ਜੀ! ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ?", ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੀਕਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਕ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪੁੱਤਰ! ਆਖਰ ਤੂੰ ਇਸ ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੂੰ ਡੇਗ ਹੀ ਦਿੱਤਾ।" "ਨਹੀਂ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਇਵੇਂ ਨਾ ਬੋਲੋ।" ਬੱਚੇ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਤੋਂ ਪਕੜ ਕੇ ਚੁੱਕਿਆ। "ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਓਥੇ ਕੀ ਲੈਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ?" "ਮੈਂਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਓਧਰ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ਘਰ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਓਧਰ ਇਬਾਦਤ ਕਰਣ ਚਲੇ ਜਾਉ।" "ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਓਧਰ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ਘਰ ਨਹੀਂ, ਗਹਿਰੀ ਖਾਈ ਹੈ।"

ਅਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ

ਬੀ. ਏ. (ਆਨਰਜ਼), ਪਹਿਲਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ

'ਖ਼ਾਲਸਾ' ਸ਼ਬਦ ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ 'ਖਾਲਿਸ' (ਸ਼ੁੱਧ) ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। 'ਖ਼ਾਲਸਾ' <mark>ਲਫਜ਼ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ</mark> ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹੋਵੇ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛੱਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਿਆ। 'ਖ਼ਾਲਸਾ' ਪਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦ "ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਨ ਭਏ ਖਾਲਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਜਿਹ ਜਾਨੀ" (ਅੰਗ 654) 'ਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 'ਆਜ਼ਾਦ' ਹੈ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ 'ਖ਼ਾਲਸਾ' ਕਰਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕੁਝ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਕਾਰਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਜਥੇਬੰ<mark>ਦਕ ਢਾਂ</mark>ਚਾ 'ਸੰਗਤ' ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਵੇਲੇ 'ਮੰਜੀਆਂ' ਤੇ 'ਪੀੜ੍ਹਿਆ' ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ <mark>ਜੀ ਸ</mark>ਮੇਂ 'ਮਸੰਦ' ਰੂਪ 'ਚ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ। ਮਸੰਦ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਪਰਕ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

30 ਮਾਰਚ 1699 ਉਹ ਸ਼ੁਭ ਦਿਹਾੜਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਉਹ ਆਦਰਸ਼ ਖ਼ਾਲਸਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਵੇਖਣ 'ਚ ਸਾਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਵਰਗਾ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨਿਆਰੇ ਸਨ। ਇਹ ਖ਼ਾਲਸਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਭੇਜ ਕੇ ਵਿਸਾਖ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਸਤੇ ਆਖਿਆ। 30 ਮਾਰਚ 1699 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਰਬਾਬੀਆਂ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਭਾਈ ਮਨੀ ਰਾਮ (ਸਿੰਘ) ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਥਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਿਆਨ 'ਚੋਂ ਤਲਵਾਰ ਕੱਢੀ ਤੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਸੀਸ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਵਾਸਾਂ ਦੀ ਗਤੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ। ਕੁੱਝ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਤਲੀ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਆਖਰ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਉੱਠ ਖੜਾ ਹੋਇਆ, ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦਇਆ ਰਾਮ। ਹਜ਼ੂਰ, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤੰਬੂ 'ਚ ਲੈ ਗਏ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਿਛੋਂ ਖ਼ੂਨ ਨਾਲ ਭਰੀ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਿਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਹਸਤਿਨਾਪੁਰ ਦੇ ਭਾਈ ਧਰਮ ਦਾਸ ਨੇ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸੀਸ ਭੇਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਫਿਰ ਸੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਪੁਕਾਰਿਆ ਤਾਂ ਜਗਨਨਾਥ ਪੁਰੀ ਦੇ ਹਿੰਮਤ ਰਾਏ, ਦੁਆਰਕਾ ਦੇ ਮੋਹਕਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਬੀਦਰ ਦੇ ਸਾਹਿਬ ਚੰਦ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਇਆ ਤੇ ਸੀਸ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ 'ਚੋਂ ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਮਰਦਾਨਗੀ, ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਭਰਪੂਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਨਿਕਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਹੋਇਆ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ (ਕੌਰ) ਜੀ ਨੇ ਜਲ 'ਚ ਪਤਾਸੇ ਪਾਏ ਨਾਲ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਤੇ ਆਪ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਕਕਾਰ (ਕੇਸ, ਕੰਘਾ, ਕਿਰਪਾਨ, ਕੜਾ ਤੇ ਕਛਿਹਰਾ) ਦੀ ਦਾਤ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਹਤੱਤਾ ਵੀ ਦੱਸਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ 'ਸਿੰਘ' ਸ਼ਬਦ ਲਗਾਇਆ।

ਅਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ

ਬੀ. ਏ. ਹਯੂਮੈਨਿਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਂਸਿਸ (ਆਨਰਜ਼), ਪਹਿਲਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਰਾਮਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਰਹੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਮਾਝੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵੀ ਹੈ। ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਬੜੇ ਮੌਸਮ ਵੇਖੇ, ਬੜੇ ਦੌਰ ਵੇਖੇ ਨੇ, ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਵਕਤ ਹੰਢਾਏ ਨੇ। ਹੈਰੀਟੇਜ ਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਬੜਾ ਅਮੀਰ ਇਤਿਹਾਸ ਸਮੋਈ ਬੈਠੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਨੀਂਹ 1574 ਈ. ਵਿੱਚ ਚੌਥੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਹਵਾਲਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਤੁੰਗ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਖ਼ਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਗੁਰੂ ਅਰਦਾਸ ਜੀ ਸਮੇਂ ਮੁਗਲ ਸਮਰਾਟ ਅਕਬਰ ਵਲੋਂ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਇਥੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ 52 ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਲੈਕੇ ਆਏ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਲੋਕ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਜ਼ਾਰ ਨੂੰ 'ਗੁਰੂ ਕਾ ਬਜ਼ਾਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੇਖਦੇ ਹੀ ਵੇਖਦੇ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵਪਾਰਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਮਦਾਸਪੁਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਇੱਥੇ ਦੋ ਸਰੋਵਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਸੰਤੋਖਸਰ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਦਾ ਜਿੰਮਾ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰੋਵਰ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ ਰਾਮਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਸਰੋਵਰ'। ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਲਗਾ, ਇਥੇ ਲੋਕ ਵੱਸਣ ਲਗੇ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਵੀ ਵੱਧਿਆ। 1604 ਈ. ਵਿੱਚ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸੰਕਲਨ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਇਥੋਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਨ। ਫਿਰ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਮਣੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਬਣਵਾਇਆ ਅਤੇ ਕੌਲਸਰ ਤੇ ਬਿਬੇਕਸਰ ਦੇ ਤਾਲ ਖੁਦਵਾਏ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪੱਛਮੀ ਹਦੂਦ ਵਿੱਚ ਲੋਹਗੜ੍ਹ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਈ। ਸੰਨ 1635 ਈ. ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀਰਤਪੁਰ ਚਲੇ ਗਏ ਇਸ ਕਾਰਨ ਤਕਰੀਬਨ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਜਿੰਮਾ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

18ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਕਈ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਅ ਵੇਖੇ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 1805 ਈ. ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮਾਇਆ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮਜ਼ਮਾ ਤੋਪ ਤੇ ਭੰਗੀ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਤੋਸ਼ੇਖਾਨੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪੂਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਉੱਤੇ ਸੋਨਾ ਜੜਵਾਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਧਾਰਮਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ। 1849 ਈ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਥਾਂ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। 1919 ਈ. ਵਿੱਚ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦਾ ਖ਼ੂਨੀ ਸਾਕਾ ਵਾਪਰਿਆ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੁੰਨ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਨੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਦੁਗਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੂਹਰੇ ਰਿਹਾ। ਇਥੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਧੀਆਂ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਇਥੇ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਹੁੰਦੇ। ਭਾਰਤ ਆਖ਼ੀਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ ਹਾਲੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੁਕਿਆ, ਵੰਡ ਹੋਣ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਡਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਵੰਡ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਈ, ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਵਾਈਆਂ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਨਗਰੀ ਰਿਫਿਊਜੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਛਾਂ ਵਜੋਂ ਉਭਰੀ। ਏਨੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਪਣੇ ਪੈਂਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ। ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੰਨੇ-ਪਰਮੰਨੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੇ ਮਾੜੇ ਤੋਂ ਮਾੜੇ ਸਮੇਂ ਵੇਖੇ ਹੋਣ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾੜੇ ਵਕਤਾਂ 'ਚੋਂ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਉਭਰ ਕੇ ਆਇਆ। ਉਜੜ ਕੇ ਵੱਸਣ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਕੀ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਇਲਾਹੀ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ

ਬੀ.ਐੱਸ ਸੀ. ਗਣਿਤ (ਆਨਰਜ਼), ਪਹਿਲਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਰੰਪਰਾ

ਗਾਂਧੀ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਚਲਾਏ ਚਰਖੇ, ਆਪ ਚਰਖੜੀਆਂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸੀਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਫੀਸ ਲੱਗੇ, ਉਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਾਂ

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿੰਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀ ਟੁੱਟ ਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਤਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁਧ 'ਹਾਅ' ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਵੀ ਮਾਰ ਸਕਣ। ਜੱਦ ਬਾਬਰ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਨੋਕ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਰਾਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨੇ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਊਚ-ਨੀਚ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਆਰੰਭਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਫੁਰਮਾਇਆ ਸੀ-

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ॥ ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥ ਇਤ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ ॥ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ ॥ {ਅੰਗ 1412}

ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਰਤਾਜ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ-

ਪਹਿਲਾ ਮਰਣੁ ਕਬੂਲਿ ਜੀਵਣ ਕੀ ਛਡਿ ਆਸ ॥ ਹੋਹੁ ਸਭਨਾ ਕੀ ਰੇਣੁਕਾ ਤਉ ਆਉ ਹਮਾਰੈ ਪਾਸਿ ॥ {ਅੰਗ 1102} ਅਸਲ ਵਿੱਚ 'ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ' ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੰਡੇ ਦੀ ਧਾਰ ਨਾਲ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਹੀ 'ਖ਼ਾਲਸਾ' ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਇਹੀ ਅਰਦਾਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ -

> ਦੇਹ ਸਿਵਾ ਬਰੁ ਮੋਹਿ ਇਹੈ ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਤੇ ਕਬਹੂੰ ਨ ਟਰੋਂ ॥ ਨ ਡਰੋਂ ਅਰਿ ਸੋ ਜਬ ਜਾਇ ਲਰੋਂ ਨਿਸਚੈ ਕਰਿ ਅਪਨੀ ਜੀਤ ਕਰੋਂ॥

ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਫ਼ੌਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਆਪ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸਦਕਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਉਚ-ਕੋਟੀ ਦੇ ਸੰਤ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਰਹੰਦ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਚਿਣਵਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵੀ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੜਾਹੇ ਵੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਵੀ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਵਿੱਚ ਡੁੱਲ੍ਹੀਆ ਲਹੂ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਤਲੀ 'ਤੇ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀਸ ਵੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਦੋ ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਨ, ਲੇਕਿਨ ਜੱਦ ਦੇਸ਼-ਕੌਮ ਲਈ ਮੁਗਲਾਂ ਵਿਰੁਧ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ-ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸਤੱਰ-ਅੱਸੀ ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਲਲਕਾਰੇ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ-ਗਾਥਾ ਸੁਨਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇ ਰੌਂਗਟੇ ਖੜੇ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਨ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਸਣ ਕੇ ਲਹੂ ਉਬਾਲੇ ਮਾਰਦਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜੇ ਵੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਸਦਕਾ ਸੱਚ-ਹੱਕ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਧਰਮ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੇਵਕ ਅਣਖ ਵਾਲੇ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਕਤ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਆਪਣੇ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਰਣ ਵੀ ਸੂਰਵੀਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਜਾਮ ਪੀਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਵੀ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ-

ਸੂਰਾ ਸੋ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ਜੁ ਲਰੈ ਦੀਨ ਕੇ ਹੇਤ ॥ ਪੁਰਜਾ ਪੁਰਜਾ ਕਟਿ ਮਰੈ ਕਬਹੂ ਨ ਛਾਡੈ ਖੇਤੁ ॥ {ਅੰਗ 1105} ਅੱਜ ਮੈਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹਾਂ ਕਿ-

> ਲੋਕੀ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਲੱਖ ਤੈਰਣ, ਅਸੀਂ ਲਹੂ ਵਿੱਚ ਲਾਈਆਂ ਤਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲੋਕੀ ਐਵੇਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਕਹਿੰਦੇ, ਸਿਰ ਦੇ ਕੇ ਲਈਆਂ ਸਰਦਾਰੀਆਂ ਨੇ।

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ

ਬੀ.ਏ. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ (ਆਨਰਜ਼), ਤੀਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਕਲਮ ਤੇ ਤੇਗ ਦੇ ਧਨੀ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸਾਚੂ ਕਹੋਂ ਸੂਨ ਲੇਹੂ ਸਭੈ ਜਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਓ ਤਿਨ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇਓ ॥ (ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗੁੰਥ)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੁੱਕਾਂ ਦੇ ਰੱਚਿਅਤਾ-ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਰਵੇਸ਼, ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ, ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ, ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ, ਬਾਜਾਂ ਵਾਲੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਦਾਤੇ, ਸਰਬੰਸ ਦਾਨੀ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਲਾ ਤੇ ਤੇਗ ਦੇ ਧਨੀ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਨਿਗਰ ਨਰੋਈ ਆਤਮਾ ਦੇ ਬਲ ਨਾਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਥਾਧਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਵਿੱਚ ਏਡਾ ਜੋਸ਼ ਭਰਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਈ ਤੇ ਕੋਮਲ ਮਨੋਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਉਨਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਭੇਦ-ਭਾਵ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੇ ਭਰਮਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ "ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ" ਕਹਿ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ 'ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ', 'ਸਵੱਯੇ' ਤੇ 'ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ' ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਿਤਨੇਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ 'ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ', 'ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ', 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ', 'ਚੰਡੀ ਚਰਿਤ੍ਰ' ਆਦਿ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਭਾਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭਗਤੀ ਭਾਵ ਨਾਲ ਗੜੂੰਦ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨਾਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਇਨਾਂ 'ਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਹਿੰਦੀ, ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਸ਼ਾ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਪੱਖੋਂ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਤੇ ਕਾਵਿਮਈ ਰਚਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੇ ਚੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਸ਼ਬਦ "ਮਿਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਹਾਲ ਮੁਰੀਦਾ ਦਾ ਕਹਣਾ।" ਕਿਸ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਕੋਣ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੂਲ ਨੂੰ ਸੁਰਾਹੀ ਤੇ ਖੰਜਰ ਨੂੰ ਪਿਆਲਾ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਇਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਹ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਲਜ਼ੁਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਸਰਬੰਸ ਵਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਲਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਪੀਲਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹੱਥ- ਪੈਰ ਕੰਬਣ ਲਗ ਪਏ ਸਨ। ਕਲਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੱਚ ਏਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ ਕਿ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਫ਼ਰੇਬ ਕੰਬ ਉਠਿਆ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜਿੰਨ੍ਹੇ ਕਲਮ ਦੇ ਧਨੀ ਸੀ, ਉਨੇ ਹੀ ਤੇਗ਼ ਦੇ ਵੀ ਧਨੀ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਸੂਰਮੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਤਲਵਾਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਹ ਦੀਨ ਦੁਖੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤਿਆਚਾਰ 'ਤੇ ਅਨਿਆ ਦੇ ਨਿਵਾਰਨ ਲਈ ਲੜੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਜ਼ਫਰਨਾਮੇ 'ਚ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ -

ਚੁ ਕਾਰ ਅਜ਼ ਹਮਹ ਹੀਲਤੇ ਦਰ ਗੁਜ਼ਸ਼ਤ॥ ਹਲਾਲ ਅਸਤੁ ਬੁਰਦਨ ਬ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਦਸਤ॥

ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਹੀਲਾ ਬਾਕੀ ਨਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੇਕੀ, ਧਰਮ ਤੇ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਹਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਜ਼ਾਲਮ ਦਾ ਹੱਥ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਘੋੜੇ, ਤੀਰ, ਤਲਵਾਰ, ਖੰਡੇ, ਬਰਛੇ ਆਦਿ ਜੰਗੀ ਹੱਥਿਆਰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਲੇ ਬਣਵਾਏ ਗਏ, ਯੁੱਧ ਨੀਤੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆ ਗਈਆਂ, ਲੜਾਈ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਰਮ ਤੇ ਨੇਕੀ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਕਰਾਰੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਜਾਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਉਹ ਰੱਬ ਪਾਸੋਂ ਸ਼ੁੱਭ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ,ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਬੀਰਤਾ ਨਾਲ ਰਣ ਵਿੱਚ ਜੂਝਣ ਦਾ ਵਰ ਮੰਗਦੇ ਹਨ-

ਦੇਹ ਸਿਵਾ ਬਰੁ ਮੋਹਿ ਇਹੈ ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਤੇ ਕਬਹੂੰ ਨ ਟਰੋਂ ॥

ਨ ਡਰੋਂ ਅਰਿ ਸੋ ਜਬ ਜਾਇ ਲਰੋਂ ਨਿਸਚੈ ਕਰਿ ਅਪੁਨੀ ਜੀਤ ਕਰੋਂ ॥ (ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ)

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਸਰਬਪੱਖੀ ਸੀ। ਉਹ ਸੰਤ ਵੀ ਸਨ ਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ, ਪ੍ਰੇਮ, ਅਮੁੱਕ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਜ਼ੁਲਮ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਧ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਨਿਡਰਤਾ, ਦਲੇਰੀ, ਜੋਸ਼ ਤੇ ਹੋਸ਼ ਦੀ ਇੱਕਮਿਕਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਧਰਮ ਰੱਖਿਅਕ, ਦੁਸ਼ਟ ਨਾਸ਼ਕ, ਨਿਡਰਤਾ, ਅਥਾਹ ਨਿਮਰਤਾ ਤੇ ਅਮੂਕ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ।

ਅਵਨੀਤ ਕੌਰ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਦੂਜਾ ਵਰ੍ਹਾ

ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ

(2023-24)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ 'ਫਿਰਦੌਸ' ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹੇ (2023-24) ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਹੁਨਰ ਦਿਖਾਇਆ।

ਓਰੀਐਨਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (23 ਅਗਸਤ)

ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਰੂ-ਬਰੂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਰਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸੇਧ ਦੇਣ ਲਈ ਓਰੀਐਨਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ (ਐੱਨ. ਈ. ਪੀ) ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇਸ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਪੁਸਤਕ ਲੋਕ-ਅਰਪਣ 'ਦੀ ਸੂਫ਼ੀਸ ਨਾਈਟਿੰਗੇਲ' (19 ਸਤੰਬਰ)

ਕਾਲਜ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਸਰਬਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ 'ਦੀ ਸੂਫ਼ੀਸ ਨਾਈਟਿੰਗੇਲ' ਪੁਸਤਕ ਲੋਕ-ਅਰਪਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੂਫ਼ੀ ਗਾਇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲੇਖਕ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਆਰੰਭ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਣ ਦੇ ਸਫ਼ਰ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਚਲੀ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਦੀ ਲੜੀ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜੀਵੰਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਅਧਿਆਪਕ ਦਿਵਸ ਦਾ ਆਯੋਜਨ (5 ਸਤੰਬਰ)

ਅਧਿਆਪਕ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਉਲੀਕਿਆ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੀਤ, ਕਵਿਤਾ, ਗਿੱਧਾ ਆਦਿ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਫ਼ਿਲਮ ਚਰਚਾ 'ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦਾ ਸੰਤਾਪ' (30 ਨਵੰਬਰ)

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ 30 ਨਵੰਬਰ 2023 ਨੂੰ 'ਕਿੱਸਾ' ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਫ਼ਿਲਮ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਡਾ. ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 'ਕਿੱਸਾ' ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਠ ਵਾਂਗ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਉੱਭਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਿਵਸ (21 ਫਰਵਰੀ)

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਅੱਖਰ ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ. ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਜੇਤੂਆਂ ਅਤੇ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਵਿ ਉਚਾਰਨ, ਸੰਗੀਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਗੀਤ, ਸੂਫ਼ੀ-ਕਾਵਿ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ।

ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਦਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਦੌਰਾ (22 ਫਰਵਰੀ)

ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਯਾਦ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਦੌਰੇ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਨੋਰਥ ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਦਾ ਆਯੋਜਨ (8 ਮਾਰਚ):

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਰੂ-ਬਰੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਵਾਸੀ ਲੇਖਿਕਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵਿੱਤਰੀ ਤੇ ਅਨੁਵਾਦਕ ਡਾ. ਅਮੀਆ ਕੁੰਵਰ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰੋ. ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੈਲਗਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹੀ ਰਾਹ ਚੁਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਅਮੀਆ ਕੁੰਵਰ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਔਰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਇਮਰੋਜ਼ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ। ਪ੍ਰੋ. ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਔਰਤ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਇਸ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਨਾਉਂਦੀ ਸਗੋਂ ਹੁਣ ਇਹ ਦਿਨ ਜਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ-ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕਾਰਜਗਤ ਡਾ. ਸਕੀਨਾ ਸ਼ਾਹਿਦ ਨੇ ਔਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਸਮਾਜਕ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਟੀਚਾ ਮਿੱਥਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਕੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਡਾ. ਯਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸੰਗੀਤਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਰੌਣਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸਲਾਨਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸਮਾਗਮ 'ਲਸ਼ਕਾਰਾ-2024' (15 ਮਾਰਚ)

ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਲਾਨਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸਮਾਗਮ 'ਲਸ਼ਕਾਰਾ-2024' ਵਿਚ 'ਕਲਮ ਤੇ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਹੁਨਰ' ਨਾਂ ਹੇਠ ਕਾਵਿ-ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਤੇ ਪੋਸਟਰ-ਸਲੋਗਨ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਕਾਵਿ-ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਵੈ-ਰਚਿਤ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੋਸਟਰ ਸਲੋਗਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੋਸਟਰ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਸਲੋਗਨ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦਾ ਹੁਨਰ ਦਿਖਾਇਆ। ਕਾਵਿ-ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਕਾਮਰਸ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਅਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਪੋਸਟਰ-ਸਲੋਗਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਿਰਾਂਡਾ ਹਾਊਸ ਕਾਲਜ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਅਸਵੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਕਾਲਜ ਫ਼ਾਰ ਵਿਮੈਨ (ਐਨ.ਸੀ.ਵੈੱਬ) ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸ਼ਰੂਤੀ ਨੇ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੌਸ਼ਲ ਪੰਵਾਰ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਵਾ ਵਰੋਲਿਆ ਵਿਚ' ਲੋਕ-ਅਰਪਣ (18 ਮਾਰਚ)

ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਿਕਾ ਪ੍ਰੋ. ਕੌਸ਼ਲ ਪੰਵਾਰ ਦੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਵਾ-ਵਰੋਲਿਆ ਵਿਚ' ਦਾ ਲੋਕ-ਅਰਪਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਬਲਬੀਰ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋ. ਕੌਸ਼ਲ ਪੰਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਦਲਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਰਤਾਓ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਦੁਖਦਾਈ ਤਾਂ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਫ਼ਰ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਆਰਥਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ।

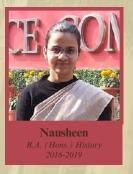

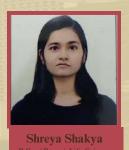
Closing the Year with a Bang! Stalwarts of Khalsa

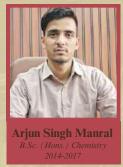

AIR 09

AIR 18

AIR 390

AIR 479

AIR 519

AIR 553

SGTB Khalsa is beaming with pride and joy as five of its students secure top ranks in the Union Public Service Commission (UPSC) exam. Nausheen, with AIR 9, is a 2019 batch B.A. (Hons.) History student who started her preparation journey in 2020 and succeeded in 2024. Clearing the exam in her fourth attempt, she remains among the few women in the Top 10 category. The intellectual atmosphere of the college, buzzing with discussions and deliberations, inspired her onto this journey. Sharing the ups and downs of her journey, she gives credit to her strategic shift from the traditional preparation books to "newspaper note-making". Wardah Khan, another female student of the college from B.Com. (Hons.), secured AIR 18 and made the college proud. Single child of a single mother, she charts her success road from the MUN debate competitions she participated in at the college. Exposure to world politics led her towards choosing the Indian Foreign Service as her first preference. Romit Bhatt, another student from B.A. (Hons.) History, secured AIR 390. Coming from Uttarakhand's hamlet, he mentioned how the "high mountains" of his homeland inspired him to study with focus and dedication in Delhi University. Clearing the exam in his third attempt, without any tutelage from coaching centres, he is an example of dedication and hard work. Palak Goyal, a student from B.A. (Hons.) Political Science (2016-19) also cleared the exam with the AIR of 479. Coming from a city in Madhya Pradesh, she shared her study routine which included 6-8 hours of study and a few hours of leisure and related activities. Hailing from Almora and Ghaziabad, Arjun Singh Manral secured AIR 553. He has left the world impressed by clearing one of the nation's most competitive exams while working as a BDPO in Haryana during the day and studying during the night. He shares the credit of his success with the colleagues who supported him during the journey of preparation. Shreya Shakya, a Life Sciences graduate from the batch of 2016-2019 at Khalsa College, secured AIR 519. Her hard work and dedication have made the college incredibly proud. This achievement is a testament to her perseverance and a well-deserved recognition of her capabilities. All these alumni have made SGTB Khalsa very proud. Principal Prof. Surinder Kaur while praising the former students mentioned their academic and curricular record at the college, she remarked how such students not only make her proud but inspire her to do the best for the students and college in all capacities. The college and faculty extend their heartfelt congratulations and wish them continued success. All these alumni have made SGTB Khalsa very proud.

183

Editorial Board

(Left to Right)

Sitting: Dr. Amarendra Kumar Pandey, Mrs. Amarpreet Kaur Sabherwal, Parminder Kaur, Dr. Jasneet Kaur Wadhwa, Dr. Gurpreet Kaur, Ms. Armeen Kaur Ahuja, Dr. Ravinder Kaur Bedi, Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal), Prof. Smita Mishra, Dr. Kanvaljit Kaur, Dr. Kanwaljit Kaur, Dr. Guntasha K. Tulsi, Ms. Parvinder Kaur. (*On Ground*) Avneet Kaur, Harleen Kaur, Aniket Mishra, Piyush Singh.

Standing: Amanjot Singh, Naman Taggar, Garvit Chawla, Japjeet Kaur Riar, Punint K. Saggu, Dr. Preeti Kaur, Ganeev Kaur, Dr. Alka Mani, Vibhor Jain, Dr. Sandhya Kumari, Anubhav Dutt Lakhera, Kamendra Chauhan, Arshpreet Kaur.

Students' Union

(Left to Right)

Sitting: Dr. Inderpreet Kaur Nanda, Dr. Parminder Kaur Narang, Dr. Ravinder Kaur Bedi, Dr. Jasneet Kaur Wadhwa, Prof. Surinder Kaur (Offg. Principal), Prof. Inderdeep Kaur, Dr. Poonam Bedi, Dr. Nimmi Singh, Dr. Radhika Warikoo.

Standing: Saksham Singh Khokar, Pavit Singh Gujral, Dr. Guntasha K. Tulsi, Jaipreet Singh Bedi, Bharat Singh Shekhawat.

Khalsa College is a place where stories are perpetually brewed and poured 'full' into the cups of academia, passion and exposure.

This is the story of 'My Khalsa'.

The place which simultaneously collects you and fragments you from inside. Scan here to witness this story, the one which describes 'Our Khalsa'

SCAN HERE

TEGH 2023-24